

”Säilytetään kulttuuriperintöä tanssin avulla”

Paritanssiharrastajien jakamat erityisyydet, niiden motiivit ja merkitykset aineettoman kulttuuriperinnön jatkumossa

Westerbacka Eija

Pro gradu -tutkielma

Turun yliopisto

Historia, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma

Kulttuuriperinnön tutkimus

Huhtikuu 2016

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO
Humanistinen tiedekunta

WESTERBACKA EIJA: *”Säilytetään kulttuuriperintöä tanssin avulla” : Paritanssiharrastajien jakamat erityisyydet, niiden motiivit ja merkitykset aineettoman kulttuuriperinnön jatkumossa*

Pro gradu -tutkielma, 72 sivua, 4 liitesivua
Kulttuuriperinnön tutkimus
Huhtikuu 2016

Kulttuuriperinnön pro gradu –tutkielmani käsittelee paritanssin harrastajien jakamia motivaatioita ja erityisyyksiä, joita määritän aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta viimeisen sadan vuoden aikana. Tutkimukseni perustuu tarkastelun kautta hankittuihin aineistoihin, joissa olen perehtynyt kulttuuriperintö-, perinne- ja tanssitutkimuksiin sekä kirjallisuuteen.

Tutkimuskohteeni on porilainen Happy Dance tanssikoulu, jonka sadan kyselyvastauksen avulla muodostan niitä johtopäätöksiä, joiden vuoksi harrastaminen koetaan merkittäväksi. Tutkimuksessa selvitän harrastamisen syitä, seurauksia ja merkityksiä, joiden välityksellä myös yhteiskunnallinen näkökulma korostuu.

Kyselyvastausten analysointi pohjautuu laadulliseen tutkimusmenetelmään, jonka kautta määritän aineettoman kulttuuriperinnön liittyvän paritanssiharrastuksen jatkumoon. Vertaan saatuja tutkimustuloksia laadullisen tutkimusmetodin mukaisesti aikaisempiin teorioihin, joiden perusteella paritanssi on muuttunut juhla-, pyhä- ja arjenrytmittäjänä olleesta huvista, nykyisenlaiseksi jokapäiväiseksi harrastamiseksi.

Paritanssin harrastajat määrittävät harrastamisen syiksi itsensä kehittämisen ja tanssikuvioiden oppimisen, jonka motivoivana tekijänä korostuu myös harrastuksen sosiaalisuus. Paritanssin sosiaalisuuden pääpaino on harrastajien keskinäisissä keskusteluissa ja tanssiparin koskettamisessa. Tutkimuksessa ovat esillä myös paritanssin liikunnallisuuden vaikutukset sekä yleiseen hyvinvointiin vaikuttavat yhteiskunnalliset näkökulmat. Tutkimuksen mukaan paritanssiharrastajat kohentavat omaa henkistä pääomaa tanssimalla, luoden samalla uutta aineetonta kulttuuriperintöä.

Asiasanat

aineeton kulttuuriperintö, esteettisyys, hyvinvointi, identiteetti, kulttuuriperintö, liikunta, ruumiillisuus, sosiaalisuus, sukupuoli, tanssi, tanssimusiikki

Sisällys

1. Johdanto aineettoman tanssikulttuuriperinnön vaikutuksiin	1
1.1 Tanssi aineettoman kulttuuriperinnön prosessina	3
1.2 Tanssitutkimuksen eri teorioita	5
1.2.1 Kulttuuriperinnön säilyminen tanssin avulla	7
1.2.2 Tanssikulttuurin arvopohja	9
1.3 Tanssikoulun kysely ja analyysimenetelmä.....	12
2. Kyselyaineiston keruupaikka ja analyysi.....	16
2.1 Harrastajien vastaukset	16
2.2 Sukupuoli ja ikä.....	17
2.3 Sosiaalinen tausta.....	18
3. Liikunnallinen paritanssi muodostuu juhlaperinteestä.....	20
3.1 Urheilullinen tanssiliikunta	22
3.2 Tanssien muodostuva kulttuuriperintö kohentaa hyvinvointia.....	26
3.3 Ruumiillisuuden merkitys paritanssissa	28
4. Tanssiyhteisön vetovoima kulttuuripääomana.....	32
4.1 Yhteisöllisyyden merkitys harrastusmotivaatioon.....	33
4.2 Sukupuolten kohtaaminen tanssissa	38
4.3 Järjestäytyneen tanssiseuran merkitys	42
5. Tanssia tavoitteellisen vapaamuotoisesti.....	47
5.1 Tanssi-identiteetti muodostuu kulttuuriperinnön askelkuvioista	47
5.2 Intensiivistä ja esteettistä läsnäoloa	53
5.3 Musiikin merkitys liikkeeseen.....	58
6. Pohdinta	63
LÄHDELUETTELO.....	67

Liitteet

Liite 1 Kyselykaavake

Liite 2 Excel-taulukon analyysiesimerkki

Liite 3 Paritanssijoiden yhteenvetovastaukset

1. Johdanto aineettoman tanssikulttuuriperinnön vaikutuksiin

Määritän pro gradu- tutkielmassani porilaisen tanssikoulun paritanssijoiden harrastusmotiiveja pääkysymykseni, *millaisen tietoisien kulttuurisen erityisyyden paritanssijat jakavat ja miten he sen jakavat*, avulla. Muodostan alalukuja tutkimuskyselyssäni esille tulleista teemoista, jotka vastaavat eri näkökulmista tutkimuskyselyyn ja joita huomioin paritanssin aineettoman kulttuuriperinnön määritysten pohjalta. Koska tanssin harrastaminen on myös sosiaalinen tapahtuma, on sen vaikutukset pääteltävissä niin, että tutkielmani näkökulmalla on myös yhteiskunnallinen merkitys.

Olen kiinnostunut tutkimusaiheeni ajankohtaisuudesta juuri kulttuurisen vaikuttavuuden vuoksi, jonka lisäksi paritanssilla on aktiivinen rooli kulttuurielämän muokkaajana. Nämä harrastajille merkitykselliset seikat tuovat esille myös aineettoman kulttuuriperinnön näkökulman, juuri aistielämysten sekä tunteiden merkityksen näkökulmasta, kulttuuriperinnön säilyttäjänä, välittäjänä ja tuottajana.¹ Kulttuuriperinnön pääaineopiskelijana olen kiinnostunut syistä, miksi ihminen tanssii parin kanssa, millaiseen kulttuuriperintöön harrastus perustuu sekä millaista kulttuuriperintöä paritanssin harrastajien kautta muodostuu. Tutkimusaiheeni myös yhteiskuntatieteellinen sekä sosiologisesti laaja-alainen, jonka vuoksi rajaan aihetta perustellusti aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmaan.

Kiinnostuin paritanssi-aiheesta, sen yleisen suosion sekä harrastuksen moninaisuuden vuoksi. Otin ensiaskeleet tutkimusaiheeni kohtaan kesällä 2013, jolloin lähdin lavatansseihin Pirkanmaan maakunnassa, Punkalaitumella olevaan Särkän tanssilavalle. Kyseisen illan tanssimattomuuteni ansiosta tutkielmani pääkysymys muodostuu kiinnostuksestani tanssijoiden motiiveita kohtaan. Lisäksi tutkin harrastajien liikuntatottumuksia, sosiaalisuuden merkityksiä sekä tanssiin liittyvää sukupuoliroolia. Tutkin paritanssia kahden ihmisen välisenä sosiaalisena toimintana, joka toteutuu fyysisesti tanssimusiikin rytmin kautta. Käytän tutkielmassani myös termiä ruumiillisuus, jolla kuvaan harrastajan kehollisuuden liikkeitä.

Toteutan tutkimuskyselyni paperisena lomakeaineistokyselynä, koska se soveltuu hyvin tanssikoulun tauoilla täytettäväksi. Tutkimuksen eri osa-alueiden vastaukset muodosta-

¹ Haanpää, Kivilaakso ja Tuomi-Nikula 2013, 10-11.

vat alalukuja, jonka kautta esittelen niitä näkökulmia, jonka perusteella harrastajat määrittävät harrastusmotivaatiotaan. Alaluvuissa käsittelen myös kyselyvastauksissa esille nousseita teemoja: identiteetti, liike sekä musiikki. Määritän esille nousseita teemoja kulttuuriperinnön tutkimuksen avulla sekä tutkimustulosteni pohjalta päättelieni aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmista, aineistokirjallisuuden tukemana. Tutkimukseni rakentuu kyselyaineiston tulosten määritelmistä sekä aineistokirjallisuuden vuoropuhelusta, jota esittelen tutkimukseni tukemana monipuolisesti. Aineistokirjallisuuden monipuolisuus esiintyy tekstissä aihekokonaisuuksien ja kokoavien teemojen vuoksi perustellusti koko tutkimuksen ajan järjestelmällisesti.

Selvitän tutkimuskyselyni perusteella myös, miten tanssijoiden ystäväpiirinsä on laajentunut harrastuksen myötä. Vastaavantyyppisiä tutkimusaineistoja on analysoitu Ritva Nevalan ”*Tanssi on tapa elää.*” *Paritanssiharrastuksen lumo ja viehäytys harrastajien omien käsitysten valossa* (2007) sekä Pipsa Niemisen *Four Dance Subcultures. A study of Non-Professional Dancers’ Socialization, Participation Motives, Attitudes and Stereotypes* (1998) tutkimuksissa, joiden aihepiirit liittyvät toisiinsa väljästi, ja esimerkiksi Nevalan tutkimus on toteutettu vuonna 2007 teemahaastattelun avulla.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää niitä merkityksiä, joita porilaiset paritanssijat jakavat. Tulen pohtimaan myös, että onko tulosten yleistäminen Porin kokoiseen kaupunkiin mahdollista. Myös *Happy Dance* -tanssikoulun positiivinen suhtautuminen tutkimuksen tekoon vaikuttaa myönteisesti vastausten määrään ja toivon, että tutkimusaineistoa hyödynnetään paritanssijoiden harrastuksen kehittämiseen. Haluan lisätä tutkimuksellani paritanssinharrastuksen tietoisuutta sekä kiinnittämällä yleisesti huomiota harrastuksen tuomiin hyvinvointiin vaikuttaviin seikkoihin. Tutkimuksen tavoitteena on myös huomioida laajemmin tanssin sosiaalisten merkitysten vaikutuksia yhteiskunnassa aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Tutkimuslomakkeeni pohjautuu tanssi- ja kulttuuriperintötutkimusten kautta nouseviin aineistoihin. Rajaan tutkimusaiheeni pääkysymykseni ympärille, koska olen kiinnostunut selvittämään paritanssiharrastajien yleisiä motivaatioon vaikuttavia seikkoja. Kyselyaineistoni sisältää heterogeenisen joukon paritanssin harrastajia, jotka kohtaavat porilaisessa Happy Dancen tanssikoulussa viikoittain, mutta epäsäännöllisesti oman tarpeensa mukaisesti. Tutkimuskyselyn avulla selvitän millaisista erilaisista lähtökohdista harrastaminen on alkanut ja millaisilla tunneilla he jatkavat tanssimista. Olen kiinnostu-

nut selvittämään myös millainen sosiaalinen tausta harrastamiseen liittyy ja tuleeko harrastaja tunneille yksin vai läheistensä kannustamana. Peilaan tutkimuskyselyn tuloksia aineistokirjallisuuteen ja tanssitutkimuksiin, joiden pohjalta selvitän aineettoman kulttuuriperinnön merkitystä harrastamisen jatkumossa ja yhteiskunnallisessa muutoksessa.

1.1 Tanssi aineettoman kulttuuriperinnön prosessina

Kirsi Mikonsaari kirjoittaa tanssista tutkimuskohteena, kuinka tanssin ja varsinkin kansantanssin tutkimus on ollut maassamme suhteellisen vähäistä.² Tutkielmani lähdeaineisto korostaa kansainvälistä yksilötanssin kulttuuriperintöä, jonka kautta suomalainen seura- ja paritanssit ovat saaneet vaikutteita, aina yhteiskunnan muutoksen ja kulttuuriperinnön kehittymisen myötä. Erityisesti *Aurinkokuningas, Ludvig 14.*, mukaan Ranskan vallankumouksen myötävaikutuksesta tanssi on saanut taidemuotona vaikutteita myös sukupuolen, yksilöllisen sekä esteettisen toiminta-alueen korostumisena.³ Nämä osa-alueet korostuivat myös tutkimuskyselyssäni merkityksellisinä. Myös Suomalaisen kulttuuriperinnön näkökulmasta tanssin muutos sekä kehittyminen tapahtuvat yhtäaikaaisesti yhteiskunnan muutoksen ohella.

Olen perehtynyt Laurajane Smithin aineettoman kulttuuriperinnön määritelmään ja tiedostan, että kulttuuri elää prosessissa. Tämä tarkoittaa mielestäni tutkimuksessani sitä, että harrastajien luomat uudet merkitykset ja arvostus muodostavat väistämättömän uuden luomisen jatkumon. Smithin mukaan kulttuurin välitön läheisyys ja merkitykset muodostavat aineettoman kulttuuriperinnön johdosta enemmän näkyviä tuloksia sekä vaikutuksia. Hän painottaa myös, että aineettoman kulttuuriperinnön määritelmä on monimuotoinen sekä haastava, mutta sen vaikutuksien näkyminen tai niiden tunnistaminen ovat mahdollisia paikallisesti, kuten tutkimukseni avulla esittelen. Smith ja Akagawa liittävät keskustelun, teoreettisen ja käytännöllisen näkökulman välillä kulminoituvan juuri kulttuuriperinnön ja aineettoman kulttuuriperinnön väittelyyn. Tämän perusteella kulttuurista tulee ”kulttuuria” vain tunnistetun merkityksen, esimerkiksi kulttuurisen tai sosiaalisen arvomaailma kautta, joka on heidän mukaan juuri itse asiassa aineetonta kulttuuriperintöä.⁴

² Mikonsaari 1991, 254.

³ Kasurinen 2009, 142. Niemelä 1998, 7.

⁴ Smith & Akagawa 2009, 4-7.

Tutkimukseni tavoite on tuoda esille myös paikallisen perinteen näkökulmaa paritanssiharrastuksen avulla. Näitä ovat Siivosen mukaan toisillemme välittyvät, kaikki aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön osatekijät, joita annetaan sekä vastaanotetaan kokonaisvaltaisesti muuttuvina että eri tavoin muodostuvina.⁵ Hän määrittää perinteen pe-riytyvän mennyttä ilmentäväksi kulttuuriksi niin, että jokainen välittäessään perinteitä, luo myös samalla uutta perinnettä. Siivonenkin tarkoittaa, että välittyminen tapahtuu pääasiassa ihmisten kohtaamisten kautta, juuri kuten tutkimuskyselyni perustella, har-rastajienkin kohtaamisessa tapahtuu.⁶

Yleisesti ajateltuna käsite perintö kuvaa erilaisten aineettomien kulttuuriarvojen siirtä-mistä sukupolvelta toiselle, jonka vuoksi ne voivat olla olemassa sellaisenaan, aineet-tomina ja vapaasti virtaavina. Ja kuten Eeva Karhunen on tutkinut, muodostuu kulttuu-riperintö-käsitteen ytimessä prosessi, jossa mennyt sekä nykyisyys punoutuvat yhteen nykyisyyden ymmärtämisen kautta. Juuri kulttuuriperintökohde vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta sekä alueellista identiteettiä, jonka määrittänyt myös tutkimuksessani porilaiseen tanssikouluun kuuluvaksi.⁷ Päätelen, että yhteiskunnan yksilöllisyyttä ko-rostava muutos on havaittavissa myös tanssin kehittymisessä. Sillä yhteiskunnan erilai-set korostukset muodostuvat aaltoliikkeen tavoin, aina välillä yksilöllisiä toimintoja se-kä välillä taas yhteisöllisiä toimia korostaen.

Paritanssiin liittyvä sosiaalinen huvittelu ja esteettisyys liittyvät myös Marvin Harrisin mukaan yleiseen, henkisen hyvinvoinnin lisääntymiseen. Harris tarkoittaa mielestäni tällä suomalaisen tanssikulttuuriperinnön historiassa olevien tanhujen, kansantanssien ja vuodenkiertoon liittyvien merkitysten yhteyttä. Yleisesti tanssin kulttuuriperintöön liitty-vät vaikutukset näkyvät musiikissa, taiteessa sekä suhtautumisessa sukupuolieroihin. Harris toteaaakin, että uudet tanssit korostavat kulttuurin perinteitä sekä samalla tukeutu-vat, että kehittyvät koko ajan yhteiskunnan muutoksen tavoin kokonaisuudeksi. Ihmis-ten anarkia, vastustaminen, uuden kokeileminen ja kiinnostus kyseenalaistaa merkityk-siä, muodostavat kehitystä, kuten myös paritanssin kehittyminen on läpikäynyt Suomes-sa.⁸

⁵ Siivonen 2013, 318-319.

⁶ Siivonen 2013, 322-323.

⁷ Karhunen 2013, 267-289.

⁸ Harris 1982, 8-14 ja 219.

Veikko Niemelä perustelee *Nykyaikainen seuratanssi ja maailman tanssiohjelma*

I.C.B.D. (1968) nykyaikaiset seuratanssit kaikkien kansankerroksien huviksi, joita ovat tanssineet kautta aikojen yhtä riemukkaasti niin kuninkaalliset kuin mäkitupalaisetkin. Hän perustelee vakiotanssien tyylin muodostuneen tanssivan yleisön yhteismakua vastaavaksi, aistikkaaksi liikunnaksi, jossa askelyhdistelmät ja -vuorot kuvaavat kauneutta sekä tanssin henkeä, musiikin tyyliin yhdistyviksi tapahtumiksi. Sen sijaan latinalaiset tanssit ovat Niemelän mukaan alun perin rituaalitansseja, joiden erikoistyyppinä on jokaiselle tanssille oma sävyensä sekä yhdistävänä tekijänä rytmikäs musiikki. Eikä hänen mukaansa tanssissa korostu ikä, syntyperä tai kielitaito, vaan sen sijaan arvostava käyttäytyminen on huomioitava ominaisuus paritanssijoiden keskuudessa.⁹

1.2 Tanssitutkimuksen eri teorioita

Tässä kappaleessa käsittelen tutkimusmetodiani harrastamisen, aineettoman kulttuuriperinnön sekä tanssitutkimuksen näkökulmasta. Tutkimukseni tavoite on selvittää paritanssikulttuurin yleisiä vaikutuksia ja millaisista taustasyistä harrastaminen aloitetaan sekä miten heidän ystävapiirinsä on muodostunut tanssiharrastuksen myötä. Tutkielmani perustaksi tutustun suomalaisen paritanssin historiaan kirjallisuuden ja eri tutkimusten avulla, joiden pohjatiedot perustuvat pääosin kaikki samoihin lähteisiin. Tiivistän tutkimukseni kannalta oleelliset teokset ja tutkimukset, harrastajien motivaation muodostumiseen ja niiden vaikutuksiin, joiden teoriaan olen omassa tutkimuksessani tukenut.

Tutkielmani viitekehyksenä käytän myös Petri Hopun aikaisempia tutkimuksia, jonka lisäksi huomioin, että vastaavanlaisia tutkimuskysymyksiä on lähestytty myös Ritva Nevalan¹⁰ sekä Pipsa Niemisen¹¹ tanssitutkimuksissa. Vastaavasti Helena Saarikoski kirjoittaa vuonna 2003 tanssitutkimuksen tulevaisuudesta mietelmällä, että tanssin asema ei ole itsestäänselvyys länsimaisessa tiedemaailmassa. Länsimainen tanssin tutkimus on marginaalinen ala eikä sillä ole suhteellisesta laajentumisesta huolimatta kulttuuri- ja perinnetieteitä tukenaan. Saarikoski harmitteleekin, kuinka harvoin kohtaa tutkijoita, jotka ovat kiinnostuneita vaikkapa suomalaisesta lavatanssikulttuurista. Hän pitää tanssitutkimuksen haasteena sen esille nostamista juuri muun kulttuurin- ja taiteentutkimuk-

⁹ Niemelä 1968, 5-6.

¹⁰ Nevala 2007, 94.

¹¹ Nieminen 1998, 160-167.

sen joukosta, vaikka tanssilla voi olla funktioita ja siitä voi löytää monen tasoisia merkityksiä. Ihmisen halu liikkua rytmisesti musiikintahdissa tai ilman musiikkia herättää ihmetyksiä, koska tämä liikkuminen pakenee Saarikosken mukaan rationaalisia selityksiä.¹² Tutkimuskyselyni kautta määritän tanssiharrastuksen uusimpia muutoksia ja merkityksiä, joita paritanssijat ovat vastauksissaan korostaneet merkityksellisiksi.

Tutkimukseni rajauksessa tukeudun Veikko Niemelän kirjaan *Nykyaikainen seurataanssi*¹³, jossa esitellään enemmänkin paritanssillisesta kilpatanssin näkökulmasta. Toisessa hänen kirjassaan, *Paritanssin pyörteissä vuodesta 1650 vuoteen 1995*¹⁴, esitellään yksityiskohtaisesti maailman paritanssitilannetta. Lisäksi Petri Hopun (1999) kirjoittama *Symbolien ja sanattomuuden tanssi: menuetti Suomessa 1700-luvulta nykyaikaan*,¹⁵ on ensimmäinen väitös, jossa suomalainen tanssi on keskeisenä tutkimuskohteena. Käytän tutkimuksessani myös toista Petri Hopun teosta, *Suomen kansan oudot tanssit : tanssimuistiinpanoja arkistojen kätköistä* (2006), joka määrittää kuinka paritanssi saa tradition ja sosiaalisten suhteiden sekä eri ryhmien että kansojen välityksellä kulttuuriperinnön arvon¹⁶.

Huomioin myös, että Piia Multasen opinnäytetyössä, *Tanssilavaetiketti* (2013), käsitellään tanssilavaetikettiä ja -kulttuuria, jossa selvitetään sosiaalisen käyttäytymisen hiljaisia sääntöjä.¹⁷ Tämän perusteella lähdin itsekkin tutkimaan vastaavuuksia kulttuurin muuttumisen näkökulmasta, jonka lisäksi tutustuin myös Ritva Nevalan tutkimukseen, jossa elämänkumppanin löytäminen tai parisuhteen muodostaminen liitetään paritanssiharrastukseen. Nevala on tutkinut myös parisuhteessa elävien tanssin harrastajien ihmissuhteita, jonka mukaan kateus, juorut sekä mustasukkaisuus aiheuttavat ristiriitoja harrastuksen ulkopuolella. Lisäksi hän esittelee paritanssijoiden itsetuntoa kohottavia tekijöitä, jotka ovat juuri harrastuksen myötävaikutuksesta, uudenoppimisesta sekä onnistumisten kautta tuoneen itseluottamusta harrastajien muillekin elämänaluille.¹⁸

Pipsa Nieminen käsittelee väitöksessään (1998) tanssiharrastajien asennetta, motivaatiota ja sosiaalistumista sekä tanssijan kaavamaisista määritelmään. Hänen mukaan tanssi-

¹² Saarikoski 2003, 43-44.

¹³ Niemelä 1968.

¹⁴ Niemelä 1998.

¹⁵ Tampereen yliopisto (26.03.2016).

¹⁶ Hoppu 2006, 7-10.

¹⁷ Multanen 2013, 6-7.

¹⁸ Nevala 2007, 69-73.

harrastajien eroavaisuudet ovat yksilö- ja seuratanseissa melko vähäisiä, mutta ryhmähengen merkitys on huomattava. Mielestäni merkittävämpänä huomiona Nieminen määrittää tanssijan identiteetin muodostuvan motivaation ja sosiaalisen tuen avulla.¹⁹ Tämän innoittamana haluan tutkia ryhmän merkitystä myös omassa tutkimuskyselyssäni ja haluan selvittää tanssi-identiteetin muodostumiseen vaikuttavia näkökulmia.

1.2.1 Kulttuuriperinnön säilyminen tanssin avulla

Määritän nykyisen paritanssiharrastuksen pohjautuvan perinteenä kulkeneeseen tietoon, jota harrastajat välittävät tanssimalla eteenpäin. Päätelmieni perusteella paritanssin harrastaminen on aineetonta kulttuuriperintöä juuri sen toimintaan liittyvän perinteen ja sosiaalisen yhteyksien vuoksi. Harrastamisen kautta muodostuu uutta paritanssikulttuuria, josta voi pitää esimerkkinä suositun tanssilavakulttuurin nousua viime vuosina.

Suomalaisen paritanssin syntyyn vaikuttaneet juhlapäiviin liittyvät käytänteet ja elämykset vakiintuivat 1800-luvulla, jolloin kalenterijuhlat, kirkkopyhät sekä elämäntöiden juhlat häistä hautajaisiin vietettiin vähemmän riitinomaisia hauskanpitojuhlia. Tosin sitä ennen monien merkkipäivien paikoilla on ollut muinaisia, kristinuskon näkökulmasta pakanallisia juhlia. Satu Aalto kiteyttää, että kirkkopyhien alta paljastuu kerros jännittäviä juhlia, joista kielivät elämään jääneet juhlatavat.²⁰ Elämän kiertokulkuun liittyy myös esimerkiksi Suomen lukioissa juhlistettavan *vanhojenpäivän tanssit*, joka on nykyään arvokas iltapukujuhla.²¹

Myös juhannusta on vietetty tanssien keskikesän juhlanä, josta Juha Nikko mainitsee nurmikentän keskelle pystytetyn juhannussalon, jonka ympärillä pyöri nuorukais- ja neitosparvi, josta osa muodosti piirin keskellä pareja.²² Juhannusperinteen mukaan vielä illemmalla lähdettiin paikallisiin lavatansseihin. Eikä Suomessa tullut kuuloonkaan, että rippikoulunkäymätön olisi päässyt tansseihin tai muihin nuorten huveihin.²³ Sillä

¹⁹ Nieminen 1998, 30-33.

²⁰ Aalto 1999, 11-12. Juhlissa oli tärkeää esimerkiksi tulkita enteitä ja luovia parhaansa mukaan taikojen ja työkieltojen paljoudessa, jotta tuleva sato tulisi taatuksi, - nykyään juhlimisessa tärkeintä on viihtyminen.

²¹ Aalto 1999, 397-399. Vanhojenpäivä levisi nykyisessä muodossaan koko Suomeen 1980-luvulla.

²² Nikko 2004, 88.

²³ Aalto 1999, 174. Kaivola 1998, 137-141. 1900-luvun puolella rippikoulua uudistettiin, ja 1960-luvulla seurakunnan omistamat valkeat kaavut, albat otettiin käyttöön. Aikaisemmin poika sai ensimmäisen aikuismaisen, tumman pukunsa konfirmaatiotilaisuutta varten, jota hän käytti tansseissa ja muissa juhlissa.

tanssiin osallistuminen toimi vahvasti täysi-ikäisyyden määrittäjänä, ollen samalla myös tärkeä sosiaalisia suhteita muokkaava tekijä. Tulkitsen kirjallisuuden pohjalta myös katekismuksen ulkoa oppimisen liittyvän suomalaiseen tanssillisen, aineettoman kulttuuriperintökäsityksen muodostumiseen. Koska katekismuksen hyväksyttävä suorittaminen antoi nuorelle ripille päästyään odotetun tanssiluvan ja nuoret saivat ripillepääsyn jälkeen luvan mennä juhliin sekä huvitilaisuuksiin, joista myös Kustaa Koitto E. Keikyästä on aikalaisteksteissään vuonna 1939 kertonut. Kulttuuriperinnöntutkimus antaa paikallisuudelle oman merkityksensä, jonka vuoksi lainaan perustellusti tutkimuksessani myös satakuntalaista häätanssitietoa. Onhan länsisuomalaisella tanssiperinteellä ollut aina vaikutusta aineettomana kulttuuriperintönä ihmisen arjessa sekä juhlassa.²⁴ Sillä paritanssin avulla pyrittiin rikkomaan sekä kyseenalaistamaan myös sukupuoliroolien ja tassa-arvomääritelmää jo 1900-luvun alussa, joka taas levisi tanssin ja häiden välityksellä ympäri Suomea²⁵. Suomalaiseen tanssiperinteeseen liittyvän juhlaperinteen kulkua määrittivät sosiaaliset suhteet sekä sukupuoliroolit, eikä esimerkiksi suomalaisissa joulujuhlissa perinteisesti tanssittu. Paritanssin liittyminen ympäröiviin tekijöihin on yhteydessä suomalaiseen elämänrytmiin, jota säätelivät aikaisemmin vaihtuvat vuodenajat. Nykyään tanssitaan vapautuneemmin juhlapäivistä riippumattomina päivinä, jopa päivätai aamutansseissa kuntoilumielessäkin.

Huomion tutkimusaineistossani myös Liisa Kontturi-Paasikon tapaa selventää, kuinka paritanssiopetuksen käsitteissä määritellään seuraajan ja viejän rooleja. Hänen mukaansa tanssiparin yhteistyön kautta muodostuu liike ja kommunikaatio. Tässä on perusajatuksena *vienti-seuraamis*-tapahtuma ja kun viejä aloittaa liikkeen, seuraaja jatkaa sitä omalla liikkeellään.²⁶ Paritanssin harrastajien välinen kommunikaatio sekä liikkumisen tuoma vireys kuuluvat sukupuolesta ja iästä riippumattomiin seikkoihin. Tästä esimerkiksi Aalto kertoo, kuinka ikäihmisille tanssi sekä musiikki tuovat mieleen yhteisiä kokemuksia. Toiminnan ohessa menneistä tanssilavakokemuksista syntyy helposti keskus-

²⁴ Kaivola 1995, 86, 120, 152, 157, 261. Eino Saari kirjoitti vuonna 1962 karvialaisista häistä: ennen oli eniten kaksipäiväisiä häitä, joita tanssittiin kaksi päivää morsiamen kotona, jonka jälkeen siirryttiin Parkanon Taloseen. Siellä häätansseja kesti vielä kolme päivää niin, että vasta kuudennen päivän iltana, häätapelimanni Iisakki Kallioniemi pääsi kotiinsa. Kuten Sara Wacklin kirjoitti, *Sata muistelmia Pohjanmaalta* (1844-1845), häätaterian jälkeen juotiin kahvi, ja sitten alkoi tanssi, jolloin nuoren papin ehdottamana velvollisuutena oli aloittaa polska morsiamen kanssa ja sulhasen oli tanssittava se kaason kanssa. Vuonna 1993 pohjalaiseen tapaan ensin mentäisiin poloneesi ja sitten vielä rahapolska eli raharinki. Raahen merimiesten häistä 1900-luvun alkupuolelta kerrotaan, että häissä tanssittiin purpuria, valssia ja ristituuria. Tanssi kesti pari tuntia, ennen kuin se oli tanssattu läpi. Usein merimiehet tanssautti fröökynöitäkin ja yksi merimies tanssautti kerran pappilan mamsellia polskaa ja sikari oli hampaissa.

²⁵ Talve 1997, 256-257.

²⁶ Kontturi-Paasikko 2012, 37-38.

telua ja paritanssin hyötyihin liittyy myös kohentuva mielenvireys, jonka vuoksi eritasoisia ja -ikäisiä liikkujia kannustetaan tanssimaan ²⁷.

1.2.2 Tanssikulttuurin arvopohja

Tanssiharrastuksen syitä on motivaatioiden laaja-alaisuuden vuoksi monia, jonka perusteella rajaan tutkimukseni paritanssikulttuurin hyvinvoinnin yleisten vaikutuksien ympärille. Humanististen tieteiden kandidaatin tutkielmassani tutkin kulttuurin vaikutuksia Markku T. Hyypän tutkimusten pohjalta. Hän perustelee henkisen hyvinvoinnin vaikutuksien kohentavan myös tanssin ja yleisesti kulttuuriin osallistuminen vetovoimaisuutta, jota tarkennan myös tutkimuskyselyni avulla. ²⁸ Käsittelen kulttuurin alkuperää eri aineistojen kautta, sillä nykyihmisen mielestä *kulttuuri* liittyy ensisijaisesti henkisiin saavutuksiin sekä sivistykseen. Kulttuuri-sanan juuret ovat sidoksissa viljelysmaihin, puutarhaan sekä kasvilajeihin. Sillä sana *kultur* on saanut muotonsa ruotsin kielen kautta, josta se on muotoutunut alkujaan latinan sanasta *cultura*. Kulttuurin alkuperä tarkoittaa maanviljelyä, muokkausta sekä jalostusta, joten luonnon antimet, puutarhanhoito että maanviljely kaikissa muodoissaan ovat olleet ihmiselle aina elintärkeitä. ²⁹

Yksi tunnetuimmista kulttuurin tutkijoista oli puolalasisyntyinen antropologi Bronisław Kasper Malinowski (1884-1942), joten häntä pidetään funktionalistisen koulukunnan huomattavimpana edustajana. Aikaisemmassa tutkielmassani viitataan Malinowskin kulttuuriperinnön tutkijana, sillä myös oma tutkijaroolini liittyy Malinowskin kaltaisesti tilastollisiin tietoihin. ³⁰ Perustellusti myös Petri Hoppu toteaa ettei tanssi synny yksinkertaisen kausaalisuhteen seurauksena kulttuurista vaan tanssi on aktiivinen, vaikuttava osa kulttuurista ja yhteiskunnallista todellisuutta. ³¹ Päätelen tämän vaikuttavan myös paritanssijoiden määrällisesti kohonneet jäsenmäärät, joita on Suomen Seuratanssiliitto ry:n 55 jäsen seurassa noin 40 000 (2015). Suomen Seuratanssiliitto ry:n puheenjohtajan Martti Surakan mukaan jäsenmäärien voimakkain kasvu on muutaman vuoden ikäisillä tanssiseuroilla, joihin myös tutkimuskohteeni Happy Dance sijoittuu. Harrastukseen

²⁷ Aalto 2014, *Seniorisäpinät saa aratkin liikkujat mukaan rytmiin - ikääntyvien suosimat avoimet liikuntatapahtumat yleistyvät Helsingissä* – Helsingin Sanomat, A 20, 26.05.2014.

²⁸ Hyypä 2013, 8-9, 15, 19-23, 98-99, 101-105, 112.

²⁹ Luukkonen, Marsa: Juuret kulttuurissa. *Kotiliesi – Puutarhaelämää* 1/2013, 99.

³⁰ Harris 1982, 91.

³¹ Hoppu 2003, 19.

osallistumisen vaivattomuutta edesauttaa myös yli 80 tanssikoulua ympäri Suomea.³²

Huomioin paritanssin merkityksen tärkeänä myös kulttuurin vaikuttavuuden näkökulmasta ihmisiin, jonka vuoksi Yhdistyneiden kansakuntien järjestö Unesco (*United Nations Educational Scientific and Cultural Organization*) perustettiin vuonna 1945 suojelemaan sekä kehittämään jäsenmaiden aineetonta ja aineellista kulttuuriperintöä. Perintönä siirtyvä ja tulevaisuudessakin siirrettävä aineeton kulttuuriperintö on kansallista ainesta, johon myös paritanssi kuuluu.³³ Myös Opetusministeriö on julkaissut raportin *Kulttuurin arvo?* (2006), jossa on selvitetty kulttuurin kansantaloudellisia vaikutuksia.³⁴ Nämä vaikutukset on nähtävissä myös Hyypän mukaan yleisesti kulttuuriin osallistuvilla, jonka lisäksi kulttuurilla on hänen mukaan myös kansantaloudellisia vaikutuksia.³⁵

Kulttuurin määrittely voi olla monimutkaista, ja kulttuuri ymmärretään virheellisesti vain tietyille kansanryhmälle kuuluvaksi.³⁶ Siivosen mukaan taide on yksi kulttuurisen toiminnan muoto, joka on jakautunut korkeaan ja populaariin, ilmaisumuodoista riippuen³⁷. Populaarikulttuuri on monille tuttua kesäisistä tapahtumista, joista tanssillisena kulttuuriesimerkkinä *Tangomarkkinat*³⁸. Myös Smith ja Waterton määrittävät artikkelissaan kulttuuriperinnön heijastavan muistikuvia. Perinteisten tanssien kulttuurikeskustelun saavutuksina voi päätellä identiteetin, arvomaailman sekä paikkatunteen jaon merkittävyyden myös harrastajien keskuudessa. Näiden kautta arvomaailmamme linkittyy muistamisen ja unohtamisen aineettoman kulttuuriperinnön yhteyksiin, kuten tanssissakin on huomioitavissa.³⁹ Toisaalta Hopun mukaan tanssitutkimuksen haasteena on määrittää sille kuuluva paikka kulttuuritutkimuksen rinnalle, sillä tanssin merkityksiä on monenlaisia. Hän mainitsee tanssin olevan merkityksellinen toimijalle itsessään, myös sosiaalisen näkökulman kautta. Koska juuri kulttuuriperintö on prosessi, jossa

³² Suomen Seuratanssiliitto ry (27.11.2015). Suomen Tanssiurheiluliitto ry (01.12.2015).

³³ Aarnipuu 2008, 19.

³⁴ Opetusministeriö 2006 (14.09.2015).

³⁵ Hyypä 2013, 51-54 ja 123-128.

³⁶ Hyypä 2013, 7-9.

³⁷ Siivonen 2013, 323.

³⁸ Sharma, Leena: Kuninkaallisten markkinat. – *Suomen Kuvalehti* 28/2014, 22-31.

Tangomarkkinoiden yleisöstä 80% harrastaa tanssimista vähintään ”silloin tällöin”, jonka lisäksi tanssijat tulevat tapahtumaan tunnelman vuoksi. Edellisten lisäksi Tangomarkkinoilla tanssivat henkilöt määrittävät tanssimisen yhtä tärkeäksi kuin kuninkaallisten ihailun.

³⁹ Smith & Waterton 2009, 292.

kulttuuri on aina läsnä.⁴⁰ Eikä paritanssin harrastamisen määräyksissä näitä kykene mielestäni erottamaan toisistaan.

Kulttuurin perinnöllisyys ilmenee Siivosen mukaan perinteiden yhtäaikaaisesti yksilöperustaisen ja globaalin prosessissa syntyvien, keskenään samankaltaisten aineellisten ja aineettomien perinteiden tihentymänä. Tällöin ihminen voi kuulua samanaikaisesti useaan tällaiseen rajalliseen kulttuuriin, joihin hän voi liittyä tai erkaantua.⁴¹ Populaarikulttuuri muokkaa myös paritanssia omannäköisekseen, tuoden uusia virikkeitä ulkomailta. Tämän perusteella Hoppu liittää suomalaisen tanssihistorian juuret kiinteästi Ruotsiin, josta suomalainen yläluokka omaksui emämaan hovin tanssikulttuurin.⁴² Jonka porilaissyntyinen tanssija Tero Saarinen tiivistää;

”Tanssi on kansainvälistä, samaa kulttuuria kaikille eikä esimerkiksi kielistä riippuvaista kulttuuria.”⁴³

Unescon määritelmään perustuen paritanssin kulttuuriperintöä voidaan mielestäni määrittellä yleiskielessä tutumman, *kulttuuriperinnön* englanninkielisen vastineen *heritage*⁴⁴ avulla. Haanpää & al. määrittävät kulttuuriperintöä käytettävän muun muassa perinteen ja kulttuurin synonyymina, joten kulttuuriperinnöksi ymmärretään melkein mikä tahansa ilmiö, jonka jäljet ovat löydettävissä menneisyydestä. Heidän määritelmän mukaan kulttuuriperintö-käsitteellä viitataan joukkoon menneisyydestä periytyneitä aineellisia ja aineettomia resursseja, johon kuuluvat kaikki ne ympäristön ominaisuudet, jotka johtuvat ihmisten ja paikkojen historiallisesta vuorovaikutuksesta.⁴⁵ Myös Hoppu kuvaa paritanssintanssin merkityksiä ihmiseen sidoksissa olevien asioiden kautta, sillä tanssi on kytketty tiiviisti tanssiin toimintana eli tanssimisena, jossa hänen mukaansa on esillä ihmisen rituaalinen käyttäytyminen. Näiden käsitteiden ja toimivan viitekehyksen määritteillä sekä tanssin rituaalisella käyttäytymisellä Hoppu kuvaa eroa arkitodellisuudesta;

⁴⁰ Hoppu 2003, 44-45.

⁴¹ Siivonen 2013, 318-322.

⁴² Hoppu 2003, 36-40.

⁴³ Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014.

<http://areena.yle.fi/1-2295344> (14.09.2015).

⁴⁴ Aarnipuu 2008, 17-18.

⁴⁵ Haanpää & al. 2013, 14-15. Ilmaisua käytetään vapaasti myös tieteellisissä julkaisuissa, joissa kulttuuriperintöä on käsitelty usein ”valmiiksi asennettuna” ilman, että sitä on edes pyritty määrittelemään. Kulttuuriperinnön määrittäminen onkin haastava tehtävä, koska käsitteen alle asetetaan helposti kaikki mahdolliset historian jäljet arkeologisista löydöistä tämän päivän syntymäpäiväjuhliin. Ihmiset tunnistavat jatkuvasti kehittyvien arvojensa, uskomustensa, tietojensa ja perinteidensä heijastumaksi ja ilmaisuksi niiden omistuksesta riippumatta kulttuuriperinnöksi. Hyypä 2013, 11-15.

jokapäiväisistä toiminnoista, joissa ihmiset kävelevät ja puhuvat. Hänen mukaansa ihmiset irrottautuvat arjesta tanssimalla ja laulamalla.⁴⁶

”Säilytetään kulttuuriperintöä tanssin avulla.”⁴⁷

Siivosen mukaan kulttuuriperintö, jaettu tietoisuus omasta kulttuurisesta tulee esille suhteessa toisenlaisena pidettyyn kulttuuriseen toimintaan.⁴⁸ Määritän esimerkkinä tangon, jonka suomalaisesta alkuperästä on kiistelty argentiinalaisen tangon ohella ja Haanpää & al. (2013) perusteella päättelen, että kulttuuriperintöprosessina suomalainen tango ei mahdollisesti päädy suojelupäätökseen. Päättelen, että se voi olla paikallisperinteen tietoista vaalimista osana harrastajien identiteettiä, kotiseututunnetta tai heidän asumansa paikkakunnan julkisuuskuvassa. Mainitsemani, vuosittain järjestettävä Tangomarkkinat, ovat tärkeä kulttuuritapahtuma Seinäjoella. Tapahtumassa kulttuuriperinnön merkitysarvo korostuu ja yhteisön kaikkien osallisten tasaveroinen mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja sen kulttuuriin mahdollistuu. Tämä on samalla yksi kestävän kehityksen perusedellytyksistä, juuri muokkautuvuutensa ansiosta.⁴⁹ Tutkimusaineistoni perusteella suomalaisen paritanssikulttuurin jaettu tieto muodostuu juuri omanlaisen tangon sekä valssin, erityisesti kotimaisen olemassaolonsa välityksellä.

1.3 Tanssikoulun kysely ja analyysimenetelmä

Muodostan tutkimustekstiä niistä lähtökohdista, joihin tutkimukseni aineistokirjallisuus ja kyselyaineiston tulokset pohjautuvat. Tutkimusaineistoni muodostaa paritanssitunneilla käyvistä, harrastajille tehdyn kyselyn vastauksista, jonka laadinta on perusteltu yksityiskohtaisesti, A4-paperin molemmin puolin, avoimin sekä jäsennellyin kysymyksin, joihin on selkeää ja vaivatonta vastata.⁵⁰ Olen jäsentänyt tutkimuskysymykset graafisesti yksinkertaisiin riveihin kahdella värillä sekä numero 16. kirjasinkoolla, jotta vastaajat kykenevät täyttämään kaavakkeen ilman silmälasien hakemista. Huomioin kaavakkeen täyttämiseen vaikuttavan myös tanssituntien 15 minuutin tauon. Tämän vuoksi laadin kyselykaavakkeen 37 kysymystä käytännöllisen täyttämisen ja yksinkertaisuuden

⁴⁶ Hoppu 1999, 45-47.

⁴⁷ Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014. <http://areena.yle.fi/1-2295344> (14.09.2015).

⁴⁸ Siivonen 2013, 318.

⁴⁹ Haanpää & al. 2013, 9.

⁵⁰ Valli 2015a, 84-85.

perusteella, asteikolla 0 (ei mielipidettä), 1 (eri mieltä), 2 (vähän samaa mieltä) ja 3 (kyllä samaa mieltä) sarakkeisiin.

Lomakkeen alussa tiedustelen anonyymisti harrastajan sukupuolen ja iän lisäksi ammat-
tia, koska ne ovat tutkimukseni näkökulmasta merkityksellisiä. Tutkimukseni tavoite on
saada tietoa harrastajien mielikuvista harrastuksen yleisistä vaikutuksista sekä heidän
omista taustoista sen vuoksi, että määritän sosiaalisten suhteiden vaikutuksia harrastuk-
sen aloittamiseen sekä motivaation muodostumiseen aikajanalla. Haluan myös selvittää
vastaajien harrastushistorian vuosina sekä tason, jolla vastaaja on harrastanut tanssia.
Tämän lisäksi olen kiinnostunut tietämään, kuinka monta tuntia viikossa vastaaja har-
rastaan juuri tutkimuskohteen, Happy Dancen tanssitunneilla. Näiden kysymysten kaut-
ta saan selville harrastajien perustietoja sekä heidän aikaisempaa tanssillista harrastus-
pohjaa, joiden kautta voin määritellä harrastusmotivaation yhteyttä. Perustelen myös
harrastamisen syiden tiedustelemisen antavan minulle tutkijana tarkkoja harrastamiseen
liittyviä motivaatiovastauksia. Kyselyssäni tiedustelen näitä asioita valmiilla vaihtoeh-
doilla sekä avoimilla vastauskentillä.

Tutkielmani pohjalla on oma kiinnostukseni selvittää harrastajien motivaatioiden syn-
tymistä, jonka vuoksi päädyn kyselytutkimukseen ja tulkitsen aineistoani *kvalitatiivisen*,
eli *laadullisen tutkimus* avulla. Kuten Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi (2002) esittävät,
on tutkimuksessa syntyneiden tietojen sekä tutkimustulosten pohjalla perustelu ja oikeu-
tus, eli selitys miksi juuri tällaisia tietoja on tutkimuksessa saatu ⁵¹. Toteutan aineiston-
keruun tutkimuskyselynä, jonka vastauksista kokoan erittelevästi tutkimustuloksia, joi-
hin peilaan myös kulttuuriperinnön teoriaan. Laadullinen tutkimus on yleistä sosiaali- ja
käyttäytymistieteissä, joissa tutkimustulosten yleistettävyyden on mahdollista juuri kohde-
ryhmän avulla ⁵². Kuten Jari Eskola ja Juha Suoranta (1998) toteavat, on laadullisessa
tutkimuksessa yleistä saavuttaa jonkin ilmiön perusluonne, jonka vuoksi tutkimustulok-
sia ei voi pitää ajattomina ja paikattomina vaan historiallisesti muuttuvina ja paikallisi-
na. ⁵³ Tämä on mielestäni kriittinen tieto, joka on omassa tutkimuksessani myös muut-
tuvana läsnä.

⁵¹ Kiviniemi 2015, 74-75 ja 79-80. Tuomi & Sarajärvi 2002, 11.

⁵² Räsänen (27.11.2015).

⁵³ Eskola & Suoranta 1998, 15-16.

Tutkielmani metodologinen kulku muodostaa tutkimusten ja kirjallisuusaineistojen sekä aineistolähtöisen esitutkimuksen, jonka perusteella tutkimusmenetelmäksi valikoitui juuri tutkimuskohderyhmän heterogeenisyyden vuoksi, laadullinen tutkimusmenetelmä. Huomioin kohderyhmäni, vastaajien mielipiteet yksityiskohtaisesti, jotka ovat tässä tutkielmassa tutkimusvastauksia, ja joista käytän termiä aineistokysely.⁵⁴ Tutkielmassani käsittelem tutkimusvastauksia, joista muodostuu päätelmiä, joita tulkitseen oman eettisen päättelykykyni turvin ja peilaan aikaisempiin tanssitutkimuksiin sekä sosiaalisen harrastusmotivaation syntyyn. Paritanssijoiden harrastusmotivaatioiden määrittely ja käyttämäni käsitteet muodostavat viitekehyksen tutkielmalleni.

Suomalaisen paritanssin juuret ovat syvällä kulttuuriperinnössä, jota on ylläpidetty monien eri syiden vuoksi yhteisössämme. Perinteisyyden ja henkilökohtaisuuden vuoksi haluan kerätä tutkielmani paritanssiaineiston kyselykaavakkeilla, jonka toteutan 23.-27.03.2014 Happy Dancen tanssitunnilla. Teen tanssikoulun väreillä somistetun vastauslaatikon, jota ei voi avata ulkoapäin. Lisäksi monistan 70 kappaletta kyselykaavakkeita, jotka asetan vierekkäin korkealle pöydälle ja kynien viereen tanssikoulun vastaanototilaan. Pöydällä on myös A4-kokoinen tanssikoulun mainos, jossa houkutellaan harrastajia vastaamaan kyselyyn paikan päällä, juuri sen vaivattomuuden ja yksinkertaisuuden vuoksi. Jotta kysely jatkuisi saumattomasti, olin valmiina toimittamaan lisää kyselykaavakkeita tanssikoululle. Olin sopinut tanssikoulun omistajan, Kati Kainulaisen kanssa viiden tanssipäivän mittaisen kyselyn sopivan Happy Dancen tanssikoululle mainiosti. Näiden päivien aikana harrastajat olivat aloittelijoista edistyneisiin ja tämän lisäksi tanssilajien kirjo oli sopivan laaja, rytmikkäistä hitaisiin.

Pidän kaavakkeen yksinkertaisuutta ja helppoutta merkittävänä. Perustellusti myös siitä syystä, että en voi olla kaikilla Happy Dancen tanssitunneilla henkilökohtaisesti läsnä, jolloin harrastajat täyttävät kyselykaavakkeita itsenäisesti ja vapaaehtoisesti.⁵⁵ Ennen tutkimusta testaan kyselykaavaketta kahden tanssikoulun oppilaan kanssa, niin että mitataan kaavakkeen täyttämiseen kuluneen ajan, sekä nouseeko kysymyksistä joitakin epäselvyyksiä. Olin laatinut kaavakkeen niin, että vastaajat ymmärtävät tutkimukseni tarkoituksen, jossa huomioin myös harrastajien poikkeavuudet sekä paritanssijoiden eroavaisuudet. Esittelen vastaajien harrastusvuodet, iän sekä sukupuolen, jotka määrittelen tutkimustuloksissa myös keskiarvolla. Tutkielmani muodostuu kyselykaavakkeiden tu-

⁵⁴ Hakala 2015, 14-16. Valli 2015b, 41.

⁵⁵ Valli 2015b, 45-46.

lostien pohjalta ja siitä vuoropuhelusta, jossa tutkimusaineiston sekä aineistokirjallisuuden määritelmieni avulla esitän päätelmiä. Näitä päätelmiä peilaan aikaisempiin paritanssin tutkimustuloksiin ja kirjoitan niitä tutkimuksen sisään.

Huomioin, että kyselykaavakkeiden analysointi vaatii huolellisuutta, joten anonymien vastausten kirjaamisessa käytän Excel-taulukkoa, johon kirjoitan kaikki vastaukset sukupuolen mukaan. Vastaustaulukoista lasken tulokset tutkimuskysymyksiin, jonka lisäksi käytän eri värikoodeja tulosten analysoinnissa, virhemarginaalilla $\pm 2\%$. Näiden tulosten avulla muodostan tutkimukseni alalukujen teemoja. Kriittisenä näkökulmana perustelen harrastajien mahdollisuuden täyttää useampia kaavakkeita, jonka huomioin analysointivaiheessa.

Yhteiskunnan muuttumisen ohella, myös paritanssissa on tapahtunut muutoksia viimeisen vuosikymmenen aikana, joten maailmalta levinnyt tanssityylien muuntautuminen on tanssiopettajillekin haasteellinen. Liitän tutkimukseni merkityksiin myös Happy Dancen opettajia kiinnostuksen laadukasta tanssinopetusta vaativien sekä motivoituneiden tanssiharrastajien määrien kasvun näkökulman. Monipuolisen tanssiharrastuksen ympärille on syntynyt myös monia alakulttuureita, esimerkiksi argentiinalaisen tangon harrastajien yhdistykset⁵⁶, jonka vuoksi haluan selventää tutkielmassani myös tanssin visuaalisuutta ja sitä kuinka esteettisyys liittyy tanssiin. Esteettisyys ei liity ainoastaan paritanssin harrastajiin vaan myös oheistuotteisiin, sillä sähkövien tanssituotteiden sekä esteettisesti kauniiden tanssivälineiden kauppa on nykyään myös internetin kautta vaivatonta.

57

⁵⁶ Tamperelaisten tangoharrastajien yhdistys (26.03.2016).

⁵⁷ Alemana Dance Center (26.03.2016).

2. Kyselyaineiston keruupaikka ja analyysi

Tutkimukseni kyselyaineisto koostuu Happy Dancen tanssikoulun oppilaiden vastauksista. He harrastavat perinteisiä sekä uusia paritansseja Kati ja Joonas Kainulaisen opetuksessa Mies-lauluntalolla, Porissa. Happy Dancen tanssikoulu on perustettu vuonna 2010 ja sen tuntivalikoimaan kuuluvat sekä lasten että seniorienkin tanssin opetus, jonka lisäksi tanssia voi harrastaa solo tai zumbatunneilla. Paritanssitunneille ei ole kiinteää kuukausimaksua, joten opetukseen voi osallistua ilman ennakoilmoittautumista tuntihinnalla. Parinvaihtosysteemin vuoksi kaikilla paritanssitunneilla on mahdollisuus tanssia pareittain eikä omaa paria tämän vuoksi tarvita. Tanssikoulun jokaisella tunnilla on erikseen merkitty porrastettu taitotaso, jolla tanssimista voi harjoittaa oman kiinnostuksen mukaan alkeista syventäviin. Happy Dance -tanssikoululla on myös oma *Happy Dancers Klubi*, jonka jäsenenä saa tuntialennuksia sekä voi osallistua erilaisille lyhytkursseille. Tanssikoulun HD-klubilaiset voivat osallistua myös tanssileireille, joita tanssin opettajat järjestävät esimerkiksi ympäri Suomea.

2.1 Harrastajien vastaukset

Kyselyn tuloksissa ovat esillä jaoteltu paritanssijoiden anonyymi joukko, jonka on sukupuoli-, ikä- sekä ammattijakaumaltaan epäyhtenäinen. Vastaajat ovat satunaisia paritanssitunneille osallistuvia harrastajia, jotka vapaaehtoisesti täyttävät kyselykaavakkeen. Vastauksia tuli yhteensä sata ja mielestäni kysely onnistui yli odotusten. Pidän vastaajajoukon määrää riittävänä, jonka perusteella tutkimukseni aineisto tukee hyvin tutkimuksen luotettavuutta. Vastausten perusteella huomioin laatineeni oikeantyyppisiä ja vastaamisinnokkuuteen vaikuttavia kysymyksiä kaavakkeeseen. Laajan kyselyaineiston vuoksi tutkimuksen jatkotyöskentely on mahdollinen ja sidottavuutensa ansiosta olla eri tutkimusaloihin hyödyllinen.

Harrastajat vastasivat laajalti kaikkiin kyselykaavakkeen kysymyksiin selkeästi, jonka pohjalta jaoin kyselykaavakkeen vastauksen ensin sukupuolen mukaan. Tämän jälkeen kirjoitin vastaajat juoksevilla numerolla (01., 02, 03...) Excel-taulukon riveihin, jonka perusteella ulkopuoliset eivät voi tunnistaa vastaajien henkilöllisyyttä. Pidin ehdotetun tärkeänä vastaajien anonyymiteetin turvaamista sekä eettisyyden merkitystä tutkimukseni tekemisessä. Järjestin vastauskaavakkeet kymmenen paperin nippuihin, jotta

niiden lukeminen onnistui numerojärjestyksessä. Listattuani vastaukset numeromerkinöillä, siirryin vastausten analysointiin ja merkitsin kysymysten numerovastaavuudet taulukon sarakkeisiin. Sarakkeiden lopussa kykenin laskemaan jokaisen vastauksen keskiarvon sekä naisten, että miesten vastauksista. Tulostin jokaisen vastaussarakkeen paperiversioksi ja merkitsin vaihtoehtokohtien vastaukset värikoodeilla, punainen, vihreä ja sininen. Värikoodien avulla kykenin tarkastamaan jokaisen tuloksen huolellisesti. Kokonaisuudessaan tarkasti kaikki vastaukset kolme kertaa, jonka vuoksi pidän aineistokyselyäni luotettavana.

Olin suunnitellut kyselykaavakkeen järjestelmällisesti niin, että kykenin keräämään kyselyvastauksista aihealueiden mukaisia vastauksia. Kiinnitin erityistä huomiota alateemoiksi nousseiden vastausten määrittäisiin, joiden avulla sain kosketuspintaa myös aineistokirjallisuuden määritelmiin. Kirjoitin tutkimustani niin, että tekstissä esiintyy vuoropuhelun tapaan kyselyaineiston vastaukset sekä aineistokirjallisuus.

2.2 Sukupuoli ja ikä

Kyselytutkimukseni sadasta vastaajista 61 on naisia ja 38 miehiä, sillä yksi vastaaja oli jättänyt vastaamatta sukupuolikysymykseen. Tätä vastausta en ottanut huomioon, kun laskin yhteen tutkimustuloksia, joissa esiintyi sukupuoleen liittyviä kysymyksiä. Vastaavasti määritin kaavakkeen vastauksen muihin tutkimuksen kohtiin sopiviksi, joissa ei määrittävänä tekijänä ollut sukupuoli. Yleisesti ottaen vastauksissa on huomioitu 99 vastausta, jonka vuoksi 100% vastausta oli haastava määrittää tässä tutkimuksessa.

Hahmotin tanssiharrastuksen sukupuolijakaumaa kaavakkeen 1.kysymyksen kautta, sillä se on tanssikontekstissa merkittävä tieto. Sukupuolen määrittäminen on perinteisessä paritanssissa hyvin tärkeässä roolissa, jonka vuoksi oli kiinnostunut esimerkiksi kysymyksen 25. *paritanssin sukupuoliroolit ovat minulle tärkeitä* vastauksista, jonka kautta sain kattavasti tietoa vastaajien näkemyksestä paritanssin luonteen mukaisesta, kahden eri sukupuolta olevan henkilön kohtaamisesta.

Myös kysymyksen 26. *naiseuteni /miehisyyteni on voimistunut paritanssin avulla*, sain sukupuoleen liittyvää tietoa siitä kontekstista, jossa sukupuolten korostuminen paritanssin rooleissa on määriteltävissä. Tähän kysymykseen liittyy varmasti muitakin huomioi-

tavia tekijöitä, joita en tässä kyselyssä ottanut tarkasteluun. Vastausten perusteella *nai-seus* on kohentunut alle 29% ja vähän runsaalla 41% vastaajalla. Vastaavasti *miehisyy-s* on kohentunut vähän alle 35% tai ei ollenkaan 43% vastaajalla. Tähän kysymykseen liittyy mielestäni myös kriittisenä huomiona molemmilla sukupuolilla tasaveroisena 8% vastaamattomuus. Määritän harrastajien sukupuoliroolia myös kysymyksen 27. *voin tanssia samaa sukupuolta olevan tanssiparin kanssa*, vastauksista. Tällä vastauksella määritän harrastajan halukkuutta tanssia samaa sukupuolta olevan tanssiparin kanssa, sillä monissa tanssikouluissa ei ole tasamääräisesti molempien sukupuolien harrastajia.

Paritanssin harrastajat ovat iältään 21-72 -vuotiaita, jonka vuoksi pidän aineistoani kat-tavana ja monipuolisen tiedon muodostajana. Laaja-alaisuus on myös tärkeää juuri tut-kimuksen yleistettävyyden kannalta. Naisharrastajien keski-ikä on 47 vuotta (4 ei il-moittanut ikäänsä) ja miesten 50 vuotta (2 ei ilmoittanut ikäänsä), joka tuo esille myös liikkumiseen mahdollistavan liikuntalajin tavoitettavuuden. Eri-ikäisten yhteinen harras-taminen ei ole kovinkaan yleistä, jonka vuoksi paritanssin merkitys toimii myös sosiaa-lisena motivoijana.

2.3 Sosiaalinen tausta

Määritän paritanssijoiden sosiaalista taustaa perustietojen avulla, joiden pohjalla ovat esimerkiksi harrastajien ammattiryhmät. Huomioin sosiaalisten ammattiryhmien edusta-jat (hammashoitaja, lastenhoitaja opettaja, sairaanhoitaja) määrällisesti suurimmaksi harrastajaryhmäksi, jonka lisäksi harrastajissa oli paljon asiantuntijoita, yrittäjiä, insi-nöörejä, opiskelijoita sekä eläkeläisiä. Lisäksi oli hauska huomata harrastajien keskuu-nessa kukkivan myös huumorin, sillä kaavakkeen oli täyttänyt myös harmaa pantteri.

Sosiaaliseen taustan kartoittamisen perusteella tiedustelin myös tanssiharrastukseen tu-levien muiden perheenjäsenten määrää. Harrastukseen tulijoiden muita perheenjäseniä käy Happy Dancen kaikilla tunneilla 1,4 henkilöä (99 vastauksesta 11 ei vastannut tähän kysymykseen, jota pidän kriittisenä tietona). Yleisesti perheistä kävin vain yksi henkilö Happy Dancen tunneilla, mutta myös viidestä perheestä käy 3 henkilöä tanssitunneilla. Vastaus antoi samalla myös tutkimustietoa sosiaalisuuden ja läheisiltä saadun tuen mää-rittävänä tekijänä. Vastaajat tulevat tanssitunneille noin 70% tanssitunneille yksin,

mutta vastaustilaan oli myös lisätty naisystävä, puoliso, miesystävä, naapuri, vanhemmat ja niin edelleen. Tulkitsen tämän tarkoittavan sitä, että vastaaja tulee tanssitunneille joskus yksin, mutta toisinaan myös toisen harrastajan kanssa. Olen pohtinut vastaukseen liittyvää määritystä myös harrastajan sosiaalisen ympäristön käsitteen kautta. Harrastajat pitävät Happy Dancen tanssikouluun tulemistä vaivattomana ja helppona. Tanssikoulun sosiaalinen merkitys on miellyttävä ja omaehtoiseen kanssakäymiseen mahdollistava. Huomioin tutkimuksessani kaikkien osa-alueiden nivoutuvan yhteen ja vaikuttavan toinen toisiinsa. Kuten esimerkiksi harrastajan motivaatio muodostuu tanssikouluun tulemisen helppoudesta, joka taas edesauttaa kohentavasti harrastajan elämänlaatua sekä itsensä kehittämisen motivaatiota.

3. Liikunnallinen paritanssi muodostuu juhlaperinteestä

Tässä luvussa käsittelen suomalaisen paritanssin muuttumista liikunnalliseksi harrastukseksi sekä määrittelen aihetta aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta myös tanssiliikunnan ja urheilullisen tanssin välisen eron kautta. Tanssiharrastuksen ja kehon hyvinvoinnin sekä ruumiillisuuden merkitykset liittyvät tutkimuksessani kulttuuriperinnön näkökulmaan. Jonka lisäksi selvitän millaisissa paikoissa tanssia harrastetaan tanssikoulujen ja -seurojen lisäksi. Kyselyaineistoni mukaan paritanssi ohjaa harrastajien sosiaalista elämää, joka myös Aarnipuun määritelmän mukaisesti esiintyy kulttuuriperinnön ilmiötä uudistuvana sekä kokoavana tekijänä. Hän perustelee toiminnan kuuluvan luonnostaan yhteisölle, jossa esiintyy samalla myös sukupolvien mittaan kehittyneitä ja välittyneitä perinteitä ⁵⁸.

Ihmiset rytmittivät elämänsä, säätäen sen vallitsevien vaatimusten perusteella arjen ja juhlan sekä työn että levon pohjalta. Suomalaisen yhteiskunnan kaupungistuminen sekä teollistuminen vaikuttivat 1900-luvun alussa myös paritanssin muutokseen ja sen kautta kehittymiseen nykyiseen muotoonsa ⁵⁹. Myös Hoppu toteaa vuoden 2013 tutkimuksessaan yhteiskunnan muutosten peilautuvan tanssikulttuuriin, jonka perusteella suomalainen tanssi on kiinteästi sosiaalista nykypäivään. ⁶⁰

”Tanssi on liike, prosessi, jossa tapahtuu koko ajan.”⁶¹

Suomalainen paritanssi on muuttunut viimeisen sadan vuoden aikana yhteiskunnan kehittymisen seurauksena paljon. Juuri kehityksen vuoksi, sekä myös aineistoni perusteella on määriteltävissä, että tanssiminen on nykyään liikuntaa, jota harrastetaan arkena paljon. Aineistoni perusteella paritanssin arkipäiväistymiseen liittyy oman kehon kokemus, jota liikunnan avulla kohennetaan. Tämän vuoksi määritän tanssiperinnön esteettisyyden kuuluvan myös aineettoman kulttuuriperinnön piiriin. Sillä esteettisyyden merkitys visuaalisena elementtinä antoi myös tanssin kulttuuriperinnölle oman näkökulman uskonnollisissa juhlissa, jonka lisäksi myös uskollisten juhlien pukeutumiskulttuuri

⁵⁸ Aarnipuu 2008, 20-21.

⁵⁹ Myös tanssinopettaja, Kortelainen perusteli näkemystään, keskustellessamme paritanssitutkimuksesta Ilomantsin kanteleleirillä 13.06.2014. Niemelä 1998, 7.

⁶⁰ Hoppu 2003, 33-38.

⁶¹ Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014.

viestitti ulkopuolisille, millä tavoin henkilö saattoi osallistua esimerkiksi juhlan jälkeen huvituksiin ja tansseihin.⁶²

Kulttuurin tajuaminen liittyy harrastamisen kautta ihmisen persoonallisuuteen. Kulttuuri vaikuttaa ihmiseen kolmella tavalla, jonka vaikutuksesta kulttuurista tulee osa *ruumista* ja *mieltä*, sillä ihmisen ruumis ja mieli ovat kulttuuripääoman välttämättömiä osia, joissa kulttuuri objektivoituu. Kulttuurikasvatus ja koulutus ovat mukana ihmisen kehityksessä, jonka ihminen omaksuu kotikasvatuksestaan. Hyyppä toteaaakin, että kulttuurin omaksuminen on taito, joka esiintyy yksilössä tai yhteisössä.⁶³ Tähän pohjautuen esitteen seuraavissa alaluvuissa tutkimustuloksia ja yhteenvetoja paritanssin liikunnallisuuden muutoksesta aikaisempien tutkimusten sekä tutkimustulosteni pohjalta. Tutkijana huomioni kohdistuu liikunnallisuuden, kuntoilun sekä esteettisyyden että kehollisuuden välisiin määritelmiin harrastajien motiivien määrittelyssä.

Koostan tutkimustulosteni pohjalta päätelmiä paikoista, joissa paritanssijat liittyvät harrastuspaikan ulkopuolisissa kohteissa tanssimisen yhdistyvän urheiluun tai liikkumiseen. Kappaleessa on esillä myös harrastajien lisääntynyt hyvinvoinnintunne, joka on tutkimustulosteni perusteella kohentunut paritanssin myötä. Paritanssin vaikutukset liittyvät harrastajien muistin sekä ulkonäköseikkojen kohentumiseen että särkyjen parantumiseen. Tässä tutkimuksessa käytän kehosta termiä ruumiillisuus, jonka liitän kuuluvaksi esteettiseen liikkumiseen.

Tanssin pohja on laajentunut ja monipuolistunut.⁶⁴

Määritelmäni mukaan suomalaisen paritanssin kulttuuriperinnön välittymisen edellytys on tanssitaidon säilyttäminen, kehittäminen sekä taltiointi. Paritanssi on aineetonta kulttuuriperintöä, jonka säilymistä on myös suojeltava (vrt. flamenco⁶⁵) uusien tanssien ohella. Paritanssijoiden ylläpitämä aineeton kulttuuriperintö välittyy vain tanssimalla seuraaville sukupolville, vaikka tanssikuvioita on mahdollista opiskella myös internetistä⁶⁶. Internetin mahdollisuudet haastavat paritanssin opettajia, mutta päättelen että vas-

⁶² Kaivola 1998, 137-141.

⁶³ Hyyppä 2013, 17.

⁶⁴ Holopainen 2012, 60-62.

⁶⁵ Unescon suojelulistalla on myös flamenco-tanssi.

⁶⁶ Tanssi.net - sivustolla on miesten ja naisten tanssikuviot, esimerkiksi valssin askeleet kuvattuna.

takkainasettelua tuskin syntyy, sillä paritanssi on aineistoni perusteella hyvin sosiaalista yhteyttä ylläpitävää toimintaa. Paritanssin säilyminen on vahvasti kiinnittynyt suomalaiseseen kulttuuriperintöön, johon kuuluvat tanssiyhteisö, tanssipaiikat sekä tanssin harrastajat.

3.1 Urheilullinen tanssiliikunta

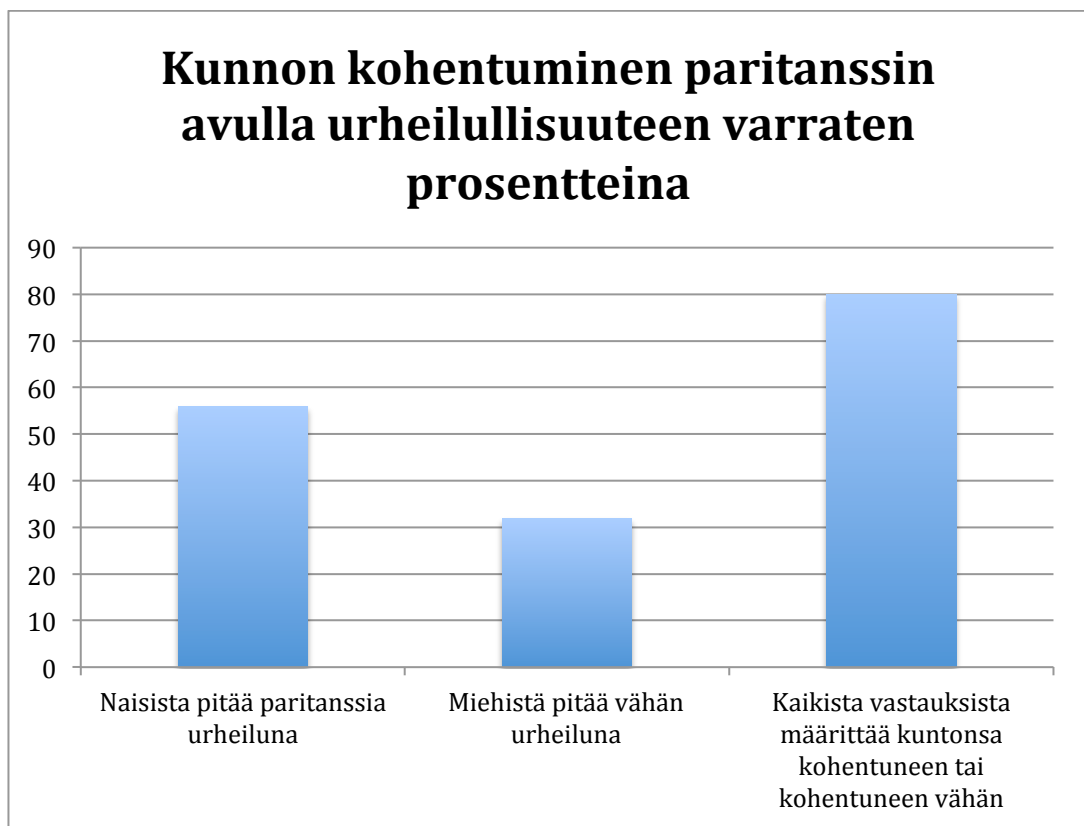
Paritanssi on liikuntaa, jossa kahden ihmisen sosiaalinen ja fyysinen kontakti ovat hyvin tärkeässä roolissa. Tärkeänä elementtinä on myös urheilullisuus, sillä musiikilla ja sen tulkinnalla on suuri merkitys paritanssin kokonaisuuden muodostumisessa. Kyselyaineistoni pohjalta määritän millä tavoin harrastajat kuvailevat toimintaansa sekä tutkin heidän näkemyksiä liikunnan sekä urheilun välillä, sekä miten hikisenä liikuntana he kokevat paritanssiharrastuksen yleisesti. Tämän perusteella määritän tanssiliikunnan olevan kevyempää harrastamista, kun taas tanssiurheilu tähtää jopa kilpailemiseen. Selvitän myös paritanssin harrastajien liikunta-termiä, juuri tanssisuorituksen hikoilemisen ja urheilullisuuden perusteilla. Kyselyvastausten perustella määritän millaisia motiiveja paritanssin harrastajilla on, ja miksi paritanssia harrastetaan sekä miten sitä harrastetaan. Tutkimustuloksista päättelen paritanssijoiden liikunnallisuuden ja onko paritanssiharrastus urheilua, jonka avulla kunto kohenee.

Vastausten perusteella yli puolet naisista pitää paritanssia *hikisenä liikuntana*, mutta alle puolet miehistä pitää paritanssia *vähän hikisenä liikuntana*. Viittaan hikoilutermin käytöllä, Nevalan tutkimustuloksiin, joissa määritetään tanssimisen olevan se harrastus, jonka avulla esimerkiksi iäkkäämmät harrastajat pysyvät kunnossa.⁶⁷ Tämän perusteella hien tavoittelemisen on tanssiharjoituksissa tärkeää. Tutkimukseni tulokset antavat vastauksen myös tanssiharrastuksen liikunnallisuuden ja urheilullisuuden kautta hien muodostumisen määrittämisen näkökulmasta vaikka en tässä tutkimuksessa käsittele urheilun ja liikunnan eroa.

Tutkimustulosten perusteella määritän, että ihminen lähtee mukaan tanssiharrastukseen omasta tahdostaan. Harrastaja kokee toiminnassa monia liikunnan vaikutuksen syitä sekä seurauksia, joten myös Niemisen tutkimustulosten perusteella tanssi on sekä liikun-

⁶⁷ Nevala 2007, 61-62.

taa että urheilua.⁶⁸ Määritän tutkimusvastausten perusteella termeille erilaiset toimintamuodot paritanssissa, sillä 56% naisista *pitää paritanssia urheiluna* ja 32% miesvastaajista määrittää paritanssin olevan *vähän* urheilua. Vastausten perusteella yli 80% vastaajista määrittää kuntonsa *kohentuneen* tai *kohentuneen vähän*, paritanssiharrastuksen ansiosta. Määrittämisen taustana on harrastajan omakohtainen kokemus, jonka kautta vastaaja tulkitsee *oman kuntonsa* ja sen, kuinka *kunto on kohentunut* paritanssin ansiosta. Kysymyksen haasteena on, kuinka vastaaja määrittää juuri tutkimuskohteena olevan paritanssin vaikutuksen omakohtaisesti, jonka vastaaja itse päättelee arvioidessaan kuntoaan. Ajattelen tällaisen haasteellisuuden olevan liikuntaharrastuksen määrittämisessä tyypillistä, sillä oman kunnan kohentumista on haasteellista arvioida, asteikolla *vähän* tai *on kohentunut*.



Kuva 1.

Kaaviossa prosentteina kuntoa kohentavana mielletyn paritanssin urheilullisuus

1.56% naisista pitää paritanssia urheiluna

2.32% miehistä pitää paritanssia vähän urheiluna

3.80% vastaajista määrittää kuntonsa kohentuneen tai kohentuneen vähän paritanssin avulla

⁶⁸ Nieminen 1998, 37.

Huomioin tärkeänä myös määrittää paritanssinharrastajien yleistä aktiivisuutta yhden urheilulajin kautta, sillä aineistoni perusteella naisista 90% ja 79% miehistä harrastaa paritanssin lisäksi muuta liikuntaa useita tunteja viikossa. Tutkimuksessani korostan kunnan kohenemisen, urheilun ja paritanssin liikunnallisuuden olevan vaikuttavana osana tutkimusta, sillä harrastajien motivaatioissa liikkuminen ja aktiivinen kulttuurin harrastaminen ovat yhteydessä pitkään ikään.⁶⁹ Joten mielestäni on perusteltua selvittää paritanssijoiden liikuntakertojen määrät, esimerkiksi montako kertaa viikossa harrastajat tanssivat sekä onko heillä muita liikuntaharrastuksia. Ja kuten Hyypäkin on tutkimuksessaan todennut, kohentavat ihmisen aktiivinen toiminta ja kulttuuriharrastus hänen elämänlaatuaan. Joten päättelen, että urheilullinen liikuntaharrastus on aktiivisten paritanssijoiden keskuudessa tavoiteltavaa ja jonka avulla uutta aineetonta kulttuuriperintöä luodaan.

Kulttuurin eri lajien monipuolinen omaksumisen ehto täyttyy, myös kyselyaineistoni perusteella, sillä paritanssin harrastajat ovat aktiivisia liikuntalajien harrastajia ja he jatkavat aktiivisen ja sosiaalisen erityisyyden, identiteetin, josta myös Hyypä kirjoittaa.⁷⁰ Tämä on vastausteni perusteella yhteydessä monipuoliseen liikkumiseen, jonka vuoksi paritanssijan terveys kohenee. Myös Nevalan tutkimustulosten mukaan paritanssiharrastuksella on vaikutuksia niin psyykkiseen kuin fyysiseenkin terveyteen. Hän perustelee hyvän terveyden yhteyden tanssiharrastuksen vaikutuksiin. Ja Nevalan tutkimustulosten mukaan liikkumisen vaikutukset auttavat arjessa jaksamista ja tämän kautta kohentavat psyykkistä sekä fyysistä hyvinvointia.⁷¹ Kyselyni vastauksista korostuu paritanssijoiden yleinen näkemys harrastuksen positiivisista vaikutuksista, josta he saavat apua särkyihin sekä kokevat vointinsa kohentuneen yleisesti. Nevalankin tutkimustulokset kuvaavat yleisesti sitä, kuinka tanssiminen sellaisenaan tarjoaa liikuntaa ja kunnan kohotusta sekä harrastajat ovat yleisesti ottaen aktiivisia⁷².

Aineistonkeruupaikkani, *Happy Dancen* tanssiseurun paritanssituntien lisäksi vastaajat käyvät muuallakin tanssimassa, jonka vuoksi olen kiinnostunut tutkimaan, millaisia paikkoja paritanssijat suosivat ja millaisella maantieteellisellä alueella paritanssia harrastetaan, oman tanssiseurun lisäksi. Olen kiinnostunut tutkimaan vastaajien erilaisia

⁶⁹ The Journal of the American Medical Association Vol. 311 No. 23, 18.06.2014. *Terveys - hyvät uutiset, iäkäs hyötyy treenistä*. Helsingin Sanomat 26.06.2014. Hyypä 2013, 97-99.

⁷⁰ Hyypä 2013, 22 ja 125-128.

⁷¹ Nevala 2007, 80.

⁷² Nevala 2007, 82-84.

liikuntamahdollisuuksia, joissa juuri tutkimusaiheittani, paritanssia harrastetaan tanssi-
liikunnan muodossa. Vastausten perusteella paritanssijat liikkuvat tanssipaikkojen
maantieteellisestä laaja-alaisuudesta ja sijainnista johtuen pitkiäkin matkoja päästäkseen
tanssimaan, jonka tulkitsen tässä tutkimuksessa paritanssijoiden aktiivisuudeksi. Pari-
tanssijoiden aktiivisuus kuvastaa harrastajan henkilökohtaista sosiaalisuutta sekä aktii-
vistä yhteisöllisyyden että yhteisön vaikutusta. Aineistoni mukaan yhteisöllisyyden ja
yhteisön samanlaiset kiinnostuksen kohteet lisäävät toimijoiden onnellisuutta, josta
myös Veikko Niemelä on kirjoittanut. Hän korostaa kiinnittäneensä vuosikymmenten
aikana huomion paritanssin sosiaalisen kanssakäymisen muotoon, joka voidaan päätel-
mien mukaan tunnustaa yhdeksi parhaimmista yhdessäolon muodoiksi. Niemelä arvot-
taa tanssin sosiaalisuuden olevan joukkuepeliä parketilla, joka on toiminut kansoja yh-
distävänä kulttuurimuotona. Tämän vuoksi Niemelä pitää tanssia seuratapana sekä kult-
tuurina.⁷³ Tiedustelin myös liikuntatilanteen ja –toiminnan muotoja, joissa harrastajat
kohtasivat muita tanssijoita.

Tanssipaikkojen kiinnostavuus ja suosio vaikuttavat paritanssijoiden aktiivisuuteen. He
pitävät toiminnan innoittajina sekä säännölliseen tansseissa käymiseen vaikutusten ole-
van tanssiseuraharrastuksen ohella merkityksellisiä. Myös Talve (1997) on tutkinut
tanssin merkityksestä nuorten elämään 1900-luvun alussa, jota hän korostaa mahdolli-
suutena tavata muita nuoria. Tanssin kulttuuriperinnön näkökulman kautta tansseilla on
sosiaalinen merkitys vuoden kiertokulkuun.⁷⁴ Määritän, että tanssin sosiaalisuuden
merkitys kehittyy ihmisten motivaatioiden muuttuessa vaikka sosiaalisuudellakin on
edelleen merkitystä. Esimerkiksi sata vuotta sitten seurat ja yhdistykset järjestivät ilta-
mia, joista aikalaiset muistavat lähdetyn saatolle.⁷⁵

Kyselyvastausten perusteella paritanssin harrastajat käyvät eri paikoissa monipuolisesti
tanssimassa ja heillä on useampia paikkoja, joissa he tanssivat tanssiseuran lisäksi pari-
tanssia. Tutkimusvastauksista huomioin miesten aktiivisen (88%) lavoilla tanssimisen,
jonka lisäksi kolmannes käy ravintoloissa tanssimassa. Naisten vastuksista muodostuu
yhtenäisempi tanssiharrastusalue, sillä noin 40% naisista käy aineiston mukaan tanssi-
massa lavoilla sekä ravintoloissa. Tulkitsen tanssin motivaation olevan vastaajilla kor-

⁷³ Niemelä 1998, 7.

⁷⁴ Talve 1997, 259.

⁷⁵ Heikinmäki 1981, 63-64. Tuolloin uusin sosiaalisuuden muoto oli tanssin lomassa, kun tyttöä pyydettiin *jäähyille* tai kysyttiin *saatolle* ja esimerkiksi Lounais-Suomessa saaton aikana sovittiin *möötei* tai *tref-
fei* seuraavaa tapaamista varten.

kea, sillä kyselyvastausten perusteella tanssimiseen ei liity muita toimintoja tai huvituk-
sia. Esimerkiksi risteilylaivoilla tanssimassa käyviä on alle 10% vastaajista, sukupuoles-
ta riippumatta. Tämän perusteella paritanssi on muuttunut sadan vuoden aikana, arjen ja
juhlan rytmittämisen vaikutuksesta jokapäiväiseksi liikuntaharrastukseksi.

3.2 Tanssien muodostuva kulttuuriperintö kohentaa hyvinvointia

Määritän tutkimusvastauksistani, että paritanssiharrastajien motivaatio liittyy omaan
identiteettiin ja hyvinvoinnin näkökulmaan. Tämä tukee myös Siivosenkin (2013) mää-
ritelmää kulttuuriperinnön merkityksestä paikallisesti.⁷⁶ Kyselyvastausten pohjalta ovat
esillä termit, ruumis (keho) sekä mieli, joita myös Ritva Nevalan tutkimuksen mukaan
tanssin harrastaminen tarjoaa. Hänen tutkimustuloksensa puoltavat fyysisen harrastuk-
sen tuomia positiivisia vaikutuksia sekä myös aivotoiminnan aktiivisena ylläpitäjänä.⁷⁷

Omat tutkimuskysymykseni liittyvät tanssiharrastuksen tuomaan muistin kehittymiseen
kohentavasti. Määritelmäni perusteella tanssiharrastus sekä yleinen aktiivisuus kulttuu-
rin parissa on kohentanut vastaajien muistin tasoa. Paritanssiaineistoni pohjalta huo-
mioin nyky-yhteiskunnan esittelevän tanssia myös peruskoulussa, jossa lapset pääsevät
jo varhain osallisiksi paritanssiin ja siihen liittyviin tapoihin.⁷⁸

Määritän, että paritanssijat kokevan henkilökohtaisen terveyden perustuvan omaan ak-
tiivisuuteen ja harrastamiseen. Myös Ritva Nevalan määrittää tutkimuksessaan tanssia
osana ihmisen hyvinvointia ja elämänlaatua muokkaavana tekijänä, ilmiönä sekä pari-
tanssia aktiviteettina. Hän perustelee tanssin olevan kulttuurinen ilmiö, joka vaatii kult-
tuurisen yhteyden ymmärtämisen ja tulosten perusteella määrittää tanssin tuottavan fyy-
sistä aktiivisuutta, jota myös tutkimustulokseni puoltavat.⁷⁹

Kyselyaineistoni perusteella paritanssiharrastus kehittää muistia lähes 60% vastaajista,
ja vastaavasti myös Nevalan tutkimustulosten perusteella paritanssiharrastuksella on
vaikutuksia niin psyykkiseen kuin fyysiseenkin terveyteen. Hän on saanut tutkimukses-

⁷⁶ Siivonen 2013, 329.

⁷⁷ Nevala 2007, 62.

⁷⁸ Kokkonen *Lapsemme* 3/2013. Kasvava lapsi tutustuu ympäröivään maailmaan yksin, mutta yhteisöllisessä kasvuympäristössä. Esimerkiksi päiväkotikiikarit lähtevät helposti tanssiin mukaan, koska musiikki, kaverit ja liike kiinnostavat jo hyvin pientä lasta.

⁷⁹ Nevala 2007, 4-5, 11, 57-61.

saan tuloksia, joiden perusteella voi päätellä hyvän terveyden yhteydestä tanssiharrastuksen vaikutuksiin, joten Nevalan mukaan ne auttavat muun muassa arjessa jaksamista ja tämän kautta kohentavat psyykkistä sekä fyysistä hyvinvointia.⁸⁰ Paritanssijoiden yleinen näkemys harrastuksen positiivisiin vaikutuksiin liittyy terveyteen, sillä tutkimustulosteni mukaan runsas 70% harrastajista kokee paritanssin parantavan särkyjä. Yleisin paritanssin vaikutuksesta parantunut särky on selkävaivat, sukupuolesta riippumatta. Harrastuksen tuomia terveyttä kohentavia vaikutuksia on kokenut 40% vastaaneista. Kriittisenä pohdintana mietin kuitenkin vastausten yleistettävyyttä, sillä vastaajat harrastavat myös muutakin liikuntaa. Nevalankin tutkimustulokset kuvaavat yleisesti sitä, kuinka tanssiminen sellaisenaan tarjoaa liikuntaa ja kunnon kohotusta sekä harrastajat ovat yleisesti ottaen aktiivisia ihmisiä⁸¹. Tutkimustulosteni erottelu ei tue liikunnan ja paritanssin välistä suhdetta vaikka vastaajat määrittävätkin tanssin harrastamisen kohentavan heidän terveyttään.

Kyselytulosteni perusteella paritanssin harrastaminen liittyy terveyden lisääntymiseen. Myös Nevala on tutkinut tanssin aiheuttamia fyysisiä rasituksia ja rajoituksia, jotka ovat useimmiten jalkoihin liittyviä haittoja⁸². Tähän pohjautuen tiedustelen tanssin yleisesti kehoa parantavia sekä fyysistä terveyttä kohentavia seikkoja sekä miten yleinen olemus on kohentunut tanssiharrastuksen myötä. Kyselytuloksien mukaan ihmisen keho ja mieli, ja kuten tanssissa yleisestikin huomioidaan kokonaisuutta, määrittävät harrastajan yleisen olemuksen ja itseensä tyytyväisyyden kohentuneen 20% vastaajista. Paritanssin harrastajat kykenivät erittelemään tanssin vaikuttaneen kohentavasti selkä-, hartia-, jalka- ja niskasärkyihin. Kulttuurin yleiset vaikutukset liitetään yleisesti hyvinvointiin, jonka kautta myös elämänilo sekä rohkeus kohenevat.⁸³ Tämä muodostuu sosiaalisesti yhdessä toimimisen ja tekemisen välityksellä, kuten paritanssijoille on kyselyvastausteni perusteella tapahtunut.

⁸⁰ Nevala 2007, 80.

⁸¹ Nevala 2007, 82-84.

⁸² Nevala 2007, 63-64.

⁸³ Siivonen 2013, 330.

3.3 Ruumiillisuuden merkitys paritanssissa

”Mitä ei voi puhua,
ei voi kirjoittaa,
ei voi huutaa,
täytyy tanssia.”⁸⁴

Smith ja Waterton (2009) perustelevat aineettoman kulttuuriperinnön erityisyyden ympärille muodostunutta ristiriitaisuutta, kulttuurin luonteen ymmärtämisellä. Keskustelun ympärillä säädökset sekä menneen määritelmän monimuotoisuus muokkaavat kaventaen sekä sovitellen kulttuurin rajallisuuden ilmaisu. ⁸⁵ Tanssin aineeton kulttuuriperintö liittyy myös Hopun määritelmään, sillä hän käyttää ihmisen kehollisuudesta termiä ruumis, johon myös omassa tutkimuksessani tukeudun. Hän kuvaa tanssissa keskeisenä olevaa ruumista inhimillisen todellisuuden ja yhteiskunnan perustana ja lähtökohtana. ⁸⁶ Smith ja Waterton kuvaavat kulttuuriperintökeskustelun lähtökohdan aineettomuuden kautta, jossa nousee esille fyysisyys, esimerkiksi juuri nähtynä, ymmärtämisenä, tunteena ja assosiaatioina. ⁸⁷ Vastaava näkökulma nousee esille myös kyselyvastauksistani hyvin monikanavaisesti tanssin ruumiillisuuteen liittyen.

Tutkielmassani esittelen tanssin aineettoman kulttuuriperinnön muodostumia, jonka keskeisiä piirteitä myös Hoppu kuvaa. Hänen mukaan kulttuurin keskeisin piirre muodostuu kokonaisuudessaan tanssin ja ruumiin yhteisessä kokonaisuudessa rakentuen sosiaalisen todellisuuden representaatioista, sillä tanssin representaatiot liittyvät tiettyyn aikaan ja paikkaan, jonka lisäksi hän määrittää tanssilla olevan yhteyksiä muuhun yhteiskuntaan. Hänen määrittämisestään kiinnostuneena huomioin tutkimuksessani tanssin yhteyden kulttuuriin, ruumiiseen sekä yhteiskuntaan. ⁸⁸ Myös Smith ja Waterton korostavat aineettoman kulttuurin kiteytyvän esittävään tuotokseen tai aikaansaannokseen. ⁸⁹ Mielenkiintoisena huomiona edellä mainituista representaatiosta on esimerkiksi nyky-

⁸⁴ *Tanssii tähtien kanssa* -ohjelma. T: MTV 3. Broadcasters. E: 05.10.2014. Näihin Jorma Uotisen sanoihin kiteytyy tanssimisen ydin. Paritanssiharrastus Suomessa elää nousukauttaan, ja yhtenä kannustimena on televisio-ohjelma *Tanssii tähtien kanssa* (syyskuussa 2014 alkoi yhdeksäs tuotantokausia Suomessa). Ohjelma on saanut alkunsa Englannista, missä sitä on esitetty nimellä *Let's Dance*. (14.09.2015) Nevala 2007, 4.

⁸⁵ Smith & Waterton 2009, 295.

⁸⁶ Hoppu 1999, 23.

⁸⁷ Smith & Waterton 2009, 297.

⁸⁸ Hoppu 1999, 22-25.

⁸⁹ Smith & Waterton 2009, 300.

sin pirkanmaalainen (vuoteen 2013 asti satakuntalainen) *Kiikoisten Purpurit* - tapahtuma, jossa suomalaista kulttuuriperintöä esitellään muun muassa kehollisesti tanssien perinteiseen tapaan.⁹⁰ Purpuriperinteeseen kuuluvat monet vanhat paritanssit, joita tanssitiin pareittain ryhmämuodostelmassa yhteen menoon, ilman taukoja. Purpuritanssit muodostuvat erilaista tanssikuvioista kehollisesti ja päätelmieni mukaan purpuriperinne muodostaa merkittävän osan suomalaista kulttuuria, jonka avulla tanssin aineettomuus kulttuuriperintönä korostuu myös tutkimustuloksissani.

Hoppu käyttää tanssikulttuurista termiä *terminus technicus*, koska se kuvaa tanssiin liittyviä representaatioita tiettyyn aikaan ja paikkaan sekä niiden yhteyksiin, joiden kautta tanssilla on yhteys muuhun yhteiskuntaan. Hän korostaa kuinka *ruumis, yhteiskunta sekä kulttuuri* ovat toisiinsa liittyviä, jonka mukaan ruumiillisuus on kaiken perusta. Määritän, että tanssiyhteisö kuvastaa yhteiskunnan ja sen luoman tanssikulttuurin olemassaoloa juuri ruumiillisuuden näkökulmien välityksellä. Sillä yhteiskunta on inhimillisen toiminnan kehys, jossa ihmiset toimivat ja muokkaavat ruumiillisuuden kautta kulttuurista todellisuutta. Joten tämän vaikutuksesta uudistuminen ja ylläpito tapahtuu kulttuuristen representaatioiden kautta, ruumiillisesti eli määritelmän mukaan myös tanssinkin avulla.⁹¹

Ruumiillisuuteen ja ulkonäköön liittyvä liikkuminen on yhteydessä paritanssiin, koska tanssi on esteettistä ja kokonaisvaltaista liikkumista. Tanssissa ihmisen ruumis sekä mieli yhdistyvät. Kyselytulosteni perusteella harrastuksen arvostaminen, henkilökohtainen asenne harrastamiseen sekä kehittyminen lajissa vaatii sitoutumista, jonka vuoksi tanssia halutaan oppia lisää. Myös Niemisen tutkimuksessa tanssijan motivaatio määrittää halun oppia lajia lisää, jonka lisäksi tutkimuksessa tuodaan esille tanssin sosiaalisuus, sukupuolesta riippumatta⁹². Edellisten perusteella liitän tanssijan ruumiillisuuden olevan esillä visuaalisessa muodossa, sillä tanssia seurataan myös tanssiparin ulkopuolelta ja tanssin esittäminen vaatii perustellusti visuaalista ilmaisua kehonliikkeen keinoin. Paritanssilla on tyypillistä tuottaa kaunista katseltavaa myös muille tanssitilassa oleville.

⁹⁰ Kiikoisten Purpurit® on koko perheen tapahtuma, jonka monipuolinen ohjelmatarjonta takaa kiinnostavaa seurattavaa kaikenikäisille.

⁹¹ Hoppu 1999, 23.

⁹² Nieminen1998, 33-34.

Paritanssi on esittävässä toimintana visuaalista liikuntaa, jonka kautta keho on toiminnan keskipiste. Nieminen määrittää väitöksessään tanssin visuaalisuutta myös kehollisuuden kautta osana tanssijoiden painonhallintaa⁹³. Kyselyvastausten perusteella, noin 40% vastaajista *on hoikistunut*, tai *vähän hoikistunut* paritanssin avulla. Nevala (2007) on taas selvittänyt *Tanssi on tapa elää*, tutkielmassaan, *mitä paritanssi harrastuksena antaa harrastajien käsitysten mukaan* - kappaleessa myös painonhallintaa, jonka tulosten mukaan erityisesti naispuoliset tanssinharrastajat tarkkailevat ylikilojen karttumista.⁹⁴ Kyselyssäni ei tule esille vastaavia sukupuolieroja vaikka 10% naisvastaajista vastaa, *ei mielipidettä* tutkimuskysymykseen, jossa tiedustelen ovatko he hoikistuneet harrastuksen ansiosta. Vastaavasti miesvastaajista 13% vastasi, *ei mielipidettä* tutkimuskysymykseen, jonka mukaan vastaaja on hoikistunut paritanssin ansiosta.

Kyselyni mahdollisena kriittisenä huomiona tulkiten vastaamattomuuden liittyvän harrastajille esittämäni henkilökohtaiseen kysymykseen, jonka perusteella *ei mielipidettä* -vastausten määrä on yhtäläinen molemmilla sukupuolilla. Huomioin vastausten tasalaatuisuuden kulttuuriperinnön aineettomasta näkökulmasta vaikka tuloksissa on esillä fyysisuus ja hoikistuminen. Päätelmieni mukaan tutkimuskysymykseni kulttuuriperinnön ja paritanssijoiden motivaatioiden muodostumisen näkökulmasta on myös visuaalisuuden ja esteettisyyden muodostama. Myös Multasen tutkimuksessa käsitellään tanssikulttuuriin liittyvää kauneutta niiltä osin, kun tansseihin valmistuminen määritellään rituaaliseksi toimintatavaksi⁹⁵. Tutkimuksessa nousee esille myös sukupuoliroolit tanssissa, jonka lisäksi Multanen toivoo tanssilavamaailman kasvattavan ja tuottavan vahvaa perinnettä Suomessa.⁹⁶ Tanssilavakulttuuria pidetään erityisen suomalaisena, kulttuurin sanotaan olevan suomalaisuutta aidoimmillaan, kansanperinnettä iloisimmillaan ja ainutlaatuista koko maailmassa.⁹⁷

Suomalaisen yhteiskunnan muutos ja vapaa-ajan lisääntyminen on mahdollistanut ihmisten keskittymisen henkilökohtaiseen kehittämiseen ja harrastuksissa viihtymiseen. Liikunnallinen paritanssi on muodostunut juhlaperinteestä, tuoden nykyisin harrastajille enenevässä määrin omaehtoisia haasteita, jotka koetaan henkilökohtaisesti positiivisen

⁹³ Nieminen 1998, 33-34.

⁹⁴ Nevala 2007, 62.

⁹⁵ Multanen 2013, 37. Hänen mukaan Suomessa tansseihin valmistautuminen alkaa saunomisella, eikä puhtauden tuomaa tunnetta haluta hävittää liian voimakkailla tuoksuilla, ja naisten ehostaminen tehdään vain hieman arkea juhlallisemmin.

⁹⁶ Multanen 2013, 3-7.

⁹⁷ Multanen 2013, 21.

kehityksen näkökulmasta miellyttävinä ja tavoiteltavina. Harrastajat kuvaavat oman hyvinvoinnin näkökulmasta myös oman kehon ja ruumiillisuuden olevan tanssitoiminnassa tärkeässä roolissa. He perustelevat muun muassa oman muistin kehittyvän tanssikuvioiden ja liikkeen yhteistoiminnan avulla. Jonka lisäksi paritanssin fyysinen kontakti ja sosiaalisuus muodostavat merkityksiä harrastajille, joita tanssiyhteisössä jaetaan aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta arvokkaana ja motivoivana.

4. Tanssiyhteisön vetovoima kulttuuripääomana

Tässä luvussa määrittelen, kuinka paritanssi on toimintana yhteistyötä, sekä samalla sosiaalinen tapahtuma, jossa kaksi ihmistä kohtaavat. Myös Katriina Siivosen mukaan jokainen ihminen vaikuttaa aisteineen, tunteineen sekä toimineen että käsityksineen kulttuurikäsitteiden syntymiseen perinteen, kulttuurin perinnöllisyyden ja kulttuuriperinnön käsitteiden kautta. Hän perustelee aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön muodostuvan juuri sosiaalisten toimien johdosta, muodostaen uusia kulttuuria ohjaavia virtoja.⁹⁸ Tulkitsen tanssiparin yhteisen, sanattoman sekä ennakolta suunnittelemattoman yhteyden muodostuvan heti ensikosketuksesta. Tämän perusteella tanssiparin välinen yhteys ja sanaton kehojen tulkintataito kehittyy harrastamisen myötä.

Aineistoni perusteella paritanssi luo yhteisössään aineetonta kulttuuriperintöä, jonka vuoksi esittelen tässä luvussa harrastajien korostunutta sosiaalisuutta, yhteisöllisyyttä sekä sukupuolten kohtaamista. Myös Hyypä on vuosikymmeniä pohtinut tutkimuksissaan kulttuurin vaikutuksia terveyteen ja hänen mukaansa kulttuuripääomaan sijoittaminen edistää terveyttä. Hän korostaa erityisesti lastenkulttuurin, perinteen ja yhteisöllisyyden merkitystä, sillä kulttuuri synnyttää elämyksiä ja aiheuttamistaan elämyksistä riippumatta kulttuurin ja taiteen harrastaminen vaikuttaa pidempään elämään. Kulttuuripääoman ja kulttuuriharrastuksen jatkumon vaikutus perustuu kulttuurin ihmisiä verkostoivaan ominaisuuteen, joka on päätelmäni mukaan sosiaalista pääomaa.⁹⁹ Tämän sosiaalisen pääoman vuoksi paritanssijat ovat kiinnostuneita liittymään sekä kuulumaan tanssiyhteisöä vahvistavaan toimintaan.

Vastausten mukaan harrastajia kiinnostaa *HD-Klubin*¹⁰⁰ toimintaa, jonka lisäksi he ovat aktiivisia *Happy Dance* - tanssikoulun toimintaan liittyvissä tapahtumissa ja juhlissa.¹⁰¹ Päätelen harrastajien innostuneisuuden ja aktiivisuuden liittyvän yhteisöllisyyden sekä vapaaehtoisuuden sosiaalisen toiminnan kenttään. Vaikka Hyypän mukaan kulttuuripääoman vaikutuksia ei ole vielä tutkittu yhtä paljon kuin sosiaalisen pääoman vaikutuksia, voivat kulttuuriin osallistuvat mahdollistaa itselleen pidemmän eliniän.¹⁰² Pi-

⁹⁸ Siivonen 2013, 318-335.

⁹⁹ Hyypä 2013, 123-124.

¹⁰⁰ HD-Klubi on Happy Dance tanssikoulun erillinen kerho, joka järjestää toimintaa myös tanssikoulun ulkopuolella. Happy Dancers Klubi eli HD-Klubi kokoaa yhteen kaikki iloiset tanssin harrastajat sekä tarjoaa jäsenilleen yhteistyökumppaneiden alennuksia, tarjouksia ja tapahtumia.

¹⁰¹ Kainulainen, Kati. Keskustelutapaaminen 27.02.2014, 13.03.2014 ja 20.03.2014.

¹⁰² Hyypä 2013, 124.

demmän eliniän mahdollisuudet esiintyvät aktiivisen harrastamisen korostumisena, juuri itselle mielekkäässä yhteisössä toimittaessa.

Janet Blake (2009) toteaa artikkelissaan, että ryhmät muodostuvat ihmisistä, jotka yhteisössään jakavat taitoja, kokemuksia ja erityistä tietotaitoa, samalla välittäen ja luoden uutta aineetonta kulttuuriperintöä¹⁰³. Tämän perusteella kulttuurin kuluttajat ovat läsnä ryhmässä tai yhteisössä, jota Hyypä kutsuu osallistuvaksi läsnäoloksi, sillä se virkistää mieltä ja ruumista. Koska kulttuurin terveysvaikutukset periytyvät myös seuraavalle sukupolvelle, tulisi suomalaisen kulttuuripääoman piirteitä vahvistaa, sillä aineettomaan pääomaan sijoittaminen on Hyypän mukaan edullista.¹⁰⁴ Tulkitsen, että Happy Dancen paritanssijoiden sosiaalisuus ja yhteisöllisyys tukevat kulttuuripääomaa, sillä paritanssin harrastaminen toteutuu juuri tavoitettavuuden ja vaivattomuuden näkökulmasta. Jotta nämä ehdot täyttyvät, tanssikoulun toiminnalta edellytetään monipuolista tarjontaa. Tanssikulttuurin säilyminen nykyisenlaisena edellyttää perinteiden kunnioittamista ja sen toiminta tulee näkyä tanssikoulun toimintakulttuurissa. Siivonenkin tiivistää kulttuurin olemassaolon tapaa maailmanlaajuisena perinteen verkostona, johon liittyvät ihmisten muodostamat samankaltaiset, juuri tutkimusvastausteni perusteella paritanssiharrastuksen yhdistävä, perinteen jatkuvuuden erityisyys¹⁰⁵.

4.1 Yhteisöllisyyden merkitys harrastusmotivaatioon

Monet harrastajat pitävät paritanssin yhteisöllisyyttä merkittävänä, sillä sosiaalisuus on huomattavassa roolissa harrastamisen motivaatioiden syntymisessä sekä kiinnostuksen lisääntymisenä tanssiharrastusta kohtaan. Kyselytuloksenikin puoltavat juuri paritanssin yhteisöllisyyttä, jonka johdattamana se kokoaa ihmisiä yhteen ja heitä yhdistävänä tekijänä tanssiperinne välittyy eteenpäin. Myös Katariina Siivonen korostaa sosiaalisuuden merkitystä kulttuurin perinnöllisyyden sitojana, ketjun tavoin.¹⁰⁶

Kyselyni perustella molempien sukupuolien vastauksissa korostuu ensimmäisenä itsensä kehittäminen ja toisena harrastamisen motiivina sosiaalisuus. Lisäksi kolmantena mainitaan kuntoilun erityisyys. Pidän merkittävänä tutkimustuloksena sitä, että harras-

¹⁰³ Blake 2009, 60.

¹⁰⁴ Hyypä 2013, 126-127.

¹⁰⁵ Siivonen 2013, 327.

¹⁰⁶ Siivonen 2013, 326.

tamisen syyt ovat molemmilla sukupuolilla samassa järjestyksessä ja tärkein motivaatiotekijä muodostuu paritanssijoiden vastausten perusteella henkilökohtaisesta, harrastajan omasta kehittymistavoitteesta. Vastauksissa korostuu myös paritanssijoiden sosiaalisuus sekä yhteisöllisyys, joka muodostuu vastaajien aktiivisesta ja säännöllisestä osallistumisesta tanssikoulu Happy Dancen tunneille. Myös sosiaalisuus sekä yhteisöllisyys koetaan merkittäväksi, koska se on vapaehtoista esimerkiksi tauoilla, ennen tanssien alkua tai tanssin jälkeen. Yhteisöllisyys korostuu vastauksissa samanhenkisyytenä, vapaaehtoisuutena sekä lajiin sitoutumisena. Tämän lisäksi myös harrastajaryhmän sosiaalisuudella on merkitystä, jonka pohjalta määritän harrastamiseen liittyvän myös sosiaalisuuden motivaation näkökulman. Siivonen perusteleekin artikkelissaan kulttuuriperintön jäsentyvän juuri yksittäisten ihmisten ja ihmisjoukkojen välisen vuorovaikutuksen muodostamaksi erityisyydeksi. Kyselyaineistoni perusteella määritän, että harrastajat jakavat keskenään prosessoituvaa kulttuuria. Tämän Siivonen määrittää koostuvan arkisista kulttuurin osista sekä siinä prosessoituvista perinteistä. Perinteet esiintyvät tässä tutkimuksessa kulttuuriperintönä, sillä prosesseja muodostuu harrastajien kesken tanssimalla koko ajan.¹⁰⁷

Paritanssin harrastamisen motiiveihin liittyvä sosiaalisuus korostuu kyselyvastauksissa, jonka vuoksi esitän sosiaalisuutta määrittelevinä tekijöinä myös keskustelun, ystävystymisen sekä harrastuspaikalle saapumisen näkökulmia. Hoppu tiivistää juuri pareittain tanssimisen olevan ensimmäisiä sosiaalistumiseen liittyviä muutoksia perinteisten piiri- ja tanhutanssien jälkeen 1900-luvun vaihteessa.¹⁰⁸ Perustelen tanssikoulun yhteisöllä ja tutulla harrastuspaikalla olevan merkitystä juuri Eeva Karhusen seuraavassa kuvaamalla tavalla. Jota Reijo Kupiaisen väitöskirjan suomennoksen mukaan Martin Heideggerin teos avaa, olemalla sekä paikkaan keskittynyttä toimintaa että yhteisöllistä.¹⁰⁹ Vastavasti Happy Dancen toiminta edistää harrastajien paikkaan keskittynyttä toimintaa. Sillä paritanssi on toimintaa, joka on harrastuksena yhteisöllistä, jossa sosiaalisuus on merkittävässä asemassa. Toiminnan keskeisenä elementtinä on sosiaalinen yhteisöllisyys ja konkreettinen sekä kehollinen toiminta, jossa päämäärä sekä väline sulautuvat yhteen. Kupiaisenkin määritelmän mukaan, juuri tanssi on tilaan liittyvää toimintaa, jossa subjekti kiinnittyy tiettyyn ympäristöön. Tällöin tanssi tavoittelee elävää kokemusta ja paikkaan sidottua vuoropuhelua, joten toiminnan tuottama merkityksellisyyden koke-

¹⁰⁷ Siivonen 2013, 330.

¹⁰⁸ Hoppu 2003, 38.

¹⁰⁹ Karhunen 2013, 283-285.

mus kiinnittyy traditionaalisiin rakenteisiin ja riitteihin. Tulkitsen, että paritanssi on myös paikkaan ja yhteisöön sitoutunutta sekä sosiaalisista suhteista muodostunutta toimintaa, johon liittyy myös Karhusen määrittelemän viikoittaisen riitin merkitys, jonka avulla ihmiset jäsensivät niin yhteisön sosiaalisia suhteita kuin ajan kulkua.¹¹⁰

Kulttuurin lukutaitoa pitää vaalia sekä opiskella, sillä sopivasti uteliaisuutta synnyttävä peruskulttuuri ruokkii ihmisten välistä sosiaalisen luottamuksen muodostumista, juuri harrastajien halusta kohdata muut kasvotusten.¹¹¹ Aineistoni mukaan aikuisenakaan ei ole liian myöhäistä aloittaa sosiaalistumista, joka Hyypän mukaan tarkoittaa osallistumista kulttuuri- ja taiderientoihin. Joten myös tanssi on kulttuuripääomaa, jonka kautta yhteisöllisyyden ehto täyttyy, sillä suurin osa kulttuuri- ja taideharrastuksista tapahtuu yhteisöllisyyden merkeissä.¹¹² Vastaavasti Pipsa Nieminen liittää liikunnan vaikuttavan moniin ihmisen toimintoihin, jonka mukaan termi *competence*, pätevyys tanssiharrastuksessa antaa vaikutteita kehollisillekin taidoille. Hän kuvaa taitoja esimerkiksi sosiaalinen kanssakäynti, jonka kautta ihminen saa uusia ystäviä. Vaikuttavana tekijänä on myös ryhmähenki, jossa ihminen on osana joukkoa kuulumalla johonkin¹¹³. Pätevyys näyttäytyy mielestäni juuri siinä, kun harrastajien joukko rakentaa ja yhdistelee tanssimalla yhteisiä, mutta myös henkilökohtaisia kokemuksia. Tällöin he muodostavat omaa kulttuurista ymmärrystään sekä vahvistavat sitä. Mielestäni juuri kohtaamisten ja kokemusten vuoksi on tärkeä käsitellä näitä osallistujilleen tärkeitä asioita.¹¹⁴

Samoin Kati Myrén sosiologian tutkimuksessaan määrittää tanssin olevan esihistoriallista kollektiivista toimintaa.¹¹⁵ Kuten myös Hoppu omassa väitöskirjassaan, määrittää hänkin tanssin rituaalisen käyttäytymisen liittyvän ihmisen elämään.¹¹⁶ Näiden määritelmien valossa ja oman tutkimusaineistoni perusteella päättelen paritanssin muodostuneen nykyisenlaiseksi liikuntaharrastukseksi, ollen aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta sosiaalista ja yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa. Myös Helena Saarikoski kirjoittaa siitä, kuinka Elias Lönnrotin osallistui runonkeruumatkoillaan paikallisiin tanssitilaisuuksiin ja tanssijoiden säestäen itseään lauluillaan. 1800-luvun nurkkatanssien kautta on määritettävissä tanssiperinteen muodostuneet ensin sosiaalisista eli ryhmä-

¹¹⁰ Karhunen 2013, 283-285.

¹¹¹ Hyypä 2013, 64-66.

¹¹² Hyypä 2013, 125.

¹¹³ Nieminen 1998, 36-38.

¹¹⁴ Foster 2015, 20-21.

¹¹⁵ Myrén 1997, 2.

¹¹⁶ Hoppu 45, 1999.

tansseista, jonka jälkeen on kehittynyt paritanssi, joka on siten syrjäyttänyt laululeikit sekä piiritanssit.¹¹⁷

Sosiaalisuus liittyy mielestäni perimään siinä muodossa, joka luonnossakin on esillä juuri tanssina. Luonnossa on monenlaisia kosiotansseja, ja esimerkiksi tanssiin liittyy myös revontulien sekä perhosten tansseja, jonka lisäksi myös runoihin ja sananlaskuihin liittyviä tanssillisia viisauksia. Myös runokokoelmissa tanssi liitetään useasti luontoon, hetkeen sekä rakkauteen, jonka Ritva Kasurinen kiteyttää ihmiselle luonnollisena tarpeena tanssia. Sillä tanssihan lapsikin ensin äitinsä vatsassa, kunnes syntyessään tuo musiikin mukanaan, sillä onhan ihminen tanssinut kautta aikojen alkeellisista rituaaleista aina klassiseen balettiin.¹¹⁸

Paritanssin harrastajat perustelevat yksilöön, itseensä liittyviä määrityksiä kuten esimerkiksi halun oppia lisää tanssikuvioita. He harrastavat paljon muutakin liikuntaa ja tanssista syntyvä hyvänolon tunne sekä kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat nousivat esille tutkimukseni kyselyvastauksista. Myös yhteisön merkitys, tanssikoulun tunnelma, harrastuksen sosiaalisuus sekä tanssin sukupuoliroolit korostuivat vastauksissa. Myös Hyypä kuvaa yhteiskunnan merkitystä kulttuurin syntymiseen ja säilymiseen seuraavasti: ”se piiri, johon henkilö kuuluu, muodostuu kulttuurista ja, jos hänen taustakulttuuri suosii vuorovaikutuksen kehittymistä, se ilmenee koko yhteisön aineettomana pääomana. Ja kulttuuripääoma on elämän eliksiiriä, joka muuttuu toiminnassa yksilöiden terveydeksi.”¹¹⁹

Hyypä toteaaakin, että kulttuurin kuluttaminen ja kulttuuriharrastuksiin osallistuminen suojaavat varhaiselta kuolemalta. Hän perustelee, että suojatekijä on taustayhteisöjen sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma eikä ainoastaan kulttuurin kuluttaminen. Hyypä viittaa *me*-henkeen ja sosiaalkulttuuristen suhteiden malliin, joka peritään vanhemmilta, koska mallioppiminen tapahtuu varhaislapsuuden kasvuympäristössä peruskulttuurin määrittämästä elintavasta. Paritanssiharrastajienkin muodostama, Hyypän mukainen *me*-henki korostuu yhteisöllisyyden ja sosiaalisuuden merkittävänä pitämisen ja ylläpi-

¹¹⁷ Saarikoski 2003, 121-127.

¹¹⁸ Kasurinen 2009, 142. Kokkonen, Kaarina: Musiikki jumppaa aivoja. *Lapsemme* 3/2013.

¹¹⁹ Hyypä 2013, 53.

don kautta.¹²⁰ Kyselyni perusteella naisista paritanssiharrastuksen sosiaalisuus on tärkeä motiivi lähes 40% vastaajista, ja vastaavasti miehille lähes puolelle vastaajista. Myös Ritva Nevalan tutkimuksen tulokset antavat tietoa myös tanssin harrastajien hyvistä ihmissuhteista, joissa korostuvat sosiaaliset suhteet sekä samanhenkisten ihmisten yhteinen tekeminen. Yhteinen toiminta laajentaa harrastajan sosiaalista elämää, jossa kohdataan ihmisiä, joihin ei muutoin tutustuta.¹²¹ Vastaavanlaisia tutkimustuloksia nousi esille kyselyssäni, jossa harrastajat ovat tutustuneet uusiin ihmisiin. Tämä liittyy yleisesti kulttuurin käyttäjien sosiaalisen piirin tuomiin positiivisiin vaikutuksiin, joita on esimerkiksi Hyypän mukaan pidempi ikä¹²². Myrén puolestaan korostaa tutkimuksessaan sosiaalisuutta enemmän kuin liikuntaa, sillä tanssi on riitinomaista toimintaa, jossa jaetaan yhteistä tekemistä yhdessä. Näin ollen yhteinen tekeminen lujittaa ryhmähenkeä ja vahvistaa ryhmään kuulumista, jonka vuoksi tanssin harrastajilla on merkittävä sosiaalisuuden motiivi toimia.¹²³

Myrén määrittää tutkimuksessaan sosiaalisuuden liittyvän paritanssijoilla myös parinetsintään, jonka perusteella tutkin asiaa kyselyssäni.¹²⁴ Vastausten perusteella 20% naisista ja 25% miehistä on löytänyt kumppanin paritanssin avulla, jonka vuoksi määritän paritanssin harrastamisen motivaatioiden olevan toisaalla kuin parinhaun. Pidän perusteltuna huomiona harrastukseen saapuvien jakautuneisuutta, sillä yksin harrastukseen tulevia naisia on lähes 70%, ja puolison kanssa paritanssiharrastukseen tulevia naisia on runsas 20%. Vastaavasti puolet miehistä tulee yksin paritanssiharrastukseen ja puolison kanssa tulevia on runsas 30% miehistä. Joten sukupuolierot tulevat esille myös tässä näkökulmassa vaikka tanssiharrastuksen motivaatiotekijänä on molemmilla sukupuolilla sosiaalinen yhteisöllisyyden muodostaminen.

¹²⁰ Hyypä 2013, 22.

¹²¹ Nevala 2007, 64-67.

¹²² Hyypä 2013, 7-9, 19-23 ja 112-114.

¹²³ Myrén 1997, 38-39.

¹²⁴ Myrén 1997, 39-40.

4.2 Sukupuolten kohtaaminen tanssissa

Ritva Nevalan tutkimus tuo esille paritanssiin liittyvän vastakkaisen sukupuolen kohtaamiseen liittyvän motiivin, joka on hänen mukaan eräs tanssimisen vanhimmista funktioista.¹²⁵ Tutkimuskyselyni antoi päinvastaista tietoa, jonka perusteella tanssiharrastuksen motiivina toimii sosiaalisuus sekä erityisesti itsensä kehittämisen tavoittelu. Vastajien sosiaalisuuden motiiveissa ei korostu vastakkaisen sukupuolen kohtaaminen, josta huomion Nevalankin tutkimuksessa esille nousevan, samanhenkisten ihmisten kohtaamisen motiivin. Koska tanssiharrastuksen sosiaalisessa piirissä on molempia sukupuolia, olin kiinnostunut tutkimaan asiaa lisää.

Kyselytulosten mukaan naisparitanssin harrastajista yli 70% juttelee paritanssituntien tauoilla, jonka perusteella naisten sosiaalisuus liittyy keskusteluun sekä aktiivisuuteen ottaa kontaktia verbaalisesti harrastustuntien tauoilla. Vastaavasti miesparitanssinharrastajista puolet juttelee paritanssituntien tauoilla. Lisäksi huomion molempien sukupuolien *ei*-vastaukset, jonka perusteella harrastustauoilla yksin viihtyviä ja verbaaliseen kontaktiin haluamattomia on sukupuolesta riippumatta yhtäläinen tulos, sillä 3% *ei juttele paritanssituntien tauoilla*. Tulosten perusteella paritanssiharrastajien sosiaalisuus yhdistyy erityisesti kontaktin ottamisena sekä aktiivisuutena tutustua uusiin ihmisiin harrastustuntien tauoilla. Paritanssia harrastavat naiset saavat paritanssitunneilla uusia tuttavuuksia 63% vastauksen ja vastaavasti miehet 68% vastauksen mukaan. Tämä on mielestäni kiinnostava tulos, sillä miesten aktiivisuus tutustua uusiin ihmisiin liittyy korkeaan jutteluun edellisen kysymyksen mukaan. Määritän, että miehet luovat aktiivisesti sosiaalisia kontakteja, joka puoltaa harrastamisen positiivisia merkityksiä juuri motivaation näkökulmasta.

Korhonen viittaa teoksessaan kulttuuriseen käsikirjoitukseen, jonka avulla tapaamme mieltää asioita naisten ja miesten välisiksi.¹²⁶ Paritanssimusiikkikappale määrittää tansittavan kappaleen mukaista kahdenkeskistä sosiaalista kanssakäymistä, johon kuuluvat ennalta määritellyt käsien asentoja sekä jalkojen että vartalon liikeratoja. Tanssillinen liike vaatii toteutuakseen kaksi ihmistä, joiden välillä on sosiaalisesta yhteistyöstä riippumaton kohtaaminen. Paritanssissa ei ole välttämätöntä luoda kontaktia sosiaalisesti omaan tanssipariin, mutta koskettaminen on välttämätöntä tanssin luonteesta riippuen.

¹²⁵ Nevala 2007, 67-69.

¹²⁶ Korhonen 2005, 70.

Paritanssiopetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä tanssitunnille osallistuessaan ihminen kohtaa toisia oikeasti kasvotusten. Kontturi-Paasikon mukaan tanssilajien perusaskelien ja yleisempien kuvioiden opettelua varten on julkaistu erilaisia teoksia, sillä suomalainen seurataanssikulttuuri on monella tapaa ainutlaatuista. Tanssirytmiä ja -lajien kirjo on suuri vaikka osa tanssilajeista on tiukasti sidoksissa tanssiperinteeseen. Kontturi-Paasikko määrittää tanssiperinteen säilyvän ja syntyvän harrastamalla, sillä musiikin ja parin välisen kommunikaation suhteella pystymme kehittämään suomalaista tanssia kunnioittaen vanhaa ja antaen paritanssille mahdollisuuden kehittyä sekä elää.¹²⁷ Vastaavasti Myrén viittaa tutkimuksessaan aineettomaan kulttuuriperintöön, siinä määrin kuin hän tulkitsee tanssin olleen kautta aikojen kommunikaation väline, jonka avulla ihmiset ovat toimineet sosiaalisissa tilanteissa sekä kahdenkeskisissä suhteissa.¹²⁸

Aineistokirjallisuuden perusteella paritanssi liittyy osaltaan suomalaiseen aineettomaan kulttuuriperintöön, johon kuuluu luonnollisena osana myös parinmuodostus. 1800-luvulla suurin osa nuorista asui maaseudun kylissä ja yleensä tanssipaikoille lähettiin varhain aamulla. Välimatkojen vuoksi paviljonkeja sekä muissa tanssitiloissa järjestettäviä tansseja varten rakennettiin myös sisätanssipaiikkoja latoihin ja liitereihin.¹²⁹ Joten tanssilla on ollut erityinen tarve tutustuttaessa ihmisiin ja uusien tuttavuuksien luomisessa. Lisäksi hauskanpito on ollut toimintaan vaikuttava tekijä, jonka myös tutkimusaineistoni harrastajat jakavat keskenään. Myös Eeva-Liisa Kinnusen mukaan naistutkimuksessa on esitetty viime aikoina ajatuksia, jonka perusteella feminiininen ja maskuliininen identiteetti eivät ole pysyviä vaan reagoivia sekä joustavia prosesseja.¹³⁰ Tämän pohjalta tutkin niitä merkityksiä, joita paritanssijat jakavat ja joiden kautta sukupuoli-identiteetin muodostuminen liittyy koskettamiseen sekä kumppanin löytämiseen. Lisäksi tutkin harrastajien asennetta samaa sukupuolta olevan kanssa tanssimiseen. Sukupuolten tasa-arvo liitetään osana suomalaista identiteettiä, ja sukupuolten välinen tasa-arvo määritellään parillisuuden, naisten sekä miesten kautta.¹³¹

Kyselytulosteni mukaan paritanssin harrastajat pitävät paritanssin sukupuolisuutta vähän merkittävänä. Toisaalta vastaukset esittävät selkeitä mielipiteitä harrastuksen sukupuolisuuden roolista harrastamisen motivaatioiden muodostumisessa sekä kiinnostuksen

¹²⁷ Kontturi-Paasikko 2012, 9-10.

¹²⁸ Myrén 1997, 39.

¹²⁹ Talve 1997, 259.

¹³⁰ Kinnunen 1998, 230.

¹³¹ Kantola & al. 2012, 20. Tuori 2012, 282.

lisääntymisessä harrastuksen pariin. Myrén on tutkimuksessaan huomionut vastakkaisen sukupuoleen tutustumisen määrittävänä seikkana. Hänen tutkimuksensa mukaan tanssin sosiaalisessa näkökulmalla sekä sukupuolieroilla on motivoiva vaikutus toiseen ihmiseen tutustumisessa.¹³² Kyselyaineistostani ei noussut vastaavia yhtäläisyyksiä siinä määrin kuin, että harrastajat jakavat harrastuksessa kohtaamisten tärkeimmät tekijät sosiaalisuuden, keskustelun ja tutustumisen motiiveiden kautta. Eikä kumppanin löytäminen ole tutkimukseni mukaan paritanssin harrastajille motivoiva tekijä.

Vastaavasti Myrénin tutkimuksessa huomioidaan vastakkaisen sukupuolen merkitys tanssissa, sosiaalisena toimintana sekä seurusteluna että edistävän kumppanin löytämisestä.¹³³ Myös Siikala kirjoittaa, kuinka tunteet ovat yksi ihmisen perustavanlaatuisin ominaisuus, jonka hän viitataan kuuluvan yhteiseen kulttuuriseen pääomaan. Hän muokkaa ihmisen mieltä ja ruumista liikuttavat emootioiden tunnistaminen sekä luokittaminen ovat tilannekohtaisia reaktioita.¹³⁴ Merkittävänä tutkimustuloksena pidän sitä, kuinka sukupuolten kohtaamisen on yksi motivaatiotekijä paritanssiharrastuksessa. Kyselyaineistoni perusteella sukupuolten kohtaaminen ei korostunut huomattavana motivaatiotekijänä. Sillä määritän, että 80% naisparitanssinharrastajista ja 70% miesparitanssin harrastajista ei ole löytänyt kumppania tanssiharrastuksen avulla. Vastaavasti alle 20% naisvastaajista ja 25% miesvastaajista määrittää löytäneensä kumppanin paritanssin avulla. Yhteenvedon sadan kyselyvastauksen mukaan paritanssinharrastajat eivät löydä kumppania paritanssin avulla, sillä tutkimustulosten mukaan naiset eivät löydä kumppania paritanssin avulla vaikka vastaavasti miehet löytävät kumppanin, *vähän* paritanssin avulla.

Tutkin paritanssin sosiaalisen kanssakäymisen sekä sukupuoliroolien kautta muodostuneita näkökulmia. Koska paritanssitunneilla on yleisesti pula miehistä, on moni nainen opetellut myös miesten askeleet ja toimii harjoituksissa viejänä. Suomen paritanssikouluilla on toiminnassa *kiertävä parinvaihtosysteemi*¹³⁵, jonka avulla osa parittomista naisista odottaa uutta viejää tanssien välillä yksin, kunnes tanssiopettajat ohjaavat miestä vaihtamaan naisen seuraavaan musiikkia sulkematta. Tähän pohjautuen huomioin tutkimustuloksissani myös sukupuolien eroavaisuudet, sillä naisista lähes 70% pitää suku-

¹³² Myrén 1997, 38-41.

¹³³ Myrén 1997, 4-5.

¹³⁴ Siikala 1998, 165.

¹³⁵ Happy Dance -tanssikoulu. Hyvä tietää – paritanssitunnit. *Paritanssitunneilla on parinvaihto, johon kaikki osallistuvat ja tällä tavalla kaikki pääsevät takuulla tanssimaan.*

pulirooleja *tärkeänä* tai *vähän tärkeänä* paritanssissa. Kun vastaavasti miehistä 95% pitää sukupulirooleja *tärkeänä* tai *vähän tärkeänä* paritanssissa. Viittaa edelliseen Viivi ja Wagner - sarjakuvan avulla, kuva 2.



Kuva 2.

Helsingin Sanomat 23.10.2014, B26.

Myös tanssiparin koskettaminen kuuluu luonnollisena osana tanssitoiminnan toteutumiseen, jonka lisäksi koskettaminen on tanssilajista riippuen joko vähäistä tai hyvinkin intensiivistä. Toisen ihmisen koskettaminen ja sosiaalinen kohtaaminen on tanssin yleisilmeen vuoksi oleellista, jonka perusteella tutkin tanssijoiden persoonallisuuteen kuuluvan sosiaalisen koskettamisen mielekkyyttä. Tanssiparin koskettamisen kautta määritän eri sukupuolien kohtaamiseen vaikuttavia toimintamuotoja harrastajien motivaatiota muodostavana tekijänä, sillä 79% naisista pitää parin koskettamista helppona, kun miehistä lähes 90% mukaan parin koskettaminen onnistuu helposti. Tämä on mielenkiintoinen tutkimustulos, jonka perusteella paritanssijat ovat myös sosiaalisesti suuntautuneita. Sosiaalisuus taas edesauttaa vaivatonta koskettamista, jopa itselle tuntemattokin ihmistä.

Päätelen myös, että oman sukupuolen vahvistumista tapahtuu kohentuvasti paritanssiharrastuksen myötävaikutuksesta, sillä 70% naisharrastajista vastaa, että *naiseuteni on voimistunut* tai on voimistanut *vähän* paritanssin avulla. Tämän lisäksi 70% naisista vastaa myönteisesti samaa sukupuolta olevan tanssiparin kanssa tanssimiseen. Vastaavasti lähes 60% miesparitanssin harrastajan mukaan *miehisyyteni on voimistunut* tai on voimistanut *vähän* paritanssin avulla. Pidän mielenkiintoisena tutkimustuloksena sitä, että miesharrastajista lähes puolet ei tanssi *samaa sukupuolta olevan tanssiparin kanssa*.

Paritanssin luonteeseen kuuluva kontakti koettiin tärkeäksi ja tanssiparina olevan henkilön kosketus sekä tanssiasentoon kuuluva läheisyys oli luonnollista paritanssia harrastaville. Saman tai eri sukupuolen kanssa toteutettua paritanssia ei koettu merkittäväksi, sillä tanssikoulussa on luonnollista käyttää parinvaihtoa saman tanssikappaleen aikana. Paritanssijoiden seuranhaku ei ollut tärkeässä asemassa osallistuttaessa paritanssitunnille ja vaikka suuri osa vastaajista tulee paritanssitunnille yksin koettiin tanssiseuran merkitys tärkeäksi.

4.3. Järjestäytyneen tanssiseuran merkitys

Veikko Anttosen mukaan tunteen erilaiset kategoriat yhdistyvät juuri sosiaalisen elämän järjestyksellisuutta määrittävissä aika-, tila- ja paikkakäytänteissä sekä sukupuolikäyttäytymistä sääteleviin kategorioihin.¹³⁶ Nämä merkitykset tulevat esille, kun jäsenmän Siivosen tekstin perusteella tapaa, kuinka määritän tutkimusaiheeni, paritanssin harrastajien toimintaa kokonaisena vuorovaikutusprosessina. Koska tutkimukseni on paikalliseen kulttuuriperintöön liittyvä, tutkin porilaisessa tanssikoulun merkitystä harrastajilleen. Päätelmiäni mukaan tanssiopettajat jakavat tietotaitoa tanssijoille, jonka harrastajat jakavat edelleen keskenään. Tämän perusteella kyse on tekemisen perinteestä ja kuten paritanssikulttuurissa yleensäkin, etenee prosessi toiminnan ohella. Siivonen tiivistää tämän niin, että kulttuurin ja perinteen perusominaisuuden perusteella kulttuuria jaetaan muille, opitaan toisilta ja omaksutaan yhteistoiminnallisesti toisten ihmisten kanssa. Siivosen mukaan tällöin kulttuurin perinnöllisyydessä on kyse yksilöperustaiseen ja globaaliin prosessiin syntyvistä aineellisten ja aineettomien kulttuuristen piirteiden, perinteiden, samankaltaisuuden tihentymistä¹³⁷. Tähän pohjautuen tiedustelin tutkimuskyselyssäni myös tanssikoulun tunnelmaa ja tanssiopettajien arvostusta. Vastausten kautta perustelen sitä, millainen yhteys harrastuspaikalla on harrastajien itsevarmuuden kohentamiseen. Tutkimustulosteni mukaan paritanssiharrastajat viihtyvät tanssikoulussa, koska he arvostavat ammattiopettajien tanssin opetusta. Päätelen, että yleinen viihtyvyys lisää harrastajien itsevarmuutta sekä edesauttaa ottamaan kontaktia muihin harrastajiin.

¹³⁶ Anttonen 1998, 136-137.

¹³⁷ Siivonen 2013, 324-326.

Myös vuorovaikutustaitojen monimuotoisuus on esillä tutkimusvastauksissani niin, että harrastajat haluavat jutella tauoilla tanssikavereiden kanssa. Tämän lisäksi he ovat saaneet uusia tuttavuuksia paritanssitunneilta. Myös Keltikangas-Järvinen sekä Sinkkonen määrittävät itsetunnon kehitykseen liittyvän vahvasti tunteeseen, että kuuluu johonkin ryhmään. Heidän mukaansa ryhmän vaikutus on merkittävä sosiaalisen käyttäytymisen oppimisessa, joka muokkaa itsetunnon kehitystä.¹³⁸ Aineistokirjallisuuden ja kyselyvastausten perusteella määritän paritanssin vaikuttavan itsetunnon kohentumiseen, sillä harrastaja kuuluu ryhmään, jossa hänellä on mahdollisuus toteuttaa vuorovaikutusta. Kohentuminen tapahtuu keskustelun avulla, jonka lisäksi myös koskettaminen ja vastavuoroinen tanssi edistävät harrastajien välistä vuorovaikutusta. Paritanssin harrastajien välinen vuorovaikutus parantaa itsetuntoa ja kohentaa elämänlaatua. Tämän lisäksi paritanssitunneille on helppo tulla, sillä pidän mielenkiintoisena tutkimustuloksena sitä, että suurin osa tanssitunneille tulevista harrastajista saapuu tunneille yksin vaikka heidän läheisiltä saadun tuen määrä on noin 75%.

Kyselyvastausteni perusteella määritän paritanssijoiden itsetuntoon liittyvän myös läheisiltä saadun tuen määrän olevan merkittävä. Myös Pipsa Niemisen väitös käsittelee naisten ja miesten välistä eroa tanssin näkökulmasta, jonka mukaan naiset kokevat liikunnan sosiaaliset motivaatiotekijät tärkeinä. Niemisen mukaan naisten harrastamisen motivaattoreina on hauskuus, kehonhuolto sekä ystävien tapaaminen, kun taas miesten liikuntaharrastuksen motivaatiotekijöinä toimii ulkoiset kannustimet, joita ovat esimerkiksi ystävien ja tuttavien rohkaisu.¹³⁹ Kyselyvastausteni mukaan miehet saavat jonkin verran enemmän tukea läheisiltään paritanssin harrastamiseen kuin naiset. Mielenkiintoista on huomata, kuinka Niemisen tutkimuksessa on myös esillä yleisesti poikien urheiluharrastuksen korkea tuen määrä ja hänen tutkimustulosten perusteella tyttöjen tanssiharrastus saa enemmän tukea läheisiltään kuin poikien tanssiharrastus.¹⁴⁰ Päätelen edellisen vaikuttavan myös aikuisiällä tapahtuvaan harrastamismyönteisyyden sekä sukupuolittuneeseen tuen määrään.

Kontturi-Paasikko määrittää suomalaisen tanssilavakulttuurin monipuoliseksi, joka perustuu hänen mukaan ihailtavalla tavalla tanssijoiden luovuuteen ja hetkessä elämisen taitoon. Hän perustelee luovuuden liittyvän yleisesti hyvään tanssin opetukseen. Ylei-

¹³⁸ Keltikangas-Järvinen 2010, 58-60. Sinkkonen 2012, 94-97.

¹³⁹ Nieminen 1998, 37.

¹⁴⁰ Nieminen 1998, 32.

sesti tanssilajien valikoima on monipuolinen ja tansseissa yhdistellään tyylejä sekä lajeja, rikkoen perinteisiä rajoja että synnyttäen uutta.¹⁴¹ Tämän lisäksi Siivonen herättelee kysymystä kulttuurin kestävyydestä, sisällöstä ja sen etenemisestä, jonka liitän tutkimuksessani tanssiopettajien ammattitaitoon ja heidän mahdollisuutensa tukea monipuolista kulttuuriperintöä¹⁴². Kyselyvastausteni perusteella paritanssin harrastajat arvostavat ammattiopettajia sekä pitävät tanssikoulun tunnelmaa tärkeänä. Kontturi-Paasikko korostaa, kuinka suomalaisen paritanssin opettamiseen on lisätty niin sanottua musiikin tulkintaa, perinteisten tanssiaskelten ja -tekniikan rinnalle viimeisten vuosikymmenten aikana.¹⁴³

Tanssiseura edustaa paikallisuudellaan sekä pysyvyydellään asiakkaina olevien ihmisten kulttuuriperintöä. Tutkimuksessani alueellisuus ja porilaisuus nousee tärkeään rooliin yhteisöllisyyden näkökulmasta. Siivonen määrittää ryhmässä saadun, positiivisen palautteen merkitykselliseksi, juuri sen perusteella, että harrastajilla on vaikutusta omaan tekemiseen ja paikallisen perinnöllisyyden välittymiseen. Hän korostaa tämän vaikuttavan myös lähiympäristöön sekä mahdollisen yhteisöön kiinnittymiseen. Perustelen tutkimuskohteeni, tanssiseuran oma Happy Dancen *HD-klubin* edustavan tässä aineistossa juuri kiinnittymistä vahvistavaa toimintaa.¹⁴⁴

Paritanssin opetuksen järjestäminen vaatii yhteisöllisyyttä onnistuakseen, jossa hallinoidaan myös organisaatiota, toimitsijoita sekä muuta henkilöstöä, jonka Multanen tutkimuksessaan tiivistääkin kasvattajien tehtäväksi, jota perustaitojen opettaminen on kulttuurista ja aikakaudesta riippumatta¹⁴⁵. Mielestäni aineeton kulttuuriperintö kiteytyy, juuri paritanssijoiden yhteisöllisyyden ja Siivosenkin perusteella niin, että ryhmän sisäisen kulttuurin perinnöllisyys kiinnittyi myös paikalliseen lähiyhteisöön¹⁴⁶. Tällaista kiinnittymistä myös Happy Dance-tanssikoulu tarjoaa porilaisille harrastajille.

Määritän paritanssijoiden harrastusmotiivien muodostuvan tanssikoulun yleisestä ilmapiiiristä siten, että huomattava osa harrastajista on aktiivisia, viikoittain useita tunteja tanssia harrastavia (96% vastaajan viikoittainen harjoittelu-aika on noin neljä tuntia). Sukupuolierona huomioin sen, että naiset harrastavat paritanssia Happy Dancen tunneil-

¹⁴¹ Kontturi-Paasikko 2012, 56.

¹⁴² Siivonen 2013, 325.

¹⁴³ Kontturi-Paasikko 2012, 41.

¹⁴⁴ Siivonen 2013, 329.

¹⁴⁵ Multanen 2013, 19.

¹⁴⁶ Siivonen 2013, 328.

la kolme tuntia ja miehet viisi tuntia viikossa. Tutkimustuloksissani on pääteltävissä myös yksin harrastamaan tulevien huomattava määrä, jonka perusteella paritanssiharrastuksen motivaatio on korkea (89%) sekä myös tanssikoulun tunnelman perusteella (95%). Näiden tutkimustulosten perusteella voin määrittää, että korkeat tulokset liittyvät helposti lähestyttävän harrastuspaikan ilmapiiriin. Ja tällöin toimintaan on vaivatonta sekä helppoa osallistua yksin ja uutena harrastajana.

Kyselyaineistoni perusteella Happy Dancen tanssitunneille on helppo tulla (92%), jonka merkitys kuuluu sosiaalisen harrastusmotivaation toimintakenttään, niin että harrastuspaikan ja -yhteisön luoman sosiaalisen kentän tulee olla lähestyttävä ja turvallinen. Tämän perusteella määritän, että harrastusmotivaation muodostumiseen vaikuttaa harrastuspaikan tavoitettavuus sekä kuinka toimintaan on mahdollista osallistua vaivattomasti. Myös tanssikoulun yhteisöllisyyden merkitys on huomattava harrastusmotivaatioiden muodostaja, sillä uusi harrastus ja harrastustoiminnassa jatkaminen ovat kiinnostuksen ja motivaation ylläpitäjiä. Kyselyvastausten perusteella 97% haluaa oppia lisää paritanssia, josta huomioin miesten mielenkiintoiset vastaukset, joissa paritanssin oppimishalukkuus on *vähän*. Tämä on mielestäni ristiriidassa keskimääräisten harjoittelukertojen näkökulman perusteella. Vaikka miehet käyvät paritanssitunneilla aktiivisesti (viisi kertaa viikossa), on tulos mielestäni ristiriitainen juuri sosiaalisen näkökulman perusteella.

Huomioin tanssikoulun tunnelman olevan merkityksellinen, kun tiedustelen kyselyssäni sosiaalisen ilmapiirin mielekkyyttä paritanssiharrastuksen kehittämisen kannalta. Määritelmänä sana *tunnelma* on tulkinnallisesti haasteellinen, sillä se ei tarkoita yksin toimintaympäristön kautta muodostuvaa ilmapiiriä vaan myös tanssikoulun kokonaistunnelmaan vaikuttavaa sosiaalista ympäristöä. Tanssikoulun toimintaan liittyvä yhteisöllisyys sekä toisiin harrastajiin tutustumiseen vaikuttavat seikat muodostavat harrastamisen motivaation. Lisäksi kyseessä on oman, henkilökohtaisen tunteen merkitys ja millainen mielikuva tai sen hetkinen tunne tanssikoulun mielekkyydestä on. Näiden perusteella kykenin määrittämään tanssikoulun yleistä tunnelmaa kattavasti. Joten perustelen, että harrastuspaikan tunnelman merkitys on huomattava, ollen samalla myös tärkeä motivaation muodostaja harrastuksen säännöllisyyden näkökulmasta.

Paritanssia harrastetaan ryhmässä, jonka toiminta on tutkimusaineistoni mukaan aineetonta kulttuuriperintöä ja yksi paritanssiharrastamisen motiivi on tanssikoulun monipuolinen sekä vaihtuva opetustarjonta. Tämän lisäksi harrastamisen motiiveihin vaikuttavat

tanssikouluun tulemisen helppous, jota vastaajat arvostavat. Tanssikoulun tunnelmalla on myös korostunut merkitys harrastamisen motiiveihin, jonka vaikutuksesta tanssijoiden on helppo tutustua uusiin ihmisiin ja aloittaa keskustelu tuntemattomien kanssa. Sukupuolten kohtaaminen ja sosiaalinen tutustuminen korostuivat myös vastauksissa omina näkökulминаan, olematta kuitenkaan harrastamisen motivaatioon vaikuttavina osa-alueina. Määritän myös, että oman tanssiseuran perusteella paikallisuus ja tanssiseuran oma HD-klubi luovat ryhmän sisällä yhteisöllisyyden merkityksiä, jota he harrastamalla keskenään jakavat.

5. Tanssia tavoitteellisen vapaamuotoisesti

Olen jakanut tutkielmani neljännen luvun kolmeen alalukuun, joissa käsittelen paritanssin esteettisyyden muodostavia osa-alueita: tanssi-identiteetti, tanssin esteettisyys sekä tanssia musiikin tahdissa. Paritanssin esteettisyyden moninaiset ilmenemismuodot tulevat hyvin esille kyselyn vastauksissa vaikka paritanssin harrastajien kokeminen, tekeminen ja tunteminen ovat henkilökohtaisia eivätkä ole sen vuoksi yksiselitteisesti mitattavissa.

Haanpää & al. mukaan kulttuuriperintö voidaan jakaa myös yhteiskunnallisen merkittävyyden perusteella, joka on julkista tai yhteisöllisesti tunnustettu ja virallisesti suojeltu aineellisen tai aineettoman kulttuurin jälki.¹⁴⁷ Myös tutkielmani mukaan paritanssin harrastamisella on monia merkityksiä kansallisesti, oman aineettoman kulttuurin jäljen esille tuojana sekä myös yhteisöllisyyden näkökulmasta terveyttä edistävänä tekijänä. Ollen samalla esittävänä taiteena myös yhteisöjä sekä ihmisryhmiä kokoava ilmenemismuoto, jonka avulla paritanssin perintö säilyy. Tässä kappaleessa ovat esillä myös yksittäisten henkilöiden kunnianhimoisen työn aikaansaannokset paritanssin kulttuuriperintötutkimuksen näkökulmasta, sillä niihin sisältyy tanssin opetus, kehittäminen, säilytys sekä tallennus. Määritän tutkimusteni tulosten perusteella, että paritanssi käsittelee yksittäisen henkilön tanssi-identiteetin kehittymistä, paritanssiliikkeen muodostumista sekä paritanssimusiikin yhteistä kokonaisuutta. Paritanssin aineeton näkökulma kehittää ihmisten yhteistä tietoisuutta kulttuuriperinnöstä sekä välittää kunnioitusta menneille sukupolville pitämällä yllä tanssikulttuuria. Mielestäni paritanssin aineettoman kulttuuriperinnön määritelmän mukaisesti, tanssia tulee kunnioittaa tutkimalla paritanssijoiden harrastusmotiiveja.

5.1 Tanssi-identiteetti muodostuu kulttuuriperinnön askelkuvioista

Paritanssikyselyssäni on näkökulmia, jotka vaikuttavat paritanssi-identiteetin muodostumiseen, kuten paritanssijan oma kiinnostus uuden taidon oppimiseen sekä paritanssiin liittyvät onnistumisen kokemuksien vahvistama itsetunto. Tämän lisäksi myös uuteen ja erilaiseen yhteisöön liittyminen muodostaa monenlaisia tuntemuksia, joihin kuuluu itsensä voittaminen sekä tanssitunneille osallistuminen. Määritän, että paritanssi

¹⁴⁷ Haanpää & al. 2013, 15.

vahvistaa osallistujan omaa kulttuuriperintökäsitystä, jonka lisäksi paritanssin kehollisen kulttuuriperinnön muodostumiseen vaikuttavia tunteita voi kokea yleisesti tanssien. Myös Puromies (2013) tarkastelee artikkelissaan, *Hyvät löytyt! Aistit, tunteet ja esteetiikka näkökulmina* saunaa, kehollista kulttuuriperintöä, joka muodostuu myös esteettisistä elämyksistä. Puromiehen mukaan esteettiset elämykset säilyvät suhteellisen muuttumattomina yli kulttuuristen murrosten, jonka vuoksi juuri kehollisia elämyksiä muodostuu. ¹⁴⁸ Tutkimukseni mukaan myös paritanssijan kehollinen kokeminen on vahvaa, jonka alkusysäykset ovat lähtöisin aikaisemmista kehollisista menneisyyselämyksistä.

”Kulttuuriperinnön kehollista kokemuksellisuutta määrittelen aistien, tunteiden ja esteettisen elämyksen kautta [...] merkityksellisenä kulttuuriperintönä, joka on elävä ja muuntautumiskykyinen ja jonka avulla ihmiset voivat kokea jotain yhteistä toistensa ja menneisyyden kanssa.”¹⁴⁹

Myös Smith ja Akagawa linkittävät kulttuurin liittyvän identiteetin muodostumisen ja kehittymisen välisiin suhteisiin, joka samalla muodostaa sekä uudelleen rakentaa kulttuuria, sisällyttämällä että rajaamalla sitä omanlaisekseen. ¹⁵⁰ Lisäksi Waterton ja Smith liittävät aineettoman kulttuuriperinnön perustellusti tietyin argumentein ja syin keskiössä olevaan asiayhteyteen kyseisessä artikkelissaan. ¹⁵¹ Paritanssi on aineetonta kulttuuriperintöä, jota harrastetaan erilaisten menneisyyden muokkaamien asioiden vuoksi, tai niistä lähtökohdista tai jopa juuri näiden molempien syiden vuoksi.

Paritanssitutkielmani tuo esille jaettujen elämysten ja esteettisten arvojen merkittävyyden, jonka mukaan paritanssia voi pitää elävänä kulttuuriperintönä. Paritanssi tuottaa aistielämyksiä toimijalleen, harrastajalleen sekä myös katsojallekin. Koska paritanssin aistielämysten vaikutuksesta tanssi-identiteetti muokkautuu yhteiskunnassamme koko ajan monien tekijöiden toimesta, on huomattava, kuinka vastaavanlaisia tutkimustuloksia nousee myös kyselyaineistani. Tärkeimmäksi paritanssiharrastuksen motivaatiotekijäksi nousee itsensä kehittäminen, jota pidän mielenkiintoisena seikkana, koska itsensä kehittäminen on päätelmäni perusteella yhteydessä itsetuntoon. Myös Keltikangas-Järvinen korostaa sitä, että ihmisellä on tietoisuus itsestä ja luottamus omiin voimiin, jotka lisäävät kykyä päättää omista asioista. Hänen mukaansa suomalaisen itsetunnon

¹⁴⁸ Puromies 2013, 361.

¹⁴⁹ Puromies 2013, 361.

¹⁵⁰ Smith & Akagawa 2009, 7 ja 289.

¹⁵¹ Smith & Waterton 2009, 60.

määritelmässä on mukana riippumattomuuden tarve ja se koostuu itseensä luottavan sekä arvostavan kansakunnan historiasta.¹⁵² Myös Nevala on tutkinut suomalaisen itsetuntoon liittyen paritanssijoiden riittämättömydentunnetta ja torjutuksi tulemisen pelkoa, jossa itsetunto joutuu koetukselle. Pelko naurunalaiseksi joutumisesta, ikävät kommentit sekä epävarmuus siitä, onko oppinut tanssikuvioita oikein muodostuivat Nevalan tutkimuksessa itsetuntoa vähentäviksi tekijöiksi.¹⁵³ Tutkimuksessani en etsinyt vastauksia tai itsetuntoa heikentäviä tekijöitä. Myös tutkimustulokseni puoltavasti positiivisesti harrastuksessa onnistumisen ja uuden oppimisen vahvistavaa vaikutusta toimijalleen.

Myös Niemisen tutkimuksessa huomioidaan läheisten tuen varhaista vaikutusta, harrastuksen yleiseen asenteeseen, jonka kautta erilaisuuden arvostaminen ja hyväksymisen kehitys alkaa.¹⁵⁴ Kyselyvastausteni perusteella läheisiltä saadun tuen määrä liittyy myös itsetunnon määrään, joko kohentavasti tai heikentävästi. Keltikangas-Järvisen mukaan ympäristöllä on selvä vaikutus ihmisen käyttäytymiseen. Vaikutus esiintyy ihmisessä merkityksillä, mitä ympäristö harrastajalle sanoo, kertoo, odottaa tai arvostaa. Hän kuvaa nämä merkitykset osana elämänhallintaa¹⁵⁵. Määritän myönteisen tanssi-identiteetin liittyvän juuri elämänhallinnaltaan tyytyväisen harrastajan käyttäytymiseen ja hänen tapansa toteuttaa itseään edellisten odotusten mukaisesti myös paritanssissa.

Paritanssissa toimitaan kahden ihmisen yhteistyön ja vuorovaikutustaitojen mukaisesti, jonka vuoksi itsetunnon merkitys on tärkeä vuorovaikutustaitojen kehittymisessä. Nevala on tutkimuksessaan saanut vastauksia, joiden mukaan tanssiin uskaltautuminen ja tanssitaidon kehittyminen liittyvät ihmissuhdetaitoihin, joita ovat myös vuorovaikutustaidot, jolloin kommunikointi vahvistuu ja arkuus sekä ujous häviävät. Nevalan perusteella esiintymiskokemus lisää itsevarmuutta.¹⁵⁶ Kyselyni antaa myös edellisen kaltaisia vastauksia, joiden mukaan harrastajien elämänlaatu on kohentunut paritanssin myötä. Vastaukset liittyvät tutkimuskysymykseen, juuri harrastajien mainitseman itsetunnon kohentumisen näkökulmasta, kuten Nevalakin on todennut tutkimuksessaan. Tutkimustulosteni perusteella määritän paritanssijoiden itsetunnon kehittymisen olevan yhteydes-

¹⁵² Keltikangas-Järvinen 2010, 50-51 ja 54-58. Keltikangas-Järvinen 2008, 93-95.

¹⁵³ Nevala 2007, 76.

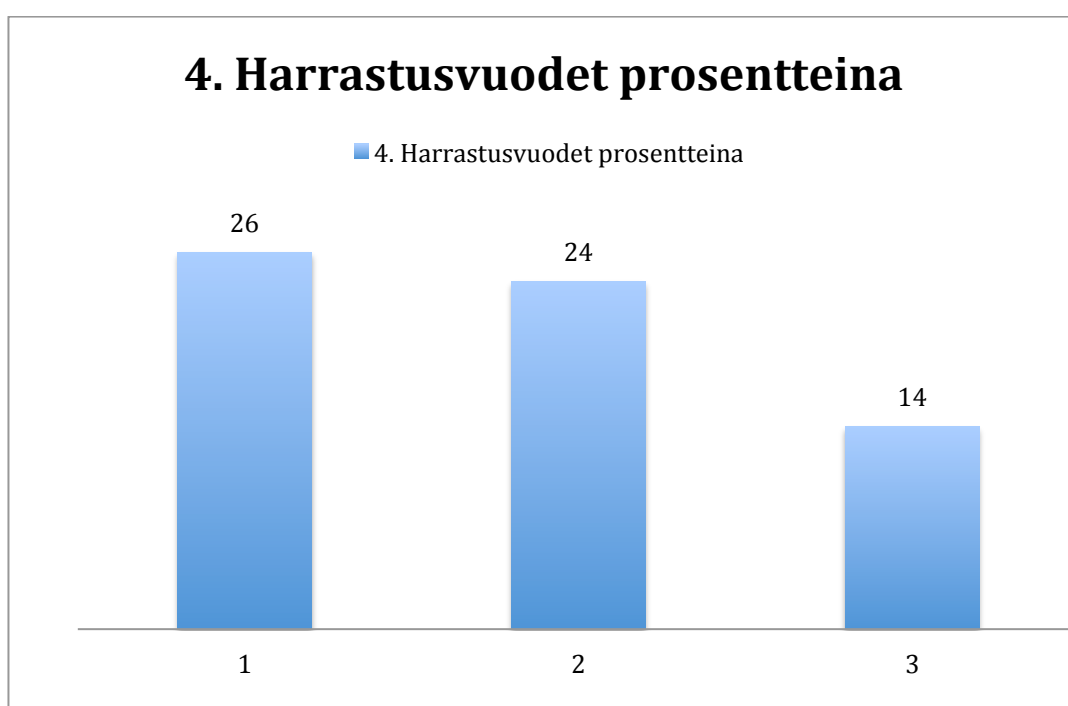
¹⁵⁴ Nieminen 1998, 34-36.

¹⁵⁵ Keltikangas-Järvinen 2010, 56-61. Keltikangas-Järvinen 2008, 264-266.

¹⁵⁶ Nevala 2007, 75-76.

sä onnistumisen kokemiseen sekä toiminnan suorittamiseen, sillä tanssin toteuttamiseen pitää olla henkilökohtainen halu sekä motivaatio.

Päätelen, että useasti tanssiharrastuksessa käyvät kokevat tarvetta vahvistaa osaamistaan epäonnisten jälkeenkin, jonka vuoksi he osallistuvat toistamiseen samantasoisille opetustunneille. Päätelen, että epäonnistumisen jälkeenkin uuteen yritykseen ponnistavat ne, jotka omaavat vahvan itsetunnon.¹⁵⁷ Kyselyvastausten perusteella paritanssijoiden tanssi-identiteetti muodostuu harrastajien yhteenlaskettujen harrastusvuosien keskiarvosta, joka on lähes kuusi vuotta.



Kuva 3. Paritanssin harrastajien harrastusvuodet.

Numero 1. Vastaajista 26% on vasta-alkajia (0-1 vuotta).

Numero 2. Vastaajista 24% on pidempään tanssineita (3-5 vuotta).

Numero 3. Vastaajista 14% on kokeneita paritanssin harrastajia (yli 10 vuotta).

Määrittelen vastaukset kolmeen eri harrastusluokkaan, jonka mukaan 0-1 vuotta paritanssia harrastaneet ovat *vasta-alkajia* ja 3-5 vuotta paritanssia harrastaneet nimeän *pidempään paritanssia harrastaneita*. Kolmas paritanssia harrastavien joukko on *kokeneet paritanssin harrastajat*, joiden harrastusvuosia on yli 10. Kyselyvastausten perusteella paritanssi-identiteetin muodostumiseen vaikuttaa harrastusvuosien tuoma var-

¹⁵⁷ Keltikangas-Järvinen 2010, 48.

muus omasta osaamisesta, joten tanssi-identiteetin voi määritellä kasvavan harrastusvuosien myötä nopeastikin. Paritanssin harrastajista on vasta-alkajia 26%, ja heidän harrastustasonsa nousi nopeasti jo lyhyenkin harjoittelun aikana, sillä moni vasta-alkaja harrasti tanssia ensimmäisen vuoden aikana jo alkeisjatko sekä jatko-tasoisilla tunneilla. Vastausten perusteella tanssi-identiteetti muodostuu nopeasti ja paritanssijalle muodostuu onnistuneita kokemuksia, vaikka henkilökohtainen varmuus omasta osaamisesta on haasteellisesti määriteltävissä.

Vastaavasti paritanssia pidempään (3-5 vuotta) harrastaneita on vastausten perusteella 24%, joiden harrastustaso säilyy ajallisesti kauemmin alkeisjatkon sekä syventävien tasolla. Huomioin monen pidempään paritanssia harrastaneen tanssivan myös alkeet -tasolla, jonka perustelen liittyvän perusteellisen tanssipohjan syvällisempään opetteluun sekä tulkinnalliseen omaksumiseen. Mielenkiintoista on, että kokeneita paritanssin (yli 10 vuotta) harrastajia on 14% vastanneista, joiden harrastusvuosia on kertynyt 40-45 vuotta. Tästä huolimatta kokeneiden harrastustaso on pidempään tanssineiden (3-5 vuotta) kaltainen, joten on merkityksellistä huomioida aineistosta nousevan, kokeneiden paritanssin harrastajien käyvän kaikentasoisilla tanssitunneilla, alkeista syventäviin. Määrittelen paritanssin harrastajien laajan harrastustason liittyvän oman paritanssipohjan perusteelliseen tekniseen ja tulkinnalliseen paritanssin täydentämiseen, sekä korkean että tavoitteelliseenkin tanssi-identiteetin omaksumiseen.

Tanssiharrastajien identiteetin erityiseen kehittymiseen vaikuttaa aikaisempi tanssikokemus ja sen mukaan, siitä muodostuneet keholliset muistot sekä kokemukset ovat merkittäviä. Miesten paritanssi-identiteetti on saanut vahvistusta tanssiopetuksen avulla, sekä onnistuneiden aikaisempien kokemusten myötä myös kohentunut. Vastaavanlaisia tuloksia ei noussut naisten vastauksista vaikka molempien sukupuolien vastukset korostavatkin paritanssin parantaneen elämänlaatua. Paritanssin vaikutusta pidettiin yleisesti elämän laatua kohentavana ja näin ollen vaikuttaneen myös positiivisesti harrastajiin. Myös Nevala on tutkinut paritanssin vaikutuksia ystävyYTEEN, johon kuuluvat samankaltaiset mieltymyksen, kiintymyksen, yhteenkuuluvuuden, samaistumisen, uskollisuuden, rehellisyyden ja luottamuksen tunteiden vastavuoroisuus.¹⁵⁸ Kyselyni tuloksista nousi esille myös ympäristön sekä läheisten vaikutukset paritanssiharrastajan toiminta-ajatuksiin. Harrastaminen vaikuttaa moniin eri toimijoihin sekä paritanssin harrastajan

¹⁵⁸ Nevala 2007, 29.

vapaa-ajan käyttöön, että ystäväpiiriin muodostumiseen. Paritanssin harrastaminen on monenlaisia tunteita herättävä harrastus, josta Nevala on löytänyt esimerkiksi halun tulla hyvin toimeen keskenään. Hän perustelee, että jokainen ihminen kaipaa paitsi kahdenkeskisiä emotionaalisia suhteita myös sosiaalisia suhteita monien ihmisten kanssa, joten sosiaalisen verkoston tärkeä funktio tukee yksilöä hänen tarpeissaan.¹⁵⁹



Kuva 4.

Yli 70% paritanssin harrastajista *saa tukea* läheisiltä (100 vastaajaa).

Vähän tai ei ollenkaan tukea saa 22% ja ei mielipidettä kysymykseen on 7% vastaajista.

Tanssilla on monia merkityksiä, joiden avulla haastavistakin elämäntilanteista selviytyy helpommin, kun omistaa hyvän tanssi-identiteetin. Hyvä itsetunto sekä tanssi-identiteetti muokkautuvat tanssillisten kokemusten ja siitä saadun palautteen sekä henkilökohtaisen kehittymisen avulla. Esimerkiksi näyttelijä Ville Haapasalo selviytyi hankalasta tilanteesta tanssimalla, kansantanssitaustansa ansioista.¹⁶⁰

Paritanssitaidon kuuluminen yleissivistykseen liittyy myös tanssi-identiteetin muodostumiseen. Kyselyaineiston mukaan läheisten tuen merkitystä sekä ympäristön muovamat mielipiteet vaikuttavat vastaajan omaan ajatteluun. Määritän paritanssitaidon kuu-

¹⁵⁹ Nevala 2007, 29.

¹⁶⁰ Haapasalo 2013, 59. ”Mutta täältä pitää päästä poisikin jollain tapaa, ajattelin. Mä oon harrastanut kansantansseja, tanhuja, joten menin illalla Gelenzikin ravintoloihin tanssimaan suomalaisia kansantansseja. Laitoin sitten kolehdin kiertämään ja sain kolikoita. Mulla ei ollut yhtään taskua, mikä teki homman vähän hankalaksi.”

luvan yleissivistykseen, joka on yhteydessä paritanssin arvostukseen sekä harrastamisen kautta myös tanssi-identiteetin muodostumiseen. Paritanssin aloittaminen edellyttää selkeää tai vahvaa henkilökohtaista itseluottamusta, jonka muodostumisessa tarvitaan rohkeutta, tahtoa ja halua haastaa itsensä. Tämä tarkoittaa asettumista, erityisesti visuaalisessa paritanssiharrastuksessa katseiden, kosketuksen sekä tulkinnan vaatimalle arvostelulle alttiiksi. Mielestäni juuri läheisten tuki, paritanssin yleissivistykseen liittäminen sekä paritanssiharrastuksen taitotaso ovat yhteydessä paritanssijan tanssi-identiteetin muodostumiseen.

5.2 Intensiivistä ja esteettistä läsnäoloa

Siivonen perustelee taiteen itsessään tai tuotettujen teosten olevan tärkeitä silloin, kun ne saatetaan merkityksellisiksi, tai mahdollisesti tuotosten kautta.¹⁶¹ Hän lisää tähän kokemuksellisuuden, jonka huomioon myös kyselyvastaustenikin pohjalta, paritanssijoiden esille tuomien termien, kuten aistinvaraisuuden ja tunteiden kautta. Nämä tunteet voivat olla yksilöllisiä kokemuksia, mutta ne jaetaan Siivosen määritelmän perusteella kulttuurisesti, sillä näiden kautta aistinvaraisuus muodostaa perinteen virtaa.¹⁶² Myös Smith täsmentää fyysisen liikkeen liittyvän aineellisen kulttuurin kautta, esittäväan aineettoman kulttuuriperinnön kenttään, juuri identiteetin, sosiaalisuuden ja historiallisen näkökulman kautta.¹⁶³ Lisäksi Kontturi-Paasikko määrittää kommunikaation liittyvän vahvasti paritanssiin, jonka kautta toisen ihmisen kanssa tanssiminen muodostuu miellyttäväksi kokemukseksi, jos molemmat osapuolet uskaltavat heittäytyä aidosti tanssitilanteeseen.¹⁶⁴ Tämän määritelmän pohjalta paritanssi on kaunista liikettä, joka korostuu myös kokonaisvaltaisena aineistokyselyssani termein; liike, musiikki ja pari.

”Tanssi on esteettistä, - alkuperäisesti aisteihin perustuvaa, jossa läsnäolo on intensiivistä.”¹⁶⁵

Paritanssin harrastaja liikkuu tanssilattialla, jolloin hän tulkitsee musiikkia oppimiensa tanssikuvioiden avulla. Paritanssiin tarvitaan taitoa tulkita liikettä, joka on henkilöko-

¹⁶¹ Siivonen 2013, 321.

¹⁶² Siivonen 2013, 323.

¹⁶³ Smith 2004, 2.

¹⁶⁴ Kontturi-Paasikko 2012, 47.

¹⁶⁵ Suomen kaksi menestyneintä modernin tanssin tekijää kohtaavat. Jorma Uotinen ja Tero Saarinen. To: Jorma Uotinen. T: Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014.

taista tulkintaa oman kulttuuriperinnön kautta muodostuneen toiminnan avulla. Kirsi Mikonsaari kirjoittaa artikkelissaan *Tanssinotaatit kansantanssin tutkimuksen apuna* (1991), että tanssi on liikettä ajassa ja tilassa – molemmat elementtejä, joihin ei voi jättää havaittavia merkkejä. Liikkeet katoavat suorittamisensa jälkeen olemattomiin, ne säilyvät ainoastaan liikkeen suorittajan ja näkijän muistikuvissa.¹⁶⁶ Paritanssi voi sisältää erilaisia toimintamuotoja, joissa tanssin tulkinta antaa harrastajalleen liikeelementin, joten en käsittele tutkielmassani eri tanssimuotoja tai tanssilajeja. Myös kyselyvastaukset tukivat mielikuvaa, joista paritanssin kauneus heidän mielestään muodostuu, kuten myös Tero Saarinen radio-ohjelmassa kertoo.¹⁶⁷

Myöhemmin enemmänkin fyysinen läheisyys, sanaton yhteys ja tunne siitä, että yhteinen tanssi sujuu hyvin molempien mielestä. [...] Tanssiparin välinen yhteys toimii, kemiat kohtaavat sekä askeleet, vartalot ja suorataan sielut sulautuvat yhteen.¹⁶⁸

Myös Mikonsaaren artikkelin perusteella paritanssin kaunis liike tulee esille monin tavoin, jonka mukaan tanssilla on eri yhteyksissä sekä eri kulttuureissa hyvin erilaisia funktioita ja ilmaisuja, jonka perusteella tanssille on hankala luoda kattavaa määritelmää. Sillä Mikonsaaren mukaan kaikelle tanssille yhteistä on se, että se koostuu kolmesta pääasiallisesta rakennetekijästä; rytmistä, liikkeestä ja voimasta. Tanssissa ihmisen yksittäiset liikkeet täyttävät saman tarkoituksen kuin kielessä äänteet, mutta tanssin välineenä on ihmisvartalo.¹⁶⁹ Myös Kontturi-Paasikko liittyy paritanssijan kehon motoristen liikkeiden, painonsiirtojen sekä näiden yhteistyön kuuluvan tasapainoiseen tanssin tulkintaan. Hän korostaa kehon liittyvän tanssin kommunikaatioon, sillä tärkeimpiä paritanssikokemuksen elementtejä on parityöskentely, jossa molemmilla osapuolilla on oma roolinsa, joka toimii kuten ihmisten välinen keskustelu.¹⁷⁰ Mikonsaaren mukaan yhteistä kaikelle liikkumiselle on ainakin se, että ihmisen perusasento on pysty, koska anatominen rakenne aiheuttaa tiettyjä rajoituksia ja säännönmukaisuuksia suoritettavissa

¹⁶⁶ Mikonsaari 1991, 253-254.

¹⁶⁷ Suomen kaksi menestyneintä modernin tanssin tekijää kohtaavat. Jorma Uotinen ja Tero Saarinen. To: Jorma Uotinen. T: Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014.

¹⁶⁸ Nevala 2007, 68.

¹⁶⁹ Mikonsaari 1991, 253-254.

¹⁷⁰ Kontturi-Paasikko 1991, 34 ja 37-38.

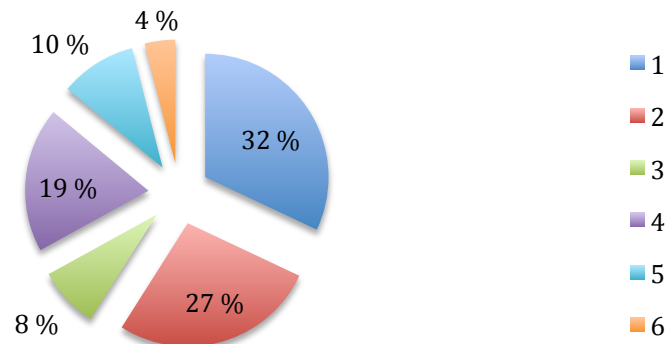
olevien liikkeiden suhteen. Paritanssi sisältää ja välittää myös esteettisiä sekä sosiaalisia arvoja.¹⁷¹

Kyselyvastauksissani paritanssi kuvataan kokonaisvaltaisesti kauniiksi, jonka muodostumiseen vaikuttavat kysymysvaihtoehtoina olleet valmiit termit: liike, musiikki ja pari. Nämä vaikuttavat yhdessä paritanssin kauneuden muodostumiseen yli 30% vastanneen mukaan. Vastaavasti 27% vastanneista pitää liikettä ainoana paritanssin kauneuteen vaikuttavana tekijänä. Alle 10% vastanneista pitää musiikkia ainoana tekijänä paritanssin kauneuden muodostajana. Vastanneista lähes 20% pitää paritanssin kauneuden muodostuvan yhdessä musiikin ja liikkeen avulla, jonka Mikonsaarikin perustelee muodostuvan juuri tanssiliikkeiden laadun vaikutuksista sekä vartalon symmetrisen rakenteen ja niiden jakautumisena kahteen puoliskoon, kehon keskiviivan molemmin puolin.¹⁷² Pidän myös mielenkiintoisena tuloksena sitä, että vastaajat määrittävät paritanssin kauneuden muodostuvan yksittäisistä tekijöistä, joita kuvataan vastuksissa termeillä yhteistyö sekä tunnelma. Noin 10% vastanneista kuvaa tanssin kauneuden muodostuvan edellisten termien mukaan kyselyn avoimeen vastauskohtaan.

¹⁷¹ Mikonsaari 1991, 253-254.

¹⁷² Mikonsaari 1991, 253-254.

37. Mikä tekee paritanssista kaunista?



Kuva 5. Kysymys 37. vastauskaaviossa on selvitetty numeroilla 1-5, mikä tekee paritanssista kaunista.

Numero 1. 32% vastaajan mukaan liike, musiikki ja pari tekevät paritanssista kaunista.

Numero 2. 27% vastaajan mukaan liike muodostaa paritanssista kaunista.

Numero 3. 8% vastaajan mukaan musiikki muodostaa paritanssista kaunista.

Numero 4. 19% vastaajan mukaan liike ja musiikki muodostaa paritanssista kaunista.

Numero 5. 10% vastaajan mukaan paritanssin kauneuden muodostaa tanssiparin yhteistyö sekä tunnelma.

Numero 6. 4% vastaajan mukaan muut tekijät muodostavat paritanssin kauneuden.

Korhonen määrittää kauniit liikkeet käsitteeseen, *leggiadria*, joka käsittää molemmat sukupuolet sekä naisen että miehen ja jossa ihailtaan ainoastaan ruumiillista luontevuutta.¹⁷³ Kyselyvastausteni perusteella paritanssin kauneus muodostuu ainoastaan liikkeestä, jonka perusteella huomioon vastausten korostavan samoja asioita sukupuolieroista huolimatta. Paritanssin harrastajien kokonaisvaltainen kauneus muodostuu liikkeestä, musiikista sekä itse tanssivan parin yhteistyöstä. Paritanssin kauneus liittyy kattavasti sekä monipuolisesti harrastamisen motiiveihin, jonka muodostumiseen vaikuttavat liike, musiikki sekä pari yhdessä. Paritanssin harrastamisen motiiveihin liittyy myös harrastajan henkilökohtainen mieltymys tiettyyn tanssilajiin.

Foster (2015) kuvailee, kuinka tanssillisen visuaalisuuden merkitys on ollut hyvin perinteinen ja oman ruumiin hahmottaminen on muodostunut monista liikkumiseen liittyvistä motivaatioista. Tanssissa voi myös kontrolloida omaa ruumista toisten avulla, ja koska tanssin harrastajan on mahdollista tanssia nopea- ja hidastahtisia tanssikappaleita

¹⁷³ Korhonen 2005, 60.

musiikin tahdissa, tulee paritanssin liike mukautua musiikin rytmiin ja tanssikuvioihin.

174

Tutkimustulosteni perusteella päättelen, että paritanssin kauneus muodostuu 27% vastanneen mukaan liikkeestä, joka on mielenkiintoista siinä mielessä, että suomalaiset paritanssit ovat rauhallisia ja tasaliikkeisiä.¹⁷⁵ Esimerkiksi vakiotanssilajeihin kuuluvassa, perinteisessä hitaassa valssissa tanssiparilla on läheinen kontakti koko tanssin ajan. Tanssin kaunis liike tulee esille hitaan valssimusiikin tulkinnan, eli liikkeen vaativan tulkinnan avulla. Kyselyvastauksissa nousee esille erilaiset suosikkitalanssilajit, jonka lisäksi vastausten perusteella määrittelen sukupuolten erilaiset suosikkitalanssilajit. Tämä tarkoittaa, että paritanssijan tanssi-identiteettiin kuuluu itse tanssilajin liike, joka tapahtuu miellyttävän musiikin tahdissa. Lisäksi tanssi-identiteetin muodostumiseen vaikuttaa onnistunut paritanssijan henkilökohtainen itsensä kehittämisen motivaatio.

Kauneus syntyi ennen kaikkea sopusuhtaisuuden vaikutuksesta. Siten mikä tahansa tuottaakaan meille nautintoa tai iloa, tyydyttää meitä juuri siksi, että siinä näkyy osien tasapainosta syntyvä harmonia.¹⁷⁶

Paritanssijoiden mieltymys harrastuksen esteettisyyteen tai taiteellisuuteen ei korostu vastauksissa, vaikka tanssin visualisuutta yleisesti painotettaankin, esimerkiksi juuri erilaisten askelkuvioiden oppimisen kautta. Myös mediassa esille nousevien seikkojen huomioiminen on vaikuttanut paritanssin yleistymiseen tai tiedostamiseen, kuten *Suomiviihde* – lehden päätoimittaja, Vuorenpää kirjoittaa. Tv-kanava 4, *Dancing on Ice* ja MTV3:n *Tanssii Tähtien Kanssa* –ohjelmat ovat tuoneet puolestaan vauhtia ja vaarallisia tilanteita kotikatsomoihin tanssin maailmasta. Vuorenpään mukaan formaattien huikeat katsojaluvut kertovat, että tanssi kiinnostaa ihmisiä todella paljon, tapahtuu se sitten jäällä tai parketilla. Koska tanssi on liikkeen ja musiikin kombinaatio, on sillä todistettavasti hyvin laaja ja moninainen merkitys ihmisille niin henkisellä kuin fyysisellä tasolla.¹⁷⁷

¹⁷⁴ Foster 2015, 41.

¹⁷⁵ Niemelä 1998, 346-350.

¹⁷⁶ Korhonen 2005, 10.

¹⁷⁷ Vuorenpää, Jaana 2013: Talven ajatuksia. – *Suomiviihde* (4)2013.

Tutkimukseni mukaan pidetään yleisesti haasteellisena juuri oman tanssityylin löytämistä. Tulkitsen, että oman tanssillisen ilmaisun löytäminen on vienyt vuosia, jonka perusteella taidon kehittäminen onkin tavoiteltavaa. Tanssillisen ilmaisun kautta on mahdollista tuottaa visuaalista sekä persoonallista tanssia, sillä harrastajat pitävätkin omaa oppimistaan keskinkertaisena. Tähän perustuen moni paritanssija haluaa edelleen harrastaa tavoitteellisesti, mutta vapaamuotoisesti uusiakin tanssimuotoja tai -lajeja.

5.3 Musiikin merkitys liikkeeseen

Siivonen perustelee kulttuurin aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön erottamisen haasteellisuuden juuri sillä, että esimerkiksi musiikki on muodostunut aineellisten soittimien välityksellä, ja sanat tarvitsevat fyysistä ihmisruumista muodostuakseen lauluksi. Hänen mukaan juuri aineettomimmatkin kulttuuripiirteet välittyvät ihmisten kesken aineellisten kulttuuripiirteiden kautta.¹⁷⁸ Myös Hyyppä on kirjoittanut musiikin merkityksistä, jonka perusteella liitän myös kulttuuriperinnön, musiikin ja paritanssi esillä oleviin tutkimusteemoihin. Esimerkiksi John Dewey (1859-1952) määrittelee taiteet, juuri elämyksiä ja tunteita synnyttäväksi kulttuuriksi, joiden välityksellä perinteinen musiikki, laulut sekä hymnit ovat taltioituneet kuuntelun ja tunne-elämysten kautta seuraaville sukupolville, juuri pelimannin toimesta.¹⁷⁹ Saarikosken mukaan olennaista on ihmisen halua tanssia, halu saada nautintoa tanssista ja halu kokea tietynlaista liikettä, jonka perusteella funktiot sekä merkitykset kietoutuvat ruumiillisuuden ympärille, mutta eivät syrjäytä sitä. Sillä tanssi on samalla sosiaalinen tapahtuma, joka perustuu rytmiseen toimintaan. Koska liikkuminen on ihmiselle perustava ominaisuus, se ei rajoitu pelkästään tanssiin, sillä esimerkiksi marssit, rukoukset ja työliikkeet tehdään samanlaisesti, rytmissä. Saarikoski määrittää tanssin juuri tanssimisen nautinnon kautta, jolloin ihminen saa nautinnon yhdessä toisen ihmisen kanssa, kosketuksen ja läsnäolon sekä liikkumisen avulla.¹⁸⁰

Kuten Kontturi-Paasikko tarkentaa, kuinka musiikkitulkinnan ja musiikin tanssimisen ensimmäinen askel on hahmottaa musiikin perussyke, joka muodostuu iskujonoista sekä painollisten että painottomien iskujen säännönmukaisesta vuorottelusta. Sillä tanssilajit perustuvat erilaisiin painonsiirtoihin sekä kävelemiseen, jonka Kontturi-Paasikko liittää

¹⁷⁸ Siivonen 2013, 319.

¹⁷⁹ Talve 1997, 250. Hyyppä 2013, 97.

¹⁸⁰ Saarikoski 2003, 44.

kehollisuuteen ja rytmitajun muodostumiseen. Hän korostaa, että tanssijan tulee tuntee rytmi sisällään, jolloin liike muodostuu vaivattomasti.¹⁸¹ Aineiston ja kyselyvastausteni perustella määritän, että tanssi on liikkeen ja musiikin yhteistyötä, koska sitä toteutetaan musiikkirytmien avulla. Rytmillä, tanssikuvioiden opettelulla sekä liikkeellä on yhteys harrastajan tanssi-identiteetin muodostumiseen. Joten harrastaja tarvitsee henkilökohtaisen motivaation oppia kuvioita sekä halun toteuttaa tanssilajin mukaista liikettä. Harrastaja tunnistaa tanssittavan musiikkikappaleen oikean rytmin pysyäkseen mukana kuvioiden vaatimassa askelsarjassa. Tämän avulla hän toteuttaa henkilökohtaista tanssi-identiteettinsä mukaista kokonaiskäsitystä tanssista, jossa tulkinta tapahtuu henkilökohtaisen kulttuuriperintökäsityksen kautta. Kuten Niemeläkin korostaa, on tärkeää oppia ensin perinteisten tanssikuvioiden taustat, jonka jälkeen on mahdollista tutustua sekä omaksua kauempaa maailmalta tulleita tanssivirtauksia¹⁸². Määritän, että oman tanssillisen kulttuuriperinnön tunnistaminen, oppiminen, tuottaminen ja arvostaminen ovat paritanssi-identiteetin muodostumiselle arvokkaita toimintoja, jonka välityksellä musiikillinen tulkinta kehittyy.

Aineistoni perusteella, paritanssi säilyy muiden kulttuuriperinnön kohteiden tavoin vain tunnistettuna ja tiedostettuna; tanssimalla, opettamalla, oppimalla ja arvostamalla. Tanssillinen kulttuuriperintö säilyy oman yhteisönsä, juuri tämän tutkimuksen perusteella paritanssin harrastajien keskuudessa juuri siitä syystä, että sitä arvostetaan ja siitä ollaan kiinnostuneita. Tanssillinen kulttuuriperintö tarvitsee toimintansa säilymiseksi, liikkeen sekä parin lisäksi myös tanssimusiikkia. Suomalainen tanssimusiikki on muuttunut yhteiskunnan muuttumisen myötä. Tämä on taas edesauttanut uusien sukupolvien kiinnostumista sekä arvostamisen kohentumista, tanssillisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden säilyttämiseen. Myös Moisala kirjoittaa kansanmusiikki-sanan murroksesta ja uudeltaisesta sisällöstä, joka on nykyään monipuolinen kokoelma erilaisin esteettisin periaattein ja moniin eri tarkoituksiin tehtyä musiikkia. Hän korostaa musiikin liittyvän yhteisön elämään sekä kulttuurin välisiin suhteisiin.¹⁸³ Lisäksi Kontturi-Paasikko korostaa musiikin tunnelmaa ja sitä kuinka tanssipari muuttuu osaksi soivaa musiikkia. Tämän perusteella tanssin aistiminen on tärkeää ja jonka myötävaikutuksesta kokonaistunnelma virittyy.¹⁸⁴

¹⁸¹ Kontturi-Paasikko 2012, 40-52.

¹⁸² Niemelä 1998, 54-60.

¹⁸³ Moisala 1991, 8.

¹⁸⁴ Kontturi-Paasikko 2012, 55.

Kyselyni perusteella määritän tanssiaskeleiden ja musiikin olevan yleisesti tärkeitä paritanssinharrastajien keskuudessa. Motivoitunut musiikin tunnistaminen ja tulkinta tuovat enemmän sisältöä sekä kehittymismahdollisuuksia paritanssiharrastajalleen. Näiden ohella paritanssija kehittyä henkilökohtaisesti, kohentaen samalla paritanssi-identiteettiään. Sillä harrastajan on kyettävä keskittymään tanssikuvioiden sovittamiseen musiikin tahtiin. Määritän, että paritanssista välittyy liike ja kauneus, josta muodostuu tanssilista tulkintaa. Sillä paritanssissa tulkitaan musiikkia tanssikuvioiden välityksellä, jolloin luodaan merkityksiä tanssilliseen kulttuuriperintöön. Myös Nevala on tutkinut paritanssiharrastuksen lumoa ja viehätystä, harrastajien omien käsitysten valossa, jossa onnea ja onnellisuutta kuvattiin myös musiikin kautta. Nevala tiivistää tutkielmassaan ”*Tanssi on tapa elää*” - paritanssiharrastuksen lumo ja viehätys harrastajien omien käsitysten valossa (2007), kuinka musiikilla ja musiikin rytmillä on merkitystä tanssin harrastajalle:

Monella on omia suosikkiesiintyjä, joiden vuoksi ajetaan pitkiä matkoja tanssipaikoille. Uusia kappaleita odotetaan mielenkiinnolla. ¹⁸⁵

Veikko V. Niemelä on kirjoittanut kirjassaan *Paritanssin pyörteitä – vuodesta 1650 vuoteen 1995*, tanssien soitt nopeudesta. Yhtyeen soittaessa parketti täyttyy nopeasti tanssinhaluisista ja joskus taas vuorostaan tanssiväki karttaa tanssimaan lähtemistä, jonka Niemelä perustelee johtuvan juuri esitetyn kappaleen nopeudesta. ¹⁸⁶ Kyselyvastausten perusteella paritanssin rytmin sekä tanssimusiikin rytmin yhteensovittamisen kuvataan vaivattomaksi eivätkä paritanssijoiden sukupuolierot nousseet kyselyvastauksissa merkityksellisinä esille.

Myös Kontturi-Paasikko korostaa, kuinka tanssia on mahdollisuus oppia ilman askelia ja lajeja, jos kehon ja tanssin vaatima kommunikaatio on hallinnassa. Tanssiaskeleet ja -kuviot syntyvät, kun keho liikkuu tilassa, tanssiparin yhteistyönä, jonka lisäksi parin ympärillä soiva musiikki yhdistyy liikkeeseen. ¹⁸⁷ Harrastajat kuvailevat vastauksissaan, paritanssi olevan musiikin avulla toteutettua liikettä ja päätelmäni perusteella parien

¹⁸⁵ Nevala 2007, 78.

¹⁸⁶ Niemelä 1998, 346-347. *Ymmärrettävästi jokainen muusikko soittaa tanssikappaleen juuri sillä nopeudella, jonka hän katsoo sopivan parhaiten tuon kappaleen esittämiseksi. Juuri näin soitettuna hänen esityksensä tulee parhaiten tanssijain kuultavaksi.*

¹⁸⁷ Kontturi-Paasikko 2012, 39.

musiikillinen ilmaisu kuvastaa tanssin taiteellista suuntaa. Tällöin tanssijoiden kaunis ja sulava sekä rytmikäs liike on musiikkilajiin perustellusti sopivaa. Paritanssijan on tärkeää ja tarkoituksenmukaista tanssia oikeilla askelilla musiikin tahtiin, sillä askeleet on helppo oppia hyvän opetuksen ansiosta. Kyselyaineistoni mukaan tanssiaskeloiden oppiminen koetaan yleisesti tärkeäksi ja myös peilikuvana opittujen, tanssijoina olevan henkilön tanssikuviot on hyvä muistaa ulkoa. Paritanssijoiden ryhdikäs olemus, sukupuolien selvä erottuminen toisistaan sekä esteettisyys nousevat esille tutkimustuloksissa merkittävinä tunnelman luojina.

Itsensä ylittäminen kannustaa, halu oppia lisää ja paremmin vain kasvaa. Tunne siitä, että osaa jotakin ja pystyy viemään ja seuraamaan tanssilattialla nostaa itsetuntoa.¹⁸⁸

Vaikka Unesco on määritellyt erikseen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön kriteerit ja kohteet, on ero aineellisen ja aineettoman välillä häilyvä. Esimerkiksi humanististen alojen kulttuuriperinnön tutkijoille tutkimukset, joissa aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö nähdään kokonaisvaltaisena prosessina tai järjestelmänä, käyttävät jo lähtökohtaisesti tulkinnassaan historiallisten arkistomateriaalin lisäksi myös ihmisten ilmiölle antamia subjektiivisia merkityksiä, kuten Haanpää & al. määrittelevät.¹⁸⁹ Myös Saarikoski perustelee tanssin eheyttävän ihmisen persoonaa, sillä tanssiva ihminen kantaa tanssia ruumiissaan, koska hän ei pelkästään suorita tanssia vaan tanssi kuuluu häneen itseensä. Tämän perusteella ihminen ei tarkkaile itseään ulkopuolisena vaan kokee liikkeen itsensä sisällä, jonka vuoksi tanssi kuuluu ihmisen olemukseen olennaisesti, joka myös Saarikosken mukaan perustelee tutkimuksen tarpeen. Sillä hän perustelee tanssintutkijat hyvin ylijärjaisiksi ja toisten tutkimuksista kiinnostuneiksi, jonka perusteella tämä tanssitutkimus on myös ajankohtainen. Tanssilla on oma keskeinen paikkansa inhimillisessä todellisuudessa, joten jatkotutkimuksellekin on perusteltu tarpeensa vaikkapa ihmistieteellisessä tutkimuksessa.¹⁹⁰

¹⁸⁸ Nevala 2007, 73.

¹⁸⁹ Haanpää & al. 2013, 17-19. Esimerkiksi flamenco aineettoman kulttuuriperinnön maailmanperintökohteena sisältää myös suuren määrän aineellista perintöä, kuten flamenco-tanssijan vaatetuksen ja musiikki-instrumentit, jotka kuuluvat andalusialaiseen flamencoon yhtä kiinteästi kuin tapa tanssia tai taito soittaa.

¹⁹⁰ Saarikoski 2003, 45.

Kuten Haanpää & al. selventävät, liitettiin Meksikossa (1982) järjestetyssä konferenssissa kulttuuriperintökeskusteluun ilmaisu *aineeton kulttuuriperintö*, joka korostaa kulttuurin määritelmän, johon liittyy myös tutkielmassani esillä olevat perinteet. Sopimuksen tavoitteena on turvata aineettoman kulttuuriperinnön säilyminen sekä tukea yhteisöjä, ihmisryhmiä ja yksilöitä kunnioittamaan aineetonta kulttuuriperintöä. Sopimus määrittelee aineettomaksi kulttuuriperinnöksi suulliset perinteet, esittävät taiteet, sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlallisuudet, luontoa ja maailmankaikkeutta koskevat tiedot ja käsitykset sekä perinteiset käsityötaidot.¹⁹¹ Tämän perusteella tutkielmani paritanssiaiheeseen ympärille on merkityksellistä tuoda myös suomalaista tanssimusiikkia sekä liikkeen merkitystä juuri harrastamisen innostajana. Sillä tanssiin motivoituminen tapahtuu monien erilaisten vaikutusten johdosta sekä niiden vuorovaikutuksesta, luoden samalla haasteita ja mielihyvän tunnetta harrastajilleen. Tanssiin liittyy tärkeänä elementtinä musiikki sekä liike, jota harrastajat tulkitsevat omalla persoonallaan, jakamalla motivaatioon liittyviä merkityksiä yhdessä toimien.

¹⁹¹ Haanpää & al. 2013, 17-19.

6. Pohdinta

Tutkimukseni vastaa asettamani pääkysymyksen kautta kysymykseen, *millaisen tietoisien kulttuurisen erityisyyden paritanssijat jakavat* porilaisessa Happy Dancen tanssikoulussa. Tutkimuksen alateemoissa käsittelin paritanssin motiiveja; *liikunnallisuus, sosiaalisuus sekä esteettinen kokemus*. Tutkielmani pääkysymys liittyi empiirisen tutkimusotteen kautta kulttuuriperinnön tutkimuksen aihepiiriin, jonka vuoksi perustelin suomalaisen paritanssin määritelmää monipuolisesti. Aineistomääritelmässäni käytin suomalaisen paritanssikirjallisuuden tapakulttuurin sekä vuodenkulkuun liittyvää aineistoa viimeisen sadan vuoden ajalta. Koska ihminen tanssii parin kanssa erilaisista lähtökohdista johtuen, keskityin selventämään tutkimuksessani myös suomalaisen paritanssihistorian käsitteitä ja termejä.

Harrastustoiminta liittyy kahden tanssijan, parin muodostamaan tanssikulttuuriin, jonka lähtökohdista sekä motiiveista olin kiinnostunut. Selvitin tutkimuksessa paritanssin lähtökohdista, toteutusta ja tapaa harrastajille toteutetun kyselyaineistoni pohjalta. Rajasin aineistonkeruuni tanssikoulu aikataulun sekä paritanssituntien mukaan. Primaariaineistoni koostuu porilaisen tanssikoulun sadan paritanssin harrastajista, jotka käyvät viikoittain tanssitunneilla sekä -kursseilla. Selvitin paritanssin ilmiötä laadullisen tutkimustavan avulla, jonka kautta tutkin harrastajien motivaatioiden taustoja.

Koostin tutkimusaineistoni kyselylomakkeen pohjalta tanssitutkimusten ja kirjallisuuden perusteella laadittuun paperiseen lomakkeeseen. Tutkimusaineistokysely tapahtui 20.-27.03.2014, Happy Dancen tanssikoulun tiloissa. Kyselyaineistoni paperilomakkeen täyttäminen onnistui vaivattomasti tanssituntien tauoilla, ennen sekä tanssituntien jälkeen. Vastausaktiivisuuteen vaikuttivat mahdollisesti kyselykaavakkeen yksinkertaisuus ja vaivattomuus. Päätelen positiivisten näkökulmien viittaavan kerätyn sadan kyselyvastauksen onnistuneeseen koontiin. Tutkimukseni perustui myös luottavuuden näkökulmiin, muun muassa virhemarginaalilla $\pm 2\%$ ¹⁹². Kyselyaineiston määritelmät perustuivat omaan tulkintaani, jotka koostuivat 61 naisen ja 38 miehen (lisäksi yksi ei ilmoittanut sukupuoltaan) kyselyvastauksista. Rakensin tutkimuslomaketta aikaisempien tutkimusten määritelmien, käsitteiden ja aineistoteorian perusteella. ¹⁹³ Tutkimusmetodinä käytin määrällistä tutkimusmetodia, jonka tulokset koostin Excel-taulukoinnin avulla

¹⁹² Nieminen 2006, 215-216. Valli 2001, 13-14. Valli 2015b, 12-13.

¹⁹³ Valli 2007, 102-105. Valli 2015b, 11-12., 41-42.

niin, että johtopäätöksissä vastaukset tukeutuivat henkilökohtaisesti omaan eettiseen päättelykykyyni.¹⁹⁴ Tutkimusvastausten perusteella olisi mielestäni mahdollista yleistää tuloksia alle 100 000 asukkaan, Porin kokoiseen kaupunkiin, jossa toimii muutamia paritanssikouluja. Tämän tutkimuksen vastaajat olivat aktiivisesti (noin neljä tuntia viikossa) paritanssia harrastavia, keski-ikältään 49-vuotiaita aikuisia. Kyselyaineistoni koostui 21-72-vuotiaista aloittelijoista sekä pidempään paritanssia harrastaneista.

Tutkimuksessani perustelin paritanssin vaikuttavan osaltaan ihmisiä ympäröivien kulttuuristen merkitysten syntymiseen. Paritanssin vaikuttavuus luo samalla uutta aineetonta kulttuuriperintöä sekä samalla tukeutuu menneeseen, kunnioitten sen perinteitä. Paritanssijoiden jakamat erityisyydet muodostuivat sosiaalisista vaikutuksista, joista merkittävimpinä korostuivat toisten harrastajien kohtaaminen ja tanssikoulun yhteisöllinen tunnelma. Pidän mielenkiintoisena tutkimustuloksena tietoa, jonka mukaan paritanssijoiden omakohtainen kehittyminen muodostui korkeimmaksi motivaatiotekijäksi. Nämä motivaatiotekijät vaikuttivat harrastuksen parissa viihtymiseen sekä säännöllisesti harrastuksessa käymiseen.

Paritanssijat jakavat keskenään myös paikallista tanssillista kulttuuriperintöä, merkittävän aktiivisen osallistumisen avulla sekä lujittamalla että kehittämällä omaa tanssillista kokemuskenttäänsä. Tämä tapahtui liikkumalla sekä osallistumalla lähipaikkakuntien tanssitapahtumiin välimatkoista huolimatta. Harrastajat osallistuivat aktiivisesti oman tanssikoulun kurssitarjontaan ja olivat kiinnostuneita kehittämään omaa osaamistaan myös lyhytkursseilla. Määritän tällaisen vapaaehtoisen aktiivisuuden olevan harrastajilleen merkittävä tekijä, jonka harrastajat yhteisössään keskenään jakavat. He ovat myös kiinnostuneita keskustelemaan tanssituntien tauoilla sekä määrittävät tutkimustulosten perusteella saaneensa harrastuksen kautta uusia ystäviä. Tämä mielestäni mielenkiintoista, sillä suurin osa tanssijoista saapui harrastuspaikalle yksin. Tutkimustulosteni perusteella porilaiset paritanssin harrastajat jakoivat tanssillisen, aineettoman kulttuuriperinnön piirteitä juuri ihmisten kohtaamisten kautta, jolloin sosiaalisen kanssakäymisen ehto täyttyi.

Yhteiskunnan erilaisten korostusten ja muutoksien ohella, myös paritanssissa oli havaittavissa muutoksia viimeisen sadan vuoden aikana, johon tutkimukseni pääosin sijoittuu.

¹⁹⁴ Leino-Kilpi & al. 2014, 30-35. Vilka 2007, 164.

Suomalaisen tanssikulttuuriperinnön historiassa oli nähtävissä tanssimuutoksen liikehdintää, joista myös tutkimustulokset kertovat. Sillä jos ajatellaan esimerkiksi perinteisten yhdessä tanssittavien, kuten tanhujen ja kansantanssien merkitystä yhteisön toimintaan, - korostuvat tutkimustuloksissa nykyisin yksilöllisemmät ja tavoitteellisemmat harrastamisen motivaatiot. Tutkimusaineistoni perusteella sijoitan tanssin kulttuuriperintöön liittyviä vaikutuksia myös taiteentutkimuksen kenttään, joka määrittää paritanssin kokonaisvaltaisesti kauniiksi. Myös vastaajat määrittivät paritanssin kauneuden muodostuvan tanssiparin, musiikin ja liikkeen yhteistyöstä.

Tanssi on liittynyt kulttuuriperinnön näkökulmasta tärkeänä, juuri vuodenvuorokulkuun arjen ja juhlan rytmittäjänä. Lisäksi paritanssiin on liittynyt myös ihmisten välinen sosiaalisuus, asutus sekä ympäristö, joka on luonut tanssitoiminnalle omia merkityksiä. Tutkielmani aineisto käsitteli paritanssin kulttuuriperintöön liittyviä tanssitapoja, joiden pohjalta tanssiperinne säilyisi juuri harrastamisen, koulutuksen ja tanssiyhteisön toiminnan avulla. Tutkielmani kohderyhmä, paritanssijoiden harrastajien motivaatiot sisälsivät myös kulttuuriperinnön säilymiseen liittyviä tekijöitä. Näitä olivat esimerkiksi juuri perinteisten tanssikuvioiden kunnioittaminen ja tanssityylien ylläpitäminen. Paritanssin kulttuuriperintö välittyi uusille tanssin harrastajille ammattitaitoisen opetuksen avulla. Myös yhteiskunnallisesti on merkittävää, että suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelmassakin on huomioitu vanhoja, sekä perinteisiä että uusia tanssikuvioiden tasapainoinen opetus jo lapsille. Tähän perustuen myös Kontturi-Paasikko huomioi sen, kuinka tanssissa oppilaiden sekä harrastajamäärien kasvu kertoo korostuneista sosiaalisten ja taidollisten taitojen tarpeellisuudesta, joka edellyttää tanssiopettajilta avarakatseisuutta ja elinikäistä oppimista.¹⁹⁵

Nykyään kulttuurin kuluttajat käyvät ahkerasti tapahtumissa, konserteissa ja tilaisuuksissa. Pääosin kaiken kulttuurin kuluttaminen tapahtuu aina ryhmässä tai yhteisössä, jonka lisäksi kulttuuria harrastetaan ympäri vuoden, säännöllisesti ja laaja-alaisesti. Kulttuurin laaja-alainen kuluttaminen on yhteiskunnallisesti merkittävää, sillä toiminta on terveyttä edistävää. Yllättävänä tutkimustietona pidän sitä, että tanssi oli parantanut merkittävästi harrastajien selkä- ja hartiavaivoja, molemmilla sukupuolilla. Lisäksi ryhdin ja yleisen hyvinvoinnin määriteltiin kohentuneen harrastamisen ansiosta.

¹⁹⁵ Kontturi-Paasikko 2012, 88-89.

Vastaajien mielestä paritanssin mielekkyys ja korkein motivaation erityisyys muodostuivat oman, henkilökohtaisen kehittymisen tavoitteista. Tämän ohella sosiaalisuuden erilaiset osa-alueet tulivat esille yhteisöllisyyden, kohtaamisten ja keskusteluinnoitusten kautta. Paritanssin harrastajat määrittivät tanssin kauneuden muodostuvan liikkeen, musiikin ja parin yhteistyön vaikutuksesta. Paritanssin liikunnallisuus oli kolmas motivaatiotekijä, jonka erityisyyden harrastajat jakavat aktiivisesti myös lavoilla tanssies-
saan.

Jatkotutkimusehdotukseni nojautuu tulosten perusteella niihin näkökulmiin, joita tanssikoulun harrastajat jakavat, esimerkiksi vapaaehtoisen HD-klubin toiminnan kautta. Pidän kiinnostavana jatkotutkimusaiheena tutkimustuloksissa korostunutta yksilön, omaan henkilökohtaiseen kehittymiseen ja harrastusmotivaation merkityksiä. Tämä näkökulma tukisi myös yhteiskuntamme yksilökeskeistä ja tavoitteiden sävyttämää näkökenttää, joka on vuosikymmenten aikana irrottautunut perinteisistä, yhteisöllisistä tanhuista ja piiritansseista. Sillä esimerkiksi Happy Dance tanssikoulun, vapaaehtoisen HD-klubin toiminta on monipuolista, jonka aktiivisesta yhteisöstä olisi mielenkiintoista määrittää kehittyvää tutkimustietoa yhteiskunnan muuttumisen ohella.

Ja koska paritanssi välittää perinteitä toisillemme, niin myös jokainen harrastaja luo niitä uudelleen ja omalla tavallaan tulkiten paritanssin kauneutta eteenpäin. Pidän tätä myös kiinnostavana jatkotutkimusaiheena kulttuuriperinnön näkökulmasta, sillä jäsen-
täessämme kulttuurin perinteitä, jaamme kulttuuriperinnettä keskenämme ja luomme samalla uutta kulttuuriperintöä. Kaiken tämän keskiössä toimii ihminen, joka harrastaa paritanssia ja jakaa motivoituneena aineettoman kulttuuriperinnön näkökulman erityisyyden muiden harrastajien kanssa.

LÄHDELUETTELO

Tutkimusaineisto aineistoryhmittäin

Kysely

Happy Dancen paritanssijoiden kyselyaineisto Eija Westerbackan hallussa

Kirjallisuus

Aalto, Satu 1999. *Suuri perinnekirja: suomalaista juhlaperinnettä ennen ja nyt*. Hämeenlinna: Karisto.

Aarnipuu, Petja 2008. *Turun linna kerrottuna ja kertovana tilana*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Alemana Dance Center - Tanssitarvikkeiden maahantuoja vuodesta 1978.
<http://www.alemana.fi/?page=1012&lang=1> (26.03.2016).

Anttonen, Veikko: Pihlaja, naisen kiima ja kasvuvoiman pyhä locus. Teoksessa Pöysä, Jyrki ja Siikala, Anna-Leena (toim.) *Amor, genus & familia : kirjoituksia kansanperinteestä*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 1998, 136-147.

Blake, Janet: UNESCO's 2003 Convention on Intangible Cultural Heritage: The implications of community involvement in "safeguarding". Implementing in ICHC – how to ensure community involvement. Role of the Intergovernmental Committee of Safeguarding ICH. Teoksessa Smith, Laurajane, Akagawa, Natsuko (toim.) *Intangible Heritage*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge: New York. 2009.

Eskola, Jari ja Suoranta, Juha 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Foster, Raisa 2015. *Tanssi-innostaminen : kohti yksilön ja yhteisön hyvinvointia*. Helsinki: Books on Demand.

Haanpää, Riina ja Kivilaakso, Aura 2013. *Mitä on kulttuuriperintö?* Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Haapasalo, Ville 2013. *"Et kuitenkaan usko...": Ville Haapasalon varhaisvuodet Venäjällä*. Jyväskylä: Docendo.

Hakala, Juha T.: Toimiva tutkimus – menetelmän löytäminen. Teoksessa Valli, Raine, Aaltola, Juhani (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. : metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: PS-kustannus, 2015a, 14-26.

Happy Dance - tanssikoulu 2015. <http://www.meedio.fi/yritys/tanssikoulu-happy-dance/11464439> (01.12.2015).

- Harris, Marvin 1982. *Kulttuurien synty*. Helsinki: Kirjayhtymä.
- HD-Klubi on Happy Dance tanssikoulun erillinen kerho. <http://www.happydance.fi/hd-klubi/> (09.10.2015).
- Heikinmäki, Maija-Liisa 1981. *Suomalaiset häätävät: talonpoikaiset avioliiton solmintaperinteet*. Helsinki: Otava.
- Holopainen, Tuure 2012. *Tanssi kohden taiteen tasavertaa : Oulun läänin Tanssialan Tuki ry 25 vuotta*. Oulu: Oulun läänin Tanssialan Tuki.
- Hoppu, Petri: Tanssintutkimus tienhaarassa. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.) *Tanssi tanssi : kulttuureja, tulkintoja*. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2003, 19-51.
- Hoppu, Petri 2006. *Jalon kansan oudot tanssit. Tanssimuistiinpanoja arkistojen kätköistä*. Helsinki: Kansanmusiikin ja –tanssin edistämiskeskus.
- Hoppu, Petri 1999. *Symbolien ja sanattomuuden tanssi : menuetti Suomessa 1700-luvulta nykyaikaan*. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.
- Hyyppä, Markku T. 2013. *Kulttuuri pidentää ikää*. Helsinki: Duodecim
- Kaivola, Terttu 1998. *Lasten juhlat: rotinoista rippikouluun*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kaivola, Terttu 1995. *Kahden kauppa: juhlatietoa, kuvia ja kertomuksia suomalaisista häistä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kantola, Johanna, Nousiainen, Kevät ja Saari, Milja: Tasa-arvosta ja sen lukemisesta toisin. Teoksessa Kantola, Johanna, Nousiainen, Kevät ja Saari, Milja (toim.) *Tasa-arvo toisin nähtynä – oikeuden ja politiikan näkökulmia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen*. Helsinki, Gaudeamus, 2012, 7-27.
- Karhunen, Eeva: Rakennusperintö ja arjen arvot. Nylundin yleinen sauna aineettomana kulttuuriperintönä. Teoksessa Tuomi-Nikula, Outi, Haanpää, Riina ja Kivilaakso, Aura (toim.) *Mitä on kulttuuriperintö?* Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2013, 267-289.
- Kasurinen, Ritva 2009. *Norsut eivät unohda koskaan tanssia ja elämää*. Tukholma: Kasurinen, Ritva, Författares Bokmaskin.
- Kiikoisten Purpurit® <http://www.kiikoistenpurpurit.fi> (09.10.2015).
- Kiviniemi, Kari : Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Valli, Raine, Aaltola, Juhani (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. : Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 2015, 74-88.
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 2010. *Hyvä itsetunto*. Helsinki: WSOY.

Keltikangas-Järvinen, Liisa 2008. *Temperamentti, stressi ja elämänhallinta*. Helsinki: WSOY.

Kinnunen, Eeva-Liisa: Pikku-Kalle ja kielletyt puheenaiheet. Rakkaus, sukupuoli ja perhe koululaisvitseissä. Teoksessa Pöysä, Jyrki ja Siikala, Anna-Leena (toim.) *Amor, genus & familia : kirjoituksia kansanperinteestä*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 1998, 230-249.

Kontturi-Paasikko, Liisa 2012. *Parin kanssa paremmin : ajatuksia paritanssin opettamisesta*. Sastamala: Tanssikoulu TanssinTahti.

Korhonen, Anu 2005. *Silmän ilot: kauneuden kulttuurihistoriaa uuden ajan alussa*. Jyväskylä: Atena.

Leino-Kilpi, Helena, Välimäki, Maritta 2014. *Etiikka hoitotyössä*. Helsinki : SanomaPro Oy.

Mikonsaari, Kirsi: Tanssinotaatiot kansantanssin tutkimuksen apuna. Teoksessa Moisala, Pirkko (toim.) *Kansanmusiikin tutkimus: metodologian opas*. Helsinki, Valtion painatuskeskus, 1991, 253-263.

Moisala, Pirkko 1991. *Kansanmusiikin tutkimus: metodologian opas*. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Multanen, Piia 2013. *Tanssilavaetiketti*. Opinnäytetyö, Oulun seudun ammattikorkeakoulu.

Myrén, Kati Maarit 1997. *Minun tanssini. Tutkimus tanssin monista merkityksistä tanssin harrastajille*. Pro gradu-tutkielma, Jyväskylän yliopisto.

Nevala, Ritva 2007. *”Tanssi on tapa elää.” Paritanssiharrastuksen lumo ja viehätys harrastajien omien käsitysten valossa*. Pro gradu-tutkielma, Lapin yliopisto.

Niemelä, Veikko 1998. *Paritanssin pyörteitä vuodesta 1650 vuoteen 1995*. Helsinki: Otava.

Niemelä, Veikko 1968. *Nykyaikainen seuratanssi ja maailman tanssiohjelma I.C.B.D.* Helsinki: Fazer.

Nieminen, Heli: Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa Paunonen, Marita, Vehviläinen-Julkunen, Katri. *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Helsinki: WSOY, 2006, 215-221.

Nieminen, Pipsa 1998. *Four Dance Subcultures. A study of Non-Professional Dancers' Socialization, Participation Motives, Attitudes and Stereotypes*. Väitöstutkimus, Jyväskylän yliopisto.

Nirkko, Juha 2004. *Juhannus ajallaan: juhlia vapusta kekriin*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Nirkko, Juha ja Vento, Urpo 1998. *Joulu joutui: juhlatietoa, kuvia ja kertomuksia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Opetusministeriö 2006: Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä (35). *Kulttuurin arvo? Kulttuurin kansantaloudellisia vaikutuksia selvittäneen työryhmän raportti* 27.11.2006. <http://docplayer.fi/7305896-Kulttuurin-kansantaloudellisia-vaikutuksia-selvittaneen-tyoryhman-raportti.html> (01.12.2015)

Paunonen, Marita, Vehviläinen-Julkunen, Katri 2006. *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Helsinki : WSOY.

Porin väkiluku on 31.01.2015 rekisteritilanteen mukaan 85 360 asukasta. <http://vrk.fi/default.aspx?docid=8726&site=3&id=0> (24.08.2015)

Puromies, Laura: Hyvät löylyt! Aistit, tunteet ja estetiikka näkökulmina saunaan. Teoksessa Tuomi-Nikula, Outi, Haanpää, Riina ja Kivilaakso, Aura (toim.) *Mitä on kulttuuriperintö?* Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2013, 361-379.

Repo, Arto: Etiikan teoriaa. Teoksessa Leino-Kilpi, Helena, Välimäki, Maritta (toim.) *Etiikka hoitotyössä*. Helsinki : SanomaPro Oy, 2014, 36-38.

Räsänen, Henrik. *Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät*. http://www.hamk.fi/verkostot/kudos/menetelmat/Documents/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf (27.11.2015)

Saarikoski, Helena 2003. *Tanssi, tanssi. Kulttuureja, tulkintoja*. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.

Sinkkonen, Jari 2012. *Lapsen puolesta*. Helsinki: WSOY.

Siikala Anna-Leena: Oliko savolaisilla tunteita? Teoksessa Pöysä, Jyrki ja Siikala, Anna-Leena (toim.) *Amor, genus & familia: kirjoituksia kansanperinteestä*. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1998, 165-192.

Siivonen, Katriina: Kestävä aineellinen ja aineeton kulttuuri. Perinne, kulttuurin perinnöllisyys ja kulttuuriperintö *Myrsky* –taidehankkeessa. Teoksessa Tuomi-Nikula, Outi, Haanpää, Riina, Kivilaakso, Aura (toim.) *Mitä on kulttuuriperintö?* Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2013, 318-335.

Smith, Laurajane, Akagawa, Natsuko 2009. *Intangible heritage*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge; New York.

Smith, Laurajane, Waterton, Emma: ”The envy of the world?”. *Intangible heritage in England*. Teoksessa Smith, Laurajane, Akagawa, Natsuko (toim.) *Intangible Heritage*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge; New York. 2009.

Smith, Laurajane 2004. *Archaeological theory and the politics of cultural heritage*. London: Routledge.

Suomen Seuratanssiliitto ry (SUSEL) tiedottaja Kirsi Suoniemi puhelinkeskustelu 15.10.2015. <http://www.susel.fi/jasenseurat.php> (27.11.2015).

Suomen Tanssiurheiluliitto ry. vuoden 2014 toimintakertomus ja toimistos sihteeri Niina Majamaan sähköpostitiedote. <http://www.tanssiurheilu.fi> (01.12.2015).

Talve, Ilmar 1997. *Finnish folk culture*. Helsinki: Finnish Literature Society.

Tampereen yliopisto <http://www.uta.fi/kirjasto/vaitokset/1999/9699.html> (06.08.2014).

Tamperelainen tangoharrastajien yhdistys. <http://tangoamoroso.fi/association/> (26.03.2016).

Tanssi.net -internetsivustolla on naisten ja miesten eri tanssiaskelten ohjeita, esimerkiksi valssin perusaskelikko (Tanssipalvelin - Seuratanssit - Tanssilajit - Perusaskelikko). <http://www.tanssi.net/fi/lajit/valssi/perus.html> (27.06.2014)

The Journal of the American Medical Association Vol. 311 No. 23, 18.06.2014. *Effect of structured physical activity on prevention of major mobility disability in older adults* <http://jama.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=1875328> (14.10.2015).

Tuomi, Jouni ja Sarajärvi, Anneli 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki, Tammi.

Tuori, Salla: Monikulttuurisuus ja sukupuolten välinen tasa-arvo. Teoksessa Kantola, Johanna, Nousianen, Kevät ja Saari, Milja (toim.) *Tasa-arvo toisin nähtynä – oikeuden ja politiikan näkökulmia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen*. Helsinki, Gaudeamus, 2012, 271-283.

Unescon suojelulista <http://www.unesco.org/culture/ich/en/search-00795?q=flamenco> (01.04.2016).

Valli, Raine: Paperinen kyselylomake. Teoksessa Valli, Raine, Aaltola, Juhani (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. : metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: PS-kustannus, 2015a, 84-88.

Valli, Raine: Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, Juhani, Raine, Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. : metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: PS-kustannus, 2007, 102-105.

Valli, Raine 2015b. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valli, Raine 2001. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, Hanna 2007. *Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: Tammi.

Sanoma- ja aikakauslehdet

Aalto, Maija: Seniorisäpinät saa aratkin liikkujat mukaan rytmiin – ikääntyvien suositmat avoimet liikuntatapahtumat yleistyvät Helsingissä. *Helsingin Sanomat*, A 20, 26.05.2014.

Kokkonen, Kaarina: Musiikki jumppaa aivoja. *Lapsemme* 3/2013,16-18.

Luukkonen, Marsa: Juuret kulttuurissa. *Kotiliesi - Puutarhaelämää* 01/2013, 99.

Sharma, Leena: Kuninkaallisten markkinat. *Suomen Kuvalehti* 28/2014, 22-31.

Terveys –hyvät uutiset, iäkäs hyötyy treenistä. Helsingin Sanomat 26.06.2014.

Vuorenpää, Jaana: Talven ajatuksia. *Suomiviihde* 4/2013, 2.

Radio- ja tv-ohjelmat

Suomen kaksi menestyneintä modernin tanssin tekijää kohtaavat. Jorma Uotinen ja Tero Saarinen. To: Jorma Uotinen. T: Yle 1/ Radio. E: 27.06.2014.

<http://areena.yle.fi/1-2295344> (14.09.2015)

Tanssii tähtien kanssa - ohjelma. T: MTV 3. Broadcasters. E: 05.10.2014.

Liite 1

Kyselykaavake

Hyvä paritanssin harrastaja! Teen kulttuuriperinnön tutkimuksen pro gradu-tutkielmaa Turun yliopistoon, Happy Dancen paritanssin harrastajista. Pyydän vastaamaan alla oleviin kysymyksiin paritanssikokemuksistasi. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Lisätietoja, Eija Westerbacka, elwest@utu.fi **Ympyröi sopiva vaihtoehto.** Kiitos!

1. Sukupuoli a. Nainen b. Mies 2. Ikä _____ vuotta.

3. Ammatti _____.

4. Olen harrastanut paritanssia _____ vuotta, ja tasoni on **alkeet /alkeisjatko /jatko /syventävät.**

5. Tanssin paritanssia _____ tuntia viikossa Happy Dancen opetuksessa.

6. Perheestäni käy Happy Dancen tunneilla yhteensä _____ henkilöä.

7. Harrastan soolotansseja Happy Dancen tunneilla _____ tuntia viikossa. Mitä näistä latinobic/ zumba/ äijärokki/ en harrasta/ muu, mikä _____ ?

8. Tärkein syy omaan paritanssin harrastamiseen on:
uusi harrastus / kuntoilu / itseni kehittäminen / sosiaalisuus / _____ muu?

9. Suosikkitanssilajini on _____. Koska se on _____.

Ympyröi sopivin vaihtoehto: ei mielipidettä / ei / vähän / kyllä

10. Haluan oppia paritanssia lisää 0 1 2 3

11. Paritanssi on hikistä liikuntaa 0 1 2 3

12. Pidän paritanssia urheiluna 0 1 2 3

13. Kuntoni on kohentunut 0 1 2 3

14. Paritanssi on ainoa liikuntaharrastukseni 0 1 2 3

15. Paritanssi on parantanut särkyni (pää/ niska/ hartia/ selkä/ kädet/ jalat/ muu _____) (mikä, ympyröi)? 0 1 2 3

16. Olen hoikistunut tanssin ansiosta 0 1 2 3

17. Tanssikuvioiden opettelu kehittää muistiani 0 1 2 3

18. Arvostan ammattiopettajien tanssinopetusta 0 1 2 3

19. Tanssitunneille on helppo tulla 0 1 2 3

20. Tanssikoulun tunnelma on hyvä 0 1 2 3

21. Juttelen tauoilla tanssikavereiden kanssa 0 1 2 3
KÄÄNNÄ!

Ympyröi sopivin vaihtoehto:	ei mielihedettä /	ei /	vähän /	kyllä
22. Olen saanut uusia tuttavita paritanssitunneilta	0	1	2	3
23. Olen löytänyt kumppanin paritanssin avulla	0	1	2	3
24. Tanssiparin koskettaminen on helppoa	0	1	2	3
25. Paritanssin sukupuoliroolit ovat minulle tärkeitä	0	1	2	3
26. Naiseuteni/ miehisytyeni on voimistunut paritanssin avulla	0	1	2	3
27. Voin tanssia samaa sukupuolta olevan tanssiparin kanssa	0	1	2	3
28. Paritanssi on kohentanut elämänlaatuani	0	1	2	3
29. Paritanssi on parantanut itsetuntoani	0	1	2	3
30. Läheiseni tukevat paritanssi-harrastustani	0	1	2	3
31. Paritanssitaito kuuluu yleissivistykseen	0	1	2	3
32. Paritanssin aloittaminen jännitti	0	1	2	3
33. Nautin musiikin ja tanssiasteleiden yhdistymisestä	0	1	2	3
34. Koen rytmisssä tanssimisen helppona	0	1	2	3
35. Tulen paritanssitunneille yksin/ puolisoni/ naapurin/ naisystävän/ miesystävän/ työkaverin/ muu, kenen? _____ kanssa.				
36. Paritanssituntien lisäksi tanssin, ravintolassa / lavalla / _____ missä?				
37. Mikä tekee paritanssista kaunistaa? Liike / musiikki / pari / _____ muu?				

Kyselyn lisäksi voit osallistua Happy Dancen lahjakortin arvontaa ja jättää yhteystietosi. Kiitos!

Kiitos vastauksista ja hyvää tanssikevättä!

Liite 2

Excel-taulukon analyysiesimerkki 25:stä kyselyvastauksesta (sarakkeissa kysymykset 26.-31.)

26. Naiseu- teni/ miehi- syyteni on voimistunut paritanssin avulla	27.Voin tanssia samaa su- kupuolta olevan tanssipa- rin kanssa	28.Paritanss i on kohen- tanut elä- män- laatuani	29.Paritanss i on paran- tanut itse- tuntoani	30.Läheiseni tukevat pari- tanssihar- rastustani	31.Paritans -sitaito kuuluu yleis- sivistyk- seen
3	3	3	3	3	3
3	2	3	3	2	3
2	2	2	2	2	3
2	3	3	3	3	2
1	3	1	1	1	3
3	2	3	3	3	3
1	2	2	2	1	3
3	3	3	3	3	3
2	3	3	3	2	3
2	3	3	3	2	3
2	2	3	3	3	3
3	3	3	3	3	2
2	1	3	3	2	3
2	3	3	3	3	3
2	3	3	3	2	3
2	2	3	3	3	3
2	3	2	2	3	3
2	3	3	3	3	3
3	2	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3
1	3	1	1	1	3
	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3
3	1	3	3	3	3
1	3	3	3	1	3

Liite 3

Paritanssijoiden yhteenvetovastaukset

Paritanssijoiden yhteenvetovastaukset Happy Dancen tanssikoulussa 20.-27.03.2014. Vastauksia yhteensä 100, joista naisia 61 ja miehiä 38 (yksi ei ilmoittanut sukupuolta tai yhteystietoja). Kyselyvastausten perusteella paritanssijoiden keski-ikä on 49 vuotta (jakaumalla 21-72 -vuotta) ja harrastusvuosia on keskiarviolta 6 vuotta, johon vaikuttaa muutamien vuosikymmeniä tanssineiden vastaukset. Ensimmäisen vuoden (tai alle) tanssijoita on yhteensä 26 ja tanssikoulun keskivertoharjoittelumäärä noin 4 tuntia viikossa, johon vaikuttaa kymmenenkin tuntia viikossa paritanssia harrastavien vastaukset sekä muutamia tunteja kuukaudessa harrastavien vastaukset. Soolotunneilla käyvien naisten määrä on 52% ja miesten 32%, jonka lisäksi tanssilavoilla käyviä on 70% vastanneista.

Naisten tärkein paritanssin harrastamisen syy:

1. 44% itsensä kehittäminen ja 36% sosiaalisuus.

Miesten tärkein paritanssin harrastamisen syy:

1. 63% itsensä kehittäminen ja yli 40% sosiaalisuus.

Paritanssijoiden suosikkitanssi ja perustelut:

1. 30% naisella on rumba, koska se on vauhdikas, nopea, menevä ja rytmikäs tanssi.
2. 22% naisella on fusku, koska se on hauska, mukava ja kiva.
3. 13% naisella on hidas valssi. Suosikkisyyksi ilmoitettiin myös musiikki sekä tanssin haastavuus.

1. 24% miehellä on hidas valssi, koska se on kaunista.
2. 13% miehellä on foksi, koska se on reipasta sekä jaettuna 3. 8% miehellä on rumba ja fusku, jonka suosikkisyyksi ilmoitettiin myös rytmi.

Paritanssi kuvaillaan kokonaisvaltaisesti kauniiksi, johon vaikuttavat yli 30% vastanneen mukaan tasavertaisesti liike, musiikki sekä pari. Paritanssin kauneus muodostuu tanssin liikkeestä 27% vastanneen perusteella.